

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Decisiones quæ in calce 9. partis sunt conscriptæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

de immunitate Ecclesiarum & Episcoporum, quoniam de censibus, in 6. ac in 1. sancimus la 2. vers. cum enim C. de Sacrosanctis Ecclesiis. Sed qualemque immunitati prædictæ fiat præiudicium, siue directe, siue indirecte, siue principaliter, siue in consequentiam illud conuenit tollere, & reparare, idque magis quod graue est, ac notabile præiudicium infert, ut reiectis præfatis distinctionibus concludunt Gasp. Calder. d. cons. 11. n. 2. vers. quare & si non directis & per quandam consequentiam, vsque ad fin. vers. quamuis enim, & Anchar. d. consil. 153. sub n. 7. in fin. & num. 8. vers. & licet verba statuti, & sequent. & in d. cap. quoniam, num. 1. & segg. & num. 4. vers. Quinto nota, ac segg. de priuilegiis, & in casu suo Dec. d. consil. 48. sub num. 5. vers. Quarto ista conclusio, vsque ad fin. Rimin. senior consil. 435. numer. 28. vers. tamen dico, Rim. iun. consil. 81. n. 17. vers. Nec etiam ratio, Bald. & C. Surd. d. consil. 301. n. 77. vers. Et non est curandum. Ioannes Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. p. 3. c. 7. n. 113. vers. Decimo ostendit, & n. 118. vers. hac enim exemptione, & sub n. 132. vers. Incurrunt enim, & Card. de Grass. de effect. Cleric. effect. 2. a num. 65. vers. Subampliatur quarto, ac seg. & num. 190. vers. Sed in præfata ampliatione, dicens hanc esse veriore. Et in specie aduertunt omnes supracitati Doctores, & præfatum Castr. Pal. & Megall. d. q. 6. num. 107. & segg.

17. Ita ut non oporteat animum ac intentionem disponentium sollicitè inuestigare, quando ex qualitate facti, & re ipsa resultat effectus ad eod. præiudicialis; & destructius dictæ immunitatis, quem illi etiam moniti ac requisiti emendare contendunt ad leg. Iulianus, §. proinde ibi, & sed & si ab initio non sic accepit, verum postea in rem patris virtutē cessare tenariū consilium, & C. Iulianus ait intelligendumque esse initio sic accepisse, ut in rem patris verteret, ad Maced. ubi gloss. in verb. intelligendum, notat hanc esse presumptionem iuris, & de iure, quedam ff. de reb. dub. & in specie tradit Gasp. Caual. d. cons. 12. n. 4. vers. Et in casu isto, ac inf. prop. finem vers. Hoc enim cum aliis relatis per Menoch. pref. 35. n. 20. vers. dicamus nunc, & seg. lib. 6. Cæterum dicebat vnus ex Dominis, si abest intentio lædendi Ecclesiasticam immunitatem, non videtur tam acriter impugnanda hæc sententia, secundum quam Ecclesiastici id solum consequi debent, quod si ipsi vel eorum ministri eadem res vlii proprio ac familiarum necessarias introducerent, non soluerent, & Ciuitas id tantum restituere, quod eo casu non exegerat, ut aduertit etiam in casu suo, Dec. in dist. consil. 48. sub n. 5. vers. prædicta etiam confirmantur.

18. Verum quia (vt præmissum est) in ingressu ciuitatis dignosci ac separari non potest quantitas rerum, que vsui Ecclesiasticorum debeat inseruire, ut proinde pro ea rata remittatur gabella mercatoribus; idem placeret Dominis, saluo Clerici consensu, & Sedis Apostolicæ beneplacito remedium in antecedenti, dec. propositum in §. fin. quod scilicet in fine anni singulis Ecclesiasticis restitatur per Ciuitatem, quicquid in emptione illarum rerum occasione dictarum gabellarum persoluerint iuxta eorundem attestaciones, iuramento (si opus erit) coram Ecclesiastico Iudice roborandas, liquidandum; in his enim quæ præcisè, ut par esset, præstari nequeunt, æquipollens admittitur satisfactio, ad l. promissor. ff. de cons. pec. l. 1. i. iubet autem, ad fin. vers. quod si per inopiam, ff. de collat. bonor. leg. si seruum, §. fin. ff. de verb. obligat. leg. §. Super peculio, vers. Sin verò, C. de assert. rollend. Bart. in l. vinum, num. 15. vers. verum quia, ibique notant etiam alibi DD. ff. si cert. per. Luc. de Pen. in leg. lib. 28. vers. Nam cum aliquid, C. de agric. & censu, lib. 11. Afflit. decis. 83. in fin. & dec. 347. sub num. 2. vers. bene faciunt, & seg. Hoc autem quod in aliis pluribus Ciuitatibus vsu receptum est, ut attestanter Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 9. d. cap. 11.

§. In dubiam vocatur, vers. Item vsu receptum est. Alter. d. disp. 19. c. 6. in quart. dubio, vers. Item vsu receptum est multis in locis. Portel. & Roder. in locis supra citatis, & P. Dian. resolut. moral. de immunit. Eccles. res. 44. in fin. Franc. Castil. dec. 105. mon. 57. vers. Et tamen videmus, facilius recipi debet in hac insigni Barchinon. quæ non minus Christianæ pietate, ac Religione, quam armorum splendore gloriatur, ne quando illi (quod abstit) obiciantur, quæ detestatur Lateranens. Concil. relatum, in d. cap. non minus, c. 11. de immunit. Eccles. & iure merito deplorat, Nauarr. in manual. in d. cap. 17. sub n. 202. in d. §. Rogatus à multis, vers. Ideoque iure veteris, & Ioann. Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. part. 1. c. 14. n. 43. vers. Communicantes vero.

19. Atque ita fuit conclusum vtraque parte informante, reiecta petitione Remissoria, ut in principio dictum est, super articulis productis tanquam irrelevantibus, prout ex prædictis apparet, & aliàs fuit resolutum in dist. Valentin. gabell. coram Oran. & in Carceniens. iuris legend. coram R. P. D. meo Ghisterio, in recent. dec. 325. part. 5. & c.

DECISIO LIII.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Arguelio.

In causa Vlixbonen, nullitatis Professionis.

Luna 19. Ianuarij 1646.

§. 1. **O** B varias probationes hinc inde factas variæ coram Reuerend. D. meo Carillo Præfide Vallisoletano emanarunt decisiones, quibus omnibus diligenter perpenfis hodie Domini censuerunt recedendum esse a decis. sub die 11. Martij 1643. & inharerentes decisionibus editis, sub diebus 30. Ian. 1740. & 16. Maij 1642. Professionem esse nullam, & inualdam confirmarunt, siue attendenda sit expressa Professio, siue tacita Ratificatio, siue etiam Ratificatio expressa.

2. Quod enim attinet ad professionem expressè emissam à D. Francisca Coronella in Monasterio S. Dionysij de Ouidellas de anno 1605. de istius inualditate nõ fuit dubitatum, & clara resultat ex deductis in dictis duabus decisionibus de annis 1640. 1642. quarum fundamenta inconcussa agnoscentes informantes pro Dominis de Gomez fratribus eiusdem Franciscæ non impugnabant, sed punctum difficultatis reducebant ad ratificationem, cuius natura est validitate actum nullum vsque ab initio virtute retractationis, c. rat. habitio nem 10. de regul. iur. in 6. l. fin. ff. de bon. poss. l. bonorum 24. ff. rem rat. hab. l. fin. C. ad Macedon. l. donationes 25. C. de donat. & ibi communiter scribentes.

3. Quoad tacitam itaque ratificationem dixerunt Domini non intrare. Nam quidquid sit an cursus longissimi temporis, quo Francisca in Monasterio permansit deferendo habitum monialem, & faciendo alios actus ex aduerso ponderatos pro inducenda hac tacita ratificatione sit sufficiens de sui natura omnes, vnica responsione vsi fuerunt posse euitari, nempe quia ab initio Francisca coacta fuit ingredi Monasterium metu patris sibi incusso etiam cum minis mortis, ut desertè deponunt plures testes de visu & auditu proprio deponentes, qui metu reddit professionem irritam & nullam, Abb. 6. in c. cum visum, n. 8. de regul. Felin. in c. causam matrimonij n. 5. de offic. deleg. Sanchez de matrimon. lib. 4. disp. 6. n. 36. & in præcept. Decalog. lib. 4. n. 26. Rota in decis. 779. n. 10. part. 3. recent. cum aliis vulgatis.

4. Et operatur quod omnes actus subsequenter gesti tanquam proueniens ab initio meretricioso laborant eodem vitio & nullus sint roboris ad inducendam ratificationem

ratificationem Professionis, si gnanter dum adhuc uiuebat pater. Doct. in l. 2. C. quod me. caus. Bart. in l. penultim. ff. de condit. ob turp. caus. Couast. in epist. tom. 4. decreta. part. 2. c. 3. §. 5. n. 1. Roland. cons. 2. num. 86. lib. 1. Paul. cons. 60. num. 34. lib. 4. Rot. decij. 771. n. 8. & 9. dec. 811. num. 1. dec. 863. num. 4. coram Card. Seraph. & declarauit Sacra Congregatio Eminentiss. DD. Cardinalium Sacri Concilij Tridentini interpretum 13. Septembris 1629. Quae censuit Matrimonium contractum à filia per metum à matre contractum esse inualidum, etiamsi mulier metum passa per plures annos post mortem matris permanserit cum marito, & filios procreauerit, ut profertur Barbosa in collect. Bullar. in verb. Matrimonium pag. mibi 44.

5. Et probatum metu certum est quod omnes coniecturae deductae ad ostendam liberam voluntatem euanescent. Alexand. cons. 99. n. 1. & 2. Nicol. Euerard. cons. n. 2. tom. 2. inter matrimonia Cilest. Gamma dec. Lustan. 346. n. 3. Greg. XV. dec. 326. n. 45. Seraph. d. dec. 851. n. 6. Rot. dec. 216. num. 21. part. 2. diuers. imo probato metu impossibile esse contrarium probari inquit Alex. d. cons. 99. n. 8. & 9. lib. 3.

6. Nec dicatur quod etiam voluntas coacta sit voluntas. Quia non est tamen libera potius, ac simplex voluntas, qualis in Professione requiritur. c. cum locum 14. de sponsal. Butr. in c. cum virum sub n. 6. in su. vers. sed ubi de regul. & ita declarat Decif. in leg. velle non creditur sub num. 3. vers. non obstat. ff. de reg. iur. ibique Cagnol. sub n. 3. vers. ex quibus inferitur, & explicat Rota dec. 623. n. 28. vers. secus tamen part. 1. recent.

7. Quo verò ad expressam ratificationem in qua fiebat manus fundamentum deductum ex eo, quod Franciscam fuit deceptam etiam dolo attentio lucro fratibus ex hac Professione prouenientes, quod ubi interuenit semper & dulus praesumitur. Mieres de maior. part. 1. §. 2. §. 2. n. 1. & clare deducitur ex supradictis promissionibus, persuasionebus, ac minis, & eodem modo quo metus inualidat contractum, ut bene Pont. d. lib. 4. c. 25. n. 5. siue sit in ipso actu, siue in ratificatione, de renunc. lib. 3. c. 11. n. 3. Et certissima est conclusio quod dulus dum causam contractui bonae fidei inualidum, & nullum eum reddit. & eleganter 7. ff. de dol. mal. l. 3. §. societas, ff. pro soc. l. qui cum tutoribus 9. §. 2. ff. de transact. leg. iuris gentium. 7. §. ait prator. ff. de pall. l. 1. ff. de consui. pecun. l. in causa 16. §. 1. ff. de minor. l. 1. C. de rescind. vend. Cuiac. ad lib. 3. 1. Paul. in d. l. 3. §. societas. Donell. lib. 11. Comment. cap. 7. ubi Ofual. l. 1. D. idem Donell. in l. si quis 36. num. 5. de verb. oblig. Picchar. instit. de except. in princip. n. 18. Henric. Bocerius ad l. contractus 2. c. 2. n. 13. vers. hanc destinationem, & c.

8. Primò quia Franciscam, ut ipsa pars aduersa confiteretur & allegat in suo facto, illam fecit reseruatò sibi illa iure successione hereditati Odoardi fratris isto medio tempore defuncti, quae reseruatò est contra substantiam & validitatem Professionis, ut cauetur in Sacri Concilij Trident. sess. 25. cap. 2. c. 20. vers. in super de conuers. coniugat. glossa in cap. fin. de condit. apph. & in c. 1. qui cleric. vel uocent. Rodrig. quast. regular. 10. 3. qu. 17. ar. 6. Ceuall. commun. contr. commun. q. 81. n. 2. Bart. à S. Fausto in thesaur. Relig. lib. 8. q. 21. Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 41. n. 61. Bonac. de claus. puncto 10. diff. 1. §. 1. n. 13. Tambur. de iur. abbat. tom. 3. diff. 6. q. 6. Barbosa. de iur. Eccles. lib. 1. c. 42. n. 150.

9. Secundò quia Franciscam metu reuerentiali aliorum fratrum fuit coacta ad illum actum agendum, iunctis minis de subtractione alimentorum, qui metus non minor profecto est quam metus amissionis bonorum, vel maioris partis eorum, quem ad irritandam professionem sufficere tenent Sanchez de matrim. lib. 4. diff. 1. n. 15. Pont. d. c. 4. n. 9. Hurtad. diff. 6. diff. 1. n. 2. Borbon. c. 2. q. 13. Tiraquell. de nobilit. c. 31. num. 369. cum pluribus per eos citatis idem Sanchez de matrim. lib. 4. diff. 5. n. 4. & in praecept. Decalog. lib. 4. c. 3. n. 8. Praetertim in muliere multo are alieno grauata, à quo subleuari promittebatur, Pont. d. c. 4. n. 10. Iaf. in l. Titia n. 10. vers. secundo notabiliter, de verb. obligat. Rota apud Farin. lib. 2. cons. crim. tom. 2. dec. 242. n. 13. & in d. dec. 326. n. 21. coram Papa Gregor. V.

10. Tertio quia fuit etiam impulla ex minis protrahenda, & perpetuanda litis ut probant Testes ad Textum in l. 1. §. per mulierem 22. ff. quod me. caus. cuius litis arumnas satis cognouerat Franciscam quae plurium annorum curriculo fratrum potentia impedita, nec latum quidem vnguem in litē progredi valuit, imò iudei fratres aduersarij non obtinuerunt etiam Rotales expeditiones, ac literas Apostolicas violenta manu

abripere, earumque executionem omni conata possibili impedire, vnde postmodum coacti fuerunt ab solutionem à censuris petere, & rebus expensis à Rota fuerunt affecti, ut videre est in decisionibus eodem Reuerendissimo de Carillo de super emanatis sub diebus 16. Nouemb. 1635. & 27. Martij 1637. At sit miseria docuit tertium illud praecceptum in templo Delphico aureis litteris consecratum, & Ario alienigenaeque litis miseriam fac effugas, & facit quidam Marcial. lib. 7. Epigram. 64.

11. Quae concurrunt promissiones liberandi eam ab are alieno, persuasiones, & preces importunae, frequentes, molesta facta à fratribus de Gomez medianibus multis personis, quae per se solae essent forsitan sufficientes ad vitandam Professionem, ex rebus per Altograd. cons. 50. num. 271. Petr. de Pech. de testam. cons. lib. 1. c. 3. n. 4. & seq. Valenzuel. Cons. 29. n. 31. Afflic. dec. 69. n. 4. & ibi Vrsill. latè. Pont. d. lib. 4. c. 11. per totum, & c. 5. praecipue nu. 17. ubi multis Sacra pagina testimonij, iuribus, rationibus, & argumentis comprobatur, & facimus textus in l. 3. ff. de lib. exhib. l. vnic. C. de rap. viri, ubi glossa in verb. extorsisse de proband. cum alijs per Dian. part. 3. tract. 5. Miscellan. resol. 20. notandum, & Prat. discept. 27. n. 63. & 64. ubi quod importunus & metus aequiparantur. Castill. controuers. lib. 2. c. 1. n. 14. Gratian. discept. forens. c. 639. n. 9. Rot. d. dec. 426. n. 13. coram Greg. XV.

12. Quinto ponderabat vnus ex Dominis Franciscam fuisse deceptam etiam dolo attentio lucro fratibus ex hac Professione prouenientes, quod ubi interuenit semper & dulus praesumitur. Mieres de maior. part. 1. §. 2. §. 2. n. 1. & clare deducitur ex supradictis promissionibus, persuasionebus, ac minis, & eodem modo quo metus inualidat contractum, ut bene Pont. d. lib. 4. c. 25. n. 5. siue sit in ipso actu, siue in ratificatione, de renunc. lib. 3. c. 11. n. 3. Et certissima est conclusio quod dulus dum causam contractui bonae fidei inualidum, & nullum eum reddit. & eleganter 7. ff. de dol. mal. l. 3. §. societas, ff. pro soc. l. qui cum tutoribus 9. §. 2. ff. de transact. leg. iuris gentium. 7. §. ait prator. ff. de pall. l. 1. ff. de consui. pecun. l. in causa 16. §. 1. ff. de minor. l. 1. C. de rescind. vend. Cuiac. ad lib. 3. 1. Paul. in d. l. 3. §. societas. Donell. lib. 11. Comment. cap. 7. ubi Ofual. l. 1. D. idem Donell. in l. si quis 36. num. 5. de verb. oblig. Picchar. instit. de except. in princip. n. 18. Henric. Bocerius ad l. contractus 2. c. 2. n. 13. vers. hanc destinationem, & c.

13. Sexto accedit error Franciscam quae creditur per illum actum liberationem ab are alieno, & alimenta consecuturam & e contra finem litis si actum non fecisset nunquam visitam, qui error licet circa qualitates extrinsecas, tamen quando in eas fertur animus eodem actu, & eis immititur expressè inualidare professionem, tradit Basil. Pont. d. c. 21. ubi plures cumulat, & admittit consensum contrahentis ab actu. textus est expressus in l. sed hoc ira 20. ubi glossa citat. concordant. ff. de aqua pluui. arcent. l. error 8. ff. de iur. & fact. ignor. l. si per errorem 15. ff. de iur. d. omn. iud. Rota dec. 19. n. 10. coram bon. mem. Buratto.

14. Septimo ponderatur etiam fuit quod ille actus facilius periclitatur tanquam gestus à muliere animi maxima perturbatione commota, & ferè desperata, ut dicunt testes, & sic abfuit plena libertas, & prudens deliberatio ad tam feruum actum necessitas, argumentum textus in cap. diuortium 21. de penit. quast. 1. cap. si quis iratus 5. caus. 2. q. 1. l. 3. ff. de diuort. l. locatio 9. ff. de public. & relig. l. 2. C. ad l. lul. maiest. l. quidquid in calore 49. ff. de reg. iur. ubi Dec. n. 1. & facimus versus Homer. adducti in cap. aut acta 15. de penit. diff. 1. l. 1. ubi Ira percitus Amphidamantis

Cum quatuor imprudens simul inuenit que perenni. Cum

15. Cum ergo Francisca perturbata, & desperata accesserit ad illum actum, eoque vix perfecto penituerit, & ad præcedentes lachrymas, & exclamatus redierit, ac violentiam, & defectum voluntatis patefecerit, (vt probant testes) satis induitur ad inualiditatem ex supra allegatis, liquet enim quod non diuini spiritus afflatu ad ratificationem profiliit, nam bonus spiritus non tam cito pertransit, & ex illa subita subsecuta conuersione repugnancia voluntatis arguitur Fab. Turret, conf. 28. n. 12. Parif. conf. 60. a. n. 37. ad 41. lib. 4. Rota dec. 643. n. 16. p. 1. rec. Ponderando etiam quod statim dixit se nescire quid fecerat. & congruit sententia Ecclesie. 6. & verba D. Pauli relata in cap. fin. caus. 23. q. 9. & Sanchez d. lib. 4. c. 5. n. 6. congruit textus in l. plerique 33. ff. de rit. nupt. l. cum hic status 12. §. quod si diuortium 12. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. quod si diuortium 32. ff. de iur. dor. Doctores citati à Sanchez lib. 1. de matrim. diff. 8. n. 7.

16. Octauo considerabant Domini quod illa verba, Quæuis Monialis non esse, sibi Monialis esse volebat, nullo modo inducitur Professionem, nec ratificationem, sed solum intentionem ratificandi posterum, quia verbum, volo, iunctum alteri verbo infinitiui temporis non importat dispositionem de præsentibus, sed voluntatem proponendam id agendi in futurum gloss. in l. serui electiones, in verbo possumus ff. de leg. 1. Molin. de Rit. nupt. lib. 1. comp. 20. n. 1. & seq. Prat. Lexic. iur. in verbo volo. Barbosa diction. 436. n. 14. & faciunt textus in l. Clodius Clodianus 97. ff. de acquir. hered. & in l. fin. ff. qui testam. fac. poss. Piccard. instit. qui mod. testam. in firm. §. 1. n. 35. Castren. conf. 137. incipit in causa lib. 2. Mieres de maiorat. part. 1. q. 48. n. 266. Peregr. in tract. var. tit. de pact. n. 5. & 6. Rota dec. 221. n. 7. & seq. p. 1. diuers. Seraph. dec. 1079. n. 3. vers. secundo. & Buratt. dec. 196. n. 5. vers. prout si dixisset.

17. Nono animaduertebant iidem Domini quod illa verba non fuerunt à Francisca prolata in actu determinato ad emittendam Professionem, seu Ratificationem, sed ad alium finem, nempe ad desistendum à lite, ideo non possunt deferuire ad inducendam dispositionem textus in l. Diuus 25. ff. de milit. testam. & ibi. Gotifred. litt. K. l. rate pactum 41. & ibi Bart. n. 3. Castren. n. 8. ff. de pact. l. si quid venditor 18. ff. de adit. edit. l. Ariarius 47. ff. de act. & obl. & l. quidquid adstringenda 99. ibi quidquid adstringenda obligationis est id nisi palam, verbis exprimitur omissum intelligendum est ff. de verb. obl. ibidem scribentes.

18. Et ratio est quia ratificatio non præsumitur nisi ex verbis, vel factis necessario inferatur Bart. & Castren. in l. Paulus respondit alias l. non tantum 5. ff. rem rat. hab. Aret. conf. 128. n. 9. Hier. Leo dec. Valenti. 75. n. 7. Hic autem concurrit coactio, & auersio Francisca tot actibus, & tot annis tentata Rota dicit. dec. 326. n. 7. coram Gregor. repetita apud Farinat. lib. 2. Crimin. dec. 260. n. 3. & dec. 779. num. 1. part. 3. rec. Hippol. Rimin. conf. 67. n. 24. inter matrim. Cileri. Et concurrit etiam protestationes tam in actu Professionis, quam ratificationis, ad text. in l. 2. Cod. de his, qui prop. mer. indic. non appell. & l. qui in aliena 6. §. Cellus, ff. de acquir. hered. Bart. in l. omnes populi n. 31. ff. de inst. & iur. Aliaque tot præcedentia, & subsecuentia signa auersionis, quibus omnibus simul iunctis procul dubio inexcusabilis patet inualiditas Professionis seu ratificationis Francisca ex supra allegatis, quibus addi possunt Sanchez lib. 2. diff. 45. n. 22. Prat. discept. c. 18. a. n. 43. ad 48.

19. Ac etiam verba quæ ante actum protulit, ex quibus bene præsumitur animus subsecutus, glossa & Bartol. in l. apud Celsum 4. ff. de dol. except. quam Angel. dicit esse meliorem de mundo. & alios allegat.

20. Decimo, addebat vnus ex Dominis non esse verisimile quod Francisca, quæ per spatium 24. & vltra annorum ante dictum actum se Monialem esse constan-

tissimè recusauerat, & ob id maximas ætumnas, lites, & dispendia forti, virilique animo perpessa fuerat, ex abrupto, nulla extenuata compellente causa, fortissima, mutata repente voluntate monialitatem sibi decreuisset, quam inuersionem etiam pro metu præsumendo alias admisit. Rota coram Gregor. XV. a. d. l. dec. 326. n. 6. vers. & multum in eo. Met argumentum & c. in dec. 645. n. 19. in fine vers. ad meum autem probationem p. 1. rec. & in dec. 86. n. 16. & seq. coram bon. mem. Buratt.

21. Et inuersionem etiam augeri ex lachrymicis querelis, & suspitiis à Francisca emissis, ex quibus manifestum, & animum satis dignosci, tradunt Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 4. n. 10. & seq. Alciat. conf. 35. n. 8. lib. 3. Alex. conf. 99. n. 11. vers. secunda est præsumptio lib. 1. Crauet. conf. 461. n. 12. Noguierol. alleg. 19. n. 67. Rota in sapiens allegata dec. 326. n. 41. coram Greg. 852. n. 2. coram Seraphin. & 779. n. 5. part. 3. recent.

22. Quæ omnia facilius procedunt in muliere, in qua minor metus sufficit ad irritandam Professionem, gloss. in cap. cum locum 14. in verb. metus de sponsal. Valenzuel. conf. 148. n. 46. Suarez de Relig. tom. 3. lib. 6. c. 4. n. 1. Calderin. conf. 1. vers. tertio quid sub rit. quod mer. caus. Ancharan. conf. 24. n. 7. Abb. conf. 4. n. 5. lib. 1. & fuit dictum in Tallen. nullitatis Professionis 13. Maij 1634. coram bon. mem. Merlino, & conferunt congesti in decisione huius causa sub die 17. Maij 1641. post principium.

23. Vltimus etiam si actus ex aduerso ponderari possent importare ratificationem ex parte Monialis, adhuc tamen ista non sufficeret cessante consensu Monasterij, non enim est integrum reclamanti post querelam quandocumque voluerit ad professionem redire atque noua voluntate & consensu monasterij, vulgata regul. l. quæstion 4. ff. de acquir. hered. leg. dispens. coram 62. in fin. ff. de solut. cap. ex eo 38. de regul. iur. in 6. vbi Barbosa plures cumulat. leg. si non erit §. fin. ff. de iur. iurand.

24. Doctores autem per informantes pro Gomez allegati loquuntur in ratificatione tacita, non autem in expressa, & publica, quæ diuerso iure censenda est, l. si ita legatum 65. §. 1. ff. de leg. 1. Sanchez. de matrim. lib. 7. d. diff. 37. n. 57. & 65. Rota post Tamburin. de iur. Abbatiss. dec. 3. n. 5. & in decisione huius causa sub die 30. Ianuarij 1640. Imo in expressa ratificatione professionis exiguntur eadem solemnitates, quæ in actus celebratione, vt tradunt Aretin. conf. 128. n. 5. vers. sed quando lex. Surd. conf. 3. n. 10. & dec. 159. n. 21. vers. non aduersatur Reuerendiss. Vrgellen. dec. 238. n. 25. & seqq. & faciunt textus in l. si vi proponis 7. C. de nupt. & in l. nuptia 14. ff. de rit. nuptiar. Ricc. Cur. Archiep. part. 4. dec. 82. per tot. & præcipue n. 9. Rot. decis. 395. n. 11. & 17. coram Greg. XV. dec. 204. num. 2. p. 4. rec. & dec. 1166. n. 2. vers. non obstat. coram Seraph.

25. Professio siquidem est contractus vltro citroque obligatorius, quo Nouitia Deo, & Monasterio, Monasterium autem Nouitiam ad eam tenendam, & alendam, vt aliis relatis probat Tambur. de iure, Abbatiss. diff. 6. in fine. Ideo necesse est quod vtriusque contrahentium consensus concurrat sicut & in ceteris contractibus correlative, latè Pont. de matrim. lib. 4. c. 24. & 25. per tot. Et hoc est etiam indubitatum in iure vt in l. omnibus 56. ff. de act. & oblig. l. 1. §. conventionis 3. ff. de pact. l. si voluntate 8. C. de res. ind. vend. An in super quod simultaneè in eodem actu interueniat, quia consensus semper præsumitur, præstitus sub conditione si alter statim consentiat. l. duos reos 6. §. fin. & l. si ex duobus 12. ff. de duobus reis l. continuis 137. in princ. ff. de verb. oblig. l. 1. §. item si ita ff. ad leg. Falcid. Faber. in l. non erit 5. §. si neque iuratum ff. de iur. iurand.

26. Deficietia verò consensus Monasterij clara desumitur, tum ex reuocatione mandati quod dederat ad hanc litem. Tum etiam ex epistola Sancti. mem. Urbano VIII. transmissa

transmissa, & à septuaginta sex monialibus subscripta, quam pro vehementi adminiculo admittit etiam *decisio sub die 16 Junij 1642. coram Reuerendissim. D. meo Carrillo*. Tum demum ex pluribus testibus deponentibus Franciscam non fuisse habitam pro moniali, & vestibus secularibus, ac sericis plerumque indutam incessisse, & ita ad nullos actus capitulares admittam scientibus & patientibus omnibus monialibus. Ac etiam ex aliis testibus ex aduerso examinatis dicentibus à multis annis ante ratificationem sic se Franciscam gessisse in Monasterio, & vitam seculari ab omnibus actibus professe, & seclusam semper duxisse tam ante, quam post professionem, & ratificationem, quo maius argumentum non acceptationis, & dissensus dati non potest.

27. Et quia illa decisio 16 Junij 1642. firmat non potuisse ratificari quod fuerat ab initio nullum informantes pro Gomez contendebant quod Franciscam noluit ratificare professionem prout ex tunc, sed novam professionem emittere, dum dixit quod licet Monialis non erat, hodie Monialis esse volebat. Hoc tamen non tollit, sed potius auget difficultatem, quia si ille fuit nouus actus, non autem ratificatio precedentis, magis patens est inualiditas, ex eo quia tanquam nova professio emitti debuit in manibus Prælati potestatem habentis, ut tenet Hostiensis in c. consulti n. 1. qui Cleric. vel vovent. Azor. lib. 12. instit. moral. cap. 5. quest. 6. Barbof. in cap. Porrethum & in cap. cum visum de Regul. Tambur. de iur. Abbatiss. disp. 6. quest. 5. per totum, & Nauarr. in Lucern. Regul. in verb. Professio num. 18. Lezana in eodem verb. Professio num. 13. & cap. 2. num. 2. & capit. 18. num. 66. Sanchez super precept. Decalog. lib. 5. cap. 4. num. 64.

28. Præsertim cum nullitas istius professionis ab initio fuerit publica, ut firmatur in præcedentibus decisionibus, quo casu nemo in quæstione renocat, quin sit ratificanda coram Superiore solemniter, Bordonus cap. 6. quest. 14. & in matrimonio dicit Sanchez. d. disp. 37. n. 48 Hurtad. de matrim. disp. 3. diff. 11. n. 43. & alij per eos cumlati.

29. Propterea dicebant Domini quod non est opus aggredi disputationem; An Papa tanquam primus, & supremus Prælarus omnium Religionum suppleat defectum consensus Religionis; & An ista suppletio locum habeat Religionem scientem, vel potius ea ignorante nullitatem super quibus disputationibus, id est controversia inter Doctores. Quia cum in *decisione diei 17. Maij 1641. Rota firmavit quod data scientia Monasterij quoad nullitatem professionis, necessarius sit nouus consensus ad illius ratificationem, & scientia, ac etiam contradictio ex supradictis sit patens, res est in tuto, & nullitas professionis remanet inuitabilis.*

30. Alias enim inferretur magnum præiudicium Monasterio, si post reclamationem Franciscæ cogereur ei consentire, quod Papa non intendit, sed illum consensus supplet deficiente contradictione Monasterij, ad hoc ut consulatur tranquillitati, & paci, tam Religionis, quam profitentis, Sanchez lib. 7. disp. 37. n. 64. ad med. & ad euitandas lites, & scandala Bonac. in tract. de clausur. quest. 2. punct. 10 § 5. diff. 4. n. 3. & 4. vers. ego vero. &c. Quod ideo non procedit lite iam cæpta, & tandem proficuta, & esset potius specie inæquitatis obligare Religionem ad consentiendum, dum hæc non posset obligare Religiosum ad persistendum, & suppletio haberet locum, quando nulliter professus ratificat, & Religio non renocat primum consensus, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 3. n. 9. vers. confirmatur, ubi multis ibi. Bordon. cap. 7. q. 11. vers. final. cum alijs per Lezan, cap. 2. n. 27.

31. Nec visum fuit aliquid ob stare, quod Moniales de tempore professionis non habuerint capitaliter scientiam metus, Nam quidquid sit de hac conclusione quam

Domini hodie noluerunt firmare, & vnus dicebat sufficere quod hanc scientiam haberit Abbatica, que non tunc conuentus recipiebat professionem, arguendo ex tunc in l. Heres 43 § final. ff. de usu ap. l. cum mancipium § 1. §. 1. ff. de adit. edict. ubi Barthol. & gloss. Cuiac. lib. 5. 4. respons. Pauli Ad l. secundam §. Censur. cum seq. ff. pro emptor. & tract. s. ad African. d. l. 31. & lib. 2. 2. quest. Papinian. in d. l. Heres. §. 1.

32. Deinde sufficere dicebat, quod postea ista scientia capitaliter superueniret, ut ex tot actibus supradictis, & citatione ad litem datione mandati, & renouatione postea, (quæ omnia Capitaliter sunt) & talis superueniens scientia operatur animi mutationem, optimus textus *l. eius qui in Provincia 4. circa finem ubi videtur si c. sue. in sibi coheredem datum quoniam tunc non possunt videri bona fidei possessores esse, qui nec animam possidendi habent, iuncta l. item venian. 20. §. periam 11. leg. sed & si 25. §. si ante litem 7. ff. de peri. heredi. certum 22. l. si fundus 17. C. de rei vendic. l. an Prætor 10. si quis certio ff. qui in fraud. cred. ubi ordinarij. Faber. ad §. 11. & 7. Schifordes lib. 3. tract. 2. 2. quest. 17. col. 3.*

33. Et dato quod illa scientia fuisset necessaria, non haberet locum in hoc Monasterio (dicebant Domini) ubi adest consuetudo quod Monasterij consensus non exquiratur ad professionem admittendam ex traditis in d. *decisione 21. Februarij 1644.*

34. Quapropter illi de Gomez laborabant in probando consuetudinem illam non fuisse præscripta, quamvis in Franciscæ professione talis non fuisset consensus capitaliter exquisitus (quod nec illi negabant, & multis testibus probatur (sed retorquetur, quia si illa consuetudo non fuit præscripta, professio iustitiam non potest tanquam recepta à non habente potestatem quam Abbatica non habet sine consensu Monialium capitaliter præstito, Sanchez in precept. Decalog. lib. 5. cap. 4. n. 65. & 66. Nauarr. conf. 9. de Regular. num. 6. Bonac. de claus. quest. 2. punct. 10. diff. 6. Tambur. de iure Abbatiss. disp. 6. quest. 5. n. 8. Lezan. quest. regular. cap. 2. n. 25. & cap. 18. n. 66. ubi alios citat plures Barbosa in cap. Porrethum 13. de regular. nu. 6. Si fuit præscripta non erat necessaria scientia conuentus capitaliter, ex traditis in dictis *decisionibus.*

35. Nec habitæ fuerunt alicuius ponderis exceptiones datæ contra testes in vltima remissoria examinatos pro Franciscæ, quia eadem que isti probant, probant etiam à Testibus ex aduerso examinatis, & licet horum aliqui deponant de libera voluntate Franciscæ, non interest eum non deponant de actu proximo ratificationis. Ultra quod plus creditur duobus testibus deponentibus de metu, quam mille de spontanea voluntate, Innoc. in c. super hoc n. 2. de renunc. Menoch. de presump. lib. 3. præf. 126. n. 31. Sanchez. de matrim. lib. 4. disp. 27. n. 1. Seraph. de r. § 1. n. 5. & 6. dec. 863. n. 4. Greg. XV. sage alleg. det. 326. n. 46. ubi plures.

36. Minus obstat quod testes sint moniales, & ideo repellantur ob quandam donationem à Franciscæ factam Monasterio, quia etiam testes de vniuersitate sunt idonei quando, prout hic, victoria cause non recludit in singulorum utilitatem, Ioan. And. in cap. cum Nuncios de testibus. Greg. Lopez in l. 18. cap. 6. part. 3. Farinac. de test. quest. 60. n. 450. & seq. Baratt. dec. 563. n. 1. Præsertim quando, ut in isto casu, vniuersitas est Ecclesiastica, c. in super 6. de test. Farinac. ubi sup. n. 431. & 459. ubi plures.

37. Ultra quod obiecta donatio non probatur per solam schedulam cuiusdam Monialis asserentis se esse Certam Monasterij, quia officium Tabellionis est minus vitale, & mulieribus penitus interdictum l. Generalis 3. C. de Tabul. lib. 10. Præsertim Monialibus, alique omnibus Religiosis capite sicut 8. de Cleric. vel Monach. ubi glossa in verbo Clerici, & apud Hispanos habentur ibi textum in l. 10. titul. 3. lib. 1. Recopilat. ubi Acced. & Amata.

Amata, & in ipsa Lusitania probat Barbol. in remis. ad leg. Lusitan. tit. 19. part. 3. ubi Gregor. & facti textus in L. unius. C. de Decurion. lib. 10. & ibi D. Bores. Nec apparet qua auctoritate extraxerit.

Nec refert quod aliqua ex dictis Monialibus, quæ fuerunt Testes, sint amicitia iunctæ cum eadem Franciscæ. Quia hoc non probatur, & probatum non obesset ex traditis à Farinac. de test. 3. §. 5. n. 233. usque ad fin. & sequ. cum aliis per Mascard. de probat. concl. 85. per totum lib. 1. ubi quod est probanda circumstantia amicitia, & quod non quælibet amicitia repellit à testimonio.

38. Præterquam quod etiam si aliquæ paterentur hanc exceptionem satis supplerent numero, Rota coram Burat. dec. 79. n. 10. & dec. 249. num. 1. part. 2. Criminal. conf. Farinac. Præsertim ad probandum coactionem, & metum ad que sufficerent Testes etiam singulares, Rota coram Gregor. XV. dec. 326. num. 48. vers. prout etiam & dec. 351. n. 7. vers. sed admittantur, &c. Quinimò illæ Moniales præferantur aliis Testibus pro Gomez examinatis, quia illæ deponunt de actu perceptibili sensu, isti verò de non perceptibili, qui includitur corde, Innoc. in cap. 1. sub n. 10. vers. lmo & c. de his que vi & metu causantur. Rebuff. conf. 78. colum. 10. vers. ultimo Greg. XV. in sape alleg. dec. 426. num. 46. vers. sed quidquid sit cum aliis ibidem allegari.

39. Testes insuper per Gomez deducti non sunt sine suspitione attentis supradictis, Alex. conf. 99. n. 12. lib. 3. cum contrarium remaneat probatum non solum ex testibus, sed ex tot iudiciis, præsumptionibus, & coniecturis, Hond. conf. 29. n. 21. lib. 1. Franc. à Pont. conf. 44. n. 17. Seraph. dec. 77. l. 2. Quæ omnia simul iuncta concludentem faciunt probationem. Fran. de Raven. conf. 54. n. 10. inter matrimonialia, & faciunt textus l. 1. §. idem Diuus ff. de testibus. cum causam 13. de probat. cap. accedens, il secundo, de lite non contest. cap. cum dilectus 3. de success. ab intest. Bald. in l. Spadonem, §. qui plura ff. de excus. tutor. Dec. conf. 577. n. 2. Molin. de primogen. lib. 2. c. 7. n. 35. Iuncta præcipue etiam publica voce, & fama, Menoch. lib. 3. p. 1. §. 125. num. 22. Cæpoll. conf. civil. 2. n. 3. Rota coram Seraphino dicta dec. 859. n. 7. & dec. 779. n. 8. part. 3. recent.

40. Denique non obstat quod in dubio faciendâ est interpretatio ita ut professio iustineatur. Quia conclusio procedit quando dubitatur de validitate ex alio capite, quam ex defectu consensus, quo stante defectu semper faciendâ est interpretatio, pro libertate persone. Rebuff. d. conf. 68. col. vit. vers. nec me conurbat & c. Deus enim voluntarios sibi legit Milites c. non est 10. caus. 15. q. 1. coacta vero servitia contemnit cap. iam vero fin. caus. 23. q. 6. cum similibus.

Et ita causa pluries proposita, & vtraque parte audita ab omnibus Dominis de ordine Sanctissimi diligenter discussa, fuit decisum, & c.

DECISIO LIV.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Meltio.

In causa Vlixbonen. nullitatis Professionis.

Luna 10. Decembris 1646.

§. 1. IN hac causa ab anno 1628. introducta, & per tot annorum curricula nondum finita, multæ emanarunt decisiones. Nā cum Franciscæ factis suis probationibus super nullitate professionis metu extortæ esse ferè in limine propositionis, Anton. & Ioannes fratres obtinuerunt remissorium ad probandum liberè, & spontè professionem emissam. Et quia pendente testium examinatione prætedebatur Franciscam renunciasse liti, & professionem ratificasse: disputatum fuit 30. Ianuarij 1640. An obstaret renunciatio; & fuit resolutum, non obstare, nec renunciacionem, nec vrasensam ratificacionem. Repro-

Tom. V. I. I.

posita causa 17. Maij 1641. fuit recessum à decisio, & dictum quod Professio fuit quidem nulla ratione metus, & n. 7. & n. 11. ibi, si unquam se habuisse pro Moniali, nec ab aliis Monialibus pro tali reputatâ. Quod adducitur ad probandum Franciscam habuisse scientiam nullitatis sue professionis Et clarius n. 14. ibi Licet invalidè professâ ob metum Et ibi, de vera Moniali, non autè de Moniali saltem habitum. Et ibi, Sed tantum præcedentem nullam ratificare, obitare tamen ratificacionem. Et licet ibi n. 7. dicatur in probatione, metus Dominos non fuisse concordēs, satis patet, quod id sensit maior pars, aliā accideretur in decisione, & nõ esset necesse tantum laborem in validitate ratificacionis, quæ negato metu non erat, necessaria. Ab hac autè decisione fuit recessum in alia 16. Iunij 1642. & confirmata prima, & ab omnibus admittum fuit incussum fuisse meum Franciscæ ibi in §. 1. Advertentes in primis esse indubitatum, quod Professio, Franciscæ ab initio emissâ fuerit propter metum. Et in §. Nec dicta in fine ibi, Adeo quod inter eos nullum fuit hodie discrimen circa probationem nullitatis professionis, usque ad diem renunciacionis liti facta per eandem Franciscam.

2. Sed quartò causa in Rotam deducta 11. Maij 1643. fuit firmatum ratificacionem fuisse validam, ex eo solo, quod Moniales quando præstiterunt capitulariter consensum ad professionem Franciscæ, non habebant notitiam de metu, & in §. penultimo dicitur, quod nonnulla Moniales deponunt de certa scientia, dicendo se vidisse, & audivisse Franciscam protestatam coram Sanctiss. Crucifixo, quod ipse bene sciebat eam non propria voluntate, sed per metum Patris esse professuram. Et §. fin. ibi, Ex testibus deponentibus, quod appropinquante tempore professionis, Franciscæ publicasset animum suum non profuturam.

3. Vilo per Agentes Franciscæ motivo Rotæ, petierunt Remissorium ad probandum specificam scientiam Monialium, quæ fuit concessa, & approbata releuantia materie articulata. Et in tota illa decisione pro comperto habetur, & supponitur metus; immo, & scientia metus in Monialibus, licet non capitulariter, & specificè.

4. Productis tandè Franciscæ probationibus, & suffectus ego in locū Reu. D. mei Carilli Præsidis Vallisoleiani, corâ quo emanarunt prædictæ decisiones. Dedi dubium An sit recessum ab ultimo loco decisio. Et Domini affirmativè responderunt die 29. Ianuarij anni præteriti: quia metus erat concludentissimè probatus, nec vlla fuerat ratificatio tacita, vel expressa, ut latè ex ibi deductis.

5. Quapropter cum data ex Dominorum benignitate nova audientia Dominis de Gomez, ipsi post alios quæstos colores causam protelandi, petissent novam remissorium ad probandum, Franciscam nullo metu coactâ, spontè nomen Religionis dedisse, fuit negata ob suspitionem calumniæ, & aliis iuridicis rationibus in decisione super hoc dubio facta deductis. Et cum instarent super hoc iterum audiri, & dicerent non potuisse scribere super negotio principali pendente Remissorie petitione; causa fuit ad Kalendas dilata; ipsis vero nihilominus pro revocatione decisionis super Remissoria acriter insistitibus, Rota negavit, & inffit causam super principali proponi. Et hodie Domini steterunt in decisio.

6. Nam metu, professionem à Franciscæ emissam, pro indubitato tot decisionibus iam Rota firmavit, quod multis probatur testibus de visu, & proprio auditu vltra protestationes Franciscæ tam antea, quam post professionem concludentissimè probatas, & à Rota dedecisionibus approbatas.

7. Quo metu dato, professionè nullius esse momenti, multoties in hac causa dixit Rota, & vnū sufficiat pro omnibus, qui adduci possunt Sacrosanctum Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 19. & qui plures cupiat, adeat ibi Barbol. in margine & n. 4 & 14. Modern. Neap. in Lucern. regul. verbo profession. 29. Laurent. de Peyrin. de subdito q. 1. de obedi. i. c. 25. §. 4. vers. fin. Gabrer. de m. q. u. lib. 2. c. 10. n. 25. Bord. de profess. c. 2. q. 12. Lezan. in Sum. A a q. regul.

9. regul. tom. 2. verbo professio c. 6. qui multos congerunt.
 8. Nulla adest quidem ratificatio. Non tacita vt sensit etiam Rota omnibus prateritis decisionibus, & constat apertissime, quia haec praesumitur quidem ex dilatione habitus, & ex actibus professus tantum conuenientius, cum taciturnitate quinquennali, post cuius temporis spatium facultatem reclamandi Saerolant, Concil. d. cap. 19. denegauit, sed nec ipsum Concilium, nec vllus vnquam firmavit Doctor, ex his induci vera, & realem ratificationem, aut professionem sed praesumptio tantum ratificationis, aut professionis vt constat eodem text. Concilij; Et ideo qui intra quinquennium, vel longissimum etiam tempus animum ratificandi, aut proficendi non habeat quantumcumque habitum gestet vel actibus se ingerat professorem, non est reuera Religiosus, nec in foro conscientiae tenetur ad regulam obseruantiam secluso scandalo, vt multis citatis Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 37. a num. 9. vbi doctus, & clarissime rem aperit Barbol. d. cap. 10. n. 14. & 15. & de officio Episc. alleg. 104. in fin. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quest. 30. art. 1. paulo post med. vers. secundo dico, & art. 3. in fin. Bordon. vbi supra dist. cap. 7. quest. 11. & duabus seqq. Cabrer. vbi supra n. 33. & 34. quia sine consensu professio dari non potest, nec obligatio, quibus addi potest l. 1. §. conuenientius vers. adeo ff. de pact. & in l. in omnibus §. ff. de act. & oblig. cum similib. Et quod tempus non est modus, nec inducenda, nec tollenda obligatio, l. obligatio in rem §. placet ff. eodem. s. est ira Inst. de verb. oblig. & ideo inter modos inducende obligatio non recensetur a Iustiniano in Insti. de oblig. fin. Nec a l. C. in l. 1. ff. eodem. Cuiac. in recit. ad l. 44. Pichard. d. §. est ira n. 5. congruit Aristot. lib. 4. Physic. cap. 10. docens omne quidem fieri in tempore, nihil autem propter tempus, quia tempus mensura est actuum humanorum non vero causa, & facit vbi g. regula in cap. non confirmatur tractu temporis, quod de iure ab initio non subsistit 18. de reg. iur. in 6. & inde dixit Sanch. lib. 5. p. accept. Decalog. cap. 3. n. 14. quod a gestatione habitus, & actibus solis professus conuenientibus non inducitur professio, nisi sciat per hoc, tacitam professionem facere, & simul habeat animum proficendi, & tener etiam Caietanus in 2. 2. 1. 89. art. 5. Nauar. conf. 26. n. 18. & conf. 28. n. 7. de Regul. & in manual. cap. 12. n. 71. de ratificatione Gratian. discept. forens. cap. 440. n. 2. & ad hoc vti quis dicatur votum confirmasse necessaria est expressa confirmatio per voluntatem, quia quis deliberet non amplius velle irrationem, sed absolute obligari, Suarez de Relig. tom. 2. tr. de voto lib. 6. n. 3.
 9. Cum ergo praesumptio haec sit, locum habere non potest in praesenti, quia constat Franciscam ante, & post professionem protestasse, reclamasse; continuis etiam eiulatibus, & lacrymis, suum dissentium, retinentiam, auctorem testatam satis ostendisse, vt patet ex testibus, & probauit Rota d. dec. 16. Iunij 1642 §. nec dista & 17. Maij 1641. n. 5. Et quod vsque ad diem renuntiationis illa non fuerit Monialis; dicitur in dec. 20. Ianuarij 1640 §. fin. Vnde intrat conclusio illa, quod expressus dissentius facit cessare tacitum consensum, & praeter allegatos in d. §. nec dista, probat Adden. ad S. m. Greg. XV. deo 385. n. 6. post med. vers. excluditur autem Rota decis. 706. n. 3. part. 2. rec. & dec. 60. n. 14. & seqq. post Viuian. de Iurep. n. 14. & in Messanen. nullitatis professionis 25. Maij 1642. coram R. P. D. meo Peutigerio Innoc. in c. 1. de his qui vi n. 1. in fin. Nauar. conf. 34. sub n. 3. vers. tunc quia non colligitur de reg. Decian. conf. 18. sub n. 5. vers. & in terminis nostris ac seqq. lib. 3. Rota dec. 573. part. 1. & dec. 179. §. 33. part. 4. rec. & alij citati in decis. anni 1641. n. 5. ad fin. & vulgatissimu est iuris axioma, quod praesumptio cedit veritati ex l. cum in debito 25. ff. de prob. Surd. conf. 37. n. 17. Immo quod vna tollat aliam ex l. quidam test. 30. ff. de vulg. lib. 1. ff. C. qui & aduersus quos. Praecipue si fortior sit l. Diuus 75. ff. de in iure gest. n. 70

solum 67. ff. de rit. nupt. Et eo magis vna cedit pluribus l. 3. §. 1. ff. de test. Et plures in praesenti sunt pro Franciscam.
 10. Et propterea S. M. Vrbani VIII recte concessit restitutionem aduersus lapsum quinquennij, quam ex ista causa concedendam semper dicit Sanchez ad par. dispensans d. lib. 7. cap. 37. n. 13. Et in reclamante, professionem, & ratificationem cessare tenet Innoc. in cap. sicut 15. de regul. n. 3. & 4. Cabrer. vbi supra n. 5. vers. & quando in final. verb. Et ex eo quod ante quinquennium coram nonnullis consanguineis, & aliis reclamante concessam restitutionem in Saer. Congr. Conc. 27. Apr. 1630. se informante dicit Barbola d. c. 19. n. 19.
 11. Quae fortius procedunt in muliere ignorante, ex quinquennij taciturnitate induci hanc praesumptionem, ex qua ignorantia in habitus dilatione hanc praesumptionem cessare Gratian. discept. forens. c. 640. n. 1. & in terminis loquens de viro, & maiori 25. annis Sanchez d. disp. 37. n. 2. quia in muliere praesumitur ignorantia l. cum de in debito 25. §. fin. autem ff. de prob. l. 2. §. fin. de iure fisci l. regula ff. de iur. & fact. ignor. & in muliere quae in ignorantia iuris comparatur mulieri d. iuris d. d. xii. Marches. de commiss. tom. 1. de Signatura Graue part. 1. c. 2. n. 464. fol. mibi 95. Cui post multos annos Religiosis, & actus professoru concessa fuit restitutio.
 12. Quae afferbantur ab illis de Gomez in praeterea propositione ex habitus delatione, & actibus professorum cessant in facto, & in iure. In facto quia licet habitus regulari se induerit; eodem tamen tempore, & vti stibus facularibus plerumque indutam processisse, & continue reclamationibus animum explicitate probatur, & agnoui Rota coram R. D. meo Carillo. In iure, quia post Concil. Trident. d. c. 19. haec non habentur in consideratione, facta ex professo concessa fuit quinquennij taciturnitas, vt late explicat Sanch. vbi supra. n. 10. & 23. vbi responder. c. vidua. de regul. & similib. Maranta d. quest. 30. art. 3. Bordon. d. profess. cap. 1. quest. 45. Et obdenta restitutione aduersus quinquennium, omnia habentur, ac si transactum non esset Rota in Neap. professionis 18. Iunij 1518. coram Orano, & tenet Alderici ad remissiones Bellarm. d. c. 19.
 13. Et tandem haec tacita ratificatio Franciscam in Rota semper fuit reiecta, vt apparet ex ad. decisionibus coram Reuerend. D. meo Carillo, & coram me.
 14. Non etiam adest ratificatio expressa. Nam per illa verba; quod quamuis Monialis non erat hodie Monialis esse volebat, nulla relatio, immo expressa negatio ad actum praeterea professionis apparet. Et omnino, An actus nullus possit ex ratificatione reconualescere. Bartol. in l. quod obseruare ff. de off. Procons. opposi. Surd. deo. 145. an. ad 13. & conf. 183. n. 34. & 35. & alij citati in dec. falsa sub die 16. Iunij 162. Cui vnquam veniunt mentem quod possit dici ratificatus actus, qui negatue gestus; Tum quia illa nullum verbum de ratificatione loquuta fuit, & hae debet probari ab allegat. Malcard. concl. 1255. n. 2. cum ibi citatis. & doceri verbis, aut factis ratificatum, quia nisi ex illis necessario inferatur, non praesumitur, vt ex Bari. & aliis in praeterea decis. adductis n. 25. At hic verba nullo modo sonant in ratificationem. Nam ratificare est actum antea gestum ratum habere text. in l. quoniam 12. ff. rem rat. ibi Rem ratam haberi; hoc est comprobare agnosceret quod alij est; & eius natura est retrotractio l. 5. vbi Dec. & Dard. & l. bonorum 24. ff. eod. tit. l. fin. ff. de bon. noll. l. fin. C. ad S. C. Maced. l. donationis 25. C. de denar. Et Franciscam verba nullatenus ad tempus, & actum praetertitum, sed nec ad praesens referri possunt; quia nihil de praesenti disponunt, vel affirmant praeter meram voluntatem in tempus futurum collatam late probatum in praeterea decis. 23. Nec dici potest, vt in decis. surd. 1642. quod ex illis verbis inferri praecedentis professionis ratificatio, & consensum de praesenti, nempe prout & nunc ex decis. 216. num. 10. pag. 2. diuers. quia ibi aperte dicitur consensum.

rium, scilicet quod quando adest promissio, quod vult effici Monialis, & solemniter emittit postea professionem licet solum voueat obedientiam intelligitur, & cetera vota fecisse, ergo non sufficit promissio; quod volebat effici Monialis.

15. Non obstat Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 17. n. 27. qui loquitur de verbis mutuo prolatis inter ponsos in actu celebrandi matrimonij de presenti, sed hic nullus adest tractatus, nec verba inter obligandos, (videlicet Monasterium & profitentem) inter quos celebratur contractus vltro citroque obligatorius, ut prater relatos in prædicta decis. dicit Peyrin. tom. 2. de Pralat. q. 3. c. 1. §. 6. n. 160. Sanch. in præcept. Decal. lib. 5. c. 4. n. 62. & lib. 6. c. 9. n. 7. Bordon. vbi supra c. 1. q. 19. cum aliis. Nec actus ille ordinatus ad faciendam professionem, seu ratificationem, ut in præterita decis. n. 24. Et esto fuisset tractatum de ratificatione, verba illam excludunt, & nec ipsi de Gomez habuerunt eam pro tali (vnde prosequuti fuerunt suas diligentias, immo noluerunt acceptare & tanquam non ratificationem receperunt.) Nec Francisca, que processit in suo habitu seculari, quem antea gerbat, nec Monasterium quod nec in posterum habuit eam pro Moniali, & permittit eid. habitum secularem, que obseruantia sufficeret ad explicanda verba quando fuissent dubia, latè Rota in Tiburt. s. deic. 25. Maij anni præteriti coram me. Maxime quando incipit statim post eorum prolationem. Larrea dec. Granat. 53. num. 22. Et actus qui sequitur ostendit qualitatem actus præcedentis, Paunonum Insitit. de ver. diuis. l. sed & Iulianus 8. alias Liem §. proinde ff. ad S. C. Maced. quem dicit pulchrum C. salc. dec. 90. n. 29. l. si qui 34. C. ad l. lul. de adult. quam dicit notabilem Dec. conf. 421. n. 3. lib. 2.

16. Nec quicquam facit quod in decis. facta 1643. dictum fuit negationem professionis, & monialitatis, & verba Franciscæ quamvis Monialis non fuerit, & intelligitur de vera professione & monialitate, non de illa apparet ex professione, licet nulliter emissa, & habitus gestatione, & ad eam aptari ratificationem. Primo quia verba non sonant ratificationem, ut dictum est, & quando fuissent dubia in proprio, & vero significati debent intelligi. Non aliter 69. ff. de leg. 3. Præcipue quado non agitur de obligatio. l. qui quid adstringit de 99. ff. de verb. oblig.

17. Sed & ipsi scribentes pro Gomez dicunt intelligendam ratificationem, prout ex nunc, non prout ex tunc quod retorquetur, in prædicta dec. n. 40. Et esse ut ex nunc repugnat cum natura ratificationis, que necessario est distincta ab actu ratificato. Immo & ipsi testes pro Gomez dicunt Franciscam non præteritam ratificasse, sed voluisse in posterum professionem facere, ut in suo Sum. n. 4. lin. 1. formalibus verbis. Secundus testis super sexto. Necessarium erat d. Professionem emittente de nouo, eo quod ipsa Monialis non erat, sed quod ratum esset in posterum, & in hac variatione dixit in dissensionia quod quamvis Monialis non erat usque ad diem illam, ea in posterum volebat esse intelligens, quod de illa die in posterum volebat esse Monialis non vero ratificauit nullam professionem, quam à principio emiserat. Idem dixit sextus testis ibi. Quod si usque tunc Monialis non fuerat, futura esset, & nunquam ratificauit professionem. Ex eodem Sum. n. 18. Quartus testis ibi. Quod Francisca noluit dicere, nec fieri fuisse Monialem, sed quod futura esset in posterum (que testium verba probant, quod nec de presenti fecit professionem, sed quod volebat de futuro facere) idem alij ibi.

18. Vnde dato & non concessio quod illa verba operarentur consensu de presenti, iã esset diuersus consensus & ad diuersum actum ordinatus. Et ideo necessarius etiam consensus Conuentus. Nam quando esset vera doctrina tenens quod Papa suppleat consensum in ratificationibus quod forte minus probabile est vbi insinuatum fuit in præterita dec.) Hoc necessario intelligit.

Tom. VIII.

dum, prout ipsi loquuntur DD. nempe quando ratificatur actus præteritus inualidus, ac si validè gestus esset, ut in illo qui venditionem metu factam ratificat, etsi illa professionis actum ratum non habuit vti que euanesceat consensus Conuentus datus pro illo actu, qui & solum dicitur perseuerare quatenus actus ille ratificetur. Nam quando secundus consensus non refertur ad primarium etiam validum diuersus dicitur actus, arg. text. in l. 2. in fin. ff. de nouat. Et si actu nulliter gesto omnia superueniant ex quibus constituatur actus ille de quo agitur non habito respectu ad id quod præcessit nulliter, incipit ex nunc actus nouus, & diuersus l. 1. §. 1. ibi quasi nunc datum ff. de leg. 3. Leo qui 67. §. 1. ff. de rit. nupt. Barbosa d. c. de reg. iur. n. 2. & 3.

19. Et quod illa verba nec de presenti inducant professionem satis patet ex dictis & latius probatum in dec. præterita n. 23. & quando essent dubia simpliciter prolata non sunt amate interpretanda arg. text. in l. quod venditor 18. ff. de ad. edit. Nec trahen. ad promissionem quod simpliciter prolatum est d. l. 18. in fin. iuncta l. sciendum 19. §. dictum ff. eod. Quia vbi de obligando queritur propensiores esse debere nos, si habeamus occasionem ad negandum, vni deliberando ex diuerso, ut facilius sis ad liberationem, ut per hæc verba dixit Paulus in l. Manus 47. ff. de act. & oblig. & faciunt alia iura ibi à gloss. & Gotof. ed. congesta.

20. Quæ multo magis procedunt in muliere vim ignorante verborum, ut ratiocinantur citati à Modern. Lucen. conf. 80. n. 16. vbi n. 8. quod clausula codicillaris in testamento mulieris simplicis nil operatur si Notarius ei non explicat vim huius clausule, quia voluntas non cadit in ignorante l. sed hoc ita 20. ff. de aqu. plu. arcend. cum similibus ex quo dicitur Azor. in l. fin. col. 2. C. ad Vell. & ibi gl. §. pen. verbo non usuram Cynus n. 4. Couarr. lib. var. c. 3. per tot. Greg. Lopez l. 3. tit. 2. part. 5. verbo Sabdores, late Gutierrez de iuram. c. n. 1. & 7. quod mulier renuncians Velleiano nihil agit, nisi certiorata sit de beneficio sibi competente.

21. Ex quibus satis apparet Franciscam nec ratificasse nec professam fuisse quicquid sit an metu, ut in præterita decisione vel dolo, & fraude, promissionibus, & suasionibus fuerit indacta, licet hoc satis videatur probatum ex testibus, & coniecturis, que sufficiunt ad probandum metum. Rota apud S. m. Greg. XV. dec. 326. num. 7. Seraph. dec. 771. n. 2. Hond. conf. 29. n. 2. l. 1. Pont. conf. 44. n. 17. Mascard. d. concl. 1055. num. 3. & alij Cabrer. de metu lib. 1. cap. 9. num. 4. Præsertim quando omnes tendunt ad eundem finem, quia tunc licet singulæ non sufficerent simul iunctas efficere plenam probationem dixit Rinn. conf. 25. n. 12. lib. 1. Cepha. conf. 718. n. 58 & 59. vol. 4. Barbosa l. 2. ff. solut. matrim. numer. 29. Greg. Lopez in l. 1. tit. 4. part. 3. verbo Pergrandes, Rota contra Salic. dec. 260. n. 2. 4. & 5. apud Farinac. tom. 2. crim. & est Bald. doctrina in cap. cum terra, de elect. n. 11. quem refert & sequitur Marobes. de commiss. d. tom. 1. part. 1. de Signatura gratia cap. 2. num. 452. fol. mibi 92 ibi per ipsa ferè verba Baldi Ploratus & ululatus signum metus, & qui audierunt probant metum per modum signi. Nam tunc metus probatur quamuis testes metum probare nesciant per viam cause, & n. 453. ibi Ploratus & ululatus vbi passio cor penetrans, qui loquuntur in termino professionis Cabrer. d. lib. 2. de metu c. 10. n. 35. in fin. Et Franciscæ ciulatus & lacrymis, & largè profusis ante & post litis renunciationem, & præteritam ratificationem, satis metum, & animum demonstrauit, Nam lacrymæ interdum pondera vocis habent, ut quidam dixit Sulmonen. Poëta, Et de promissionibus & suasionibus pro parte Veredarij fratris Franciscæ factis expressè probant ipsius Veredarij testes producti in Sum. num. 15. vbi secundus testis ibi Facienad ei magnas promissiones. Tertius ibi fecit multas promissiones & ad 40. ibi. Et facta fuerunt notabiles diligentie ad in-

stantiam d. Veredarij. Sextus testis ibi. Et quod si ita fa-
ceres ei datus esset auri pondus, & quod aliter non vi-
surus esset firmam huius lris. Septimus testis de suasioni-
bus, & promissionibus, & multi alij testes eodem Sum.
n. 18. & 19. vbi Nonus testis ibi, & illi facta fuerunt
magna instantia. Idem dicunt alij n. 20. Et quod Vereda-
rius noluit adimplere promissa, quia ratificatio non fuit
facta ad suum modum, & omnes deponunt suasiones,
promissiones, & instantias, & diligentias factas fuisse
per P. Emanuel Valconcesos F. Iacobum Peregrinum
Capucinum, P. Didacum de Emera Iesuitam, licet hi
tres P. P. animose hoc negant in certis fidibus,
quae eorum nomine circumferuntur, & dantur in Sum.
num. 16.

22. Et quicquid sit etiam de metu reuerentiali cum
minis acerrimis incusso quem non solum sufficientem
esse respectu Patris, & Fratris in cuius potestate, do-
mo aut cura existit, quae metum patitur, sed etiam re-
spectu eius a quo quis in non paucis dependet, quan-
do ob eam indignationem prudenter timer graue ali-
quod malum vel grauem cumulum malorum paruo-
rum tenuit Hurtad. de mar. dispur. 7. diff. 1. n. 2. & fa-
ciunt verba lxxi. in l. vnic. C. de repud. ibi. Si parenti-
bus, aut tutor, aut curat, aut ipsi que matrimonium con-
tractura sunt potest esse terribilis. Quicquid sit de omni-
bus supradictis sufficientem saltem ad declarationem
verborum, dato citra veri praedictum quod fuissent
dubia ex traditis a Rot. in Tiburt. fidei com. 14. Ianuarij
huius anni coram me §. praecipue.

23. Maxime cum non sit prolata dispositiue & de
per se, sed causatiue & enunciatuue quae certum est non
inducere dispositionem, Bart. in l. pater filium §. fun-
dum ff. de leg. 3. Ripa in l. filius fam. 114. §. Diui, il
secundo num. 110. ff. de leg. 2. Praeterea cum propter
aliud & ad effectum alterius dispositionis multum di-
uersa fuerint pronuntiata, vt explicando Aret. conf.
60. num. 2. dixit Genua de verb. enunciat. lib. 3. c. 7. n. 10.
iuncto num. 8. Et quod ex illis verbis nulla fuerit indu-
cta ratificatio, nec professio satis probatum in praete-
rita dec. n. 23.

24. Quibus addebatur in dicta praeterita decisione
ex num. 40. & cum seqq. quod dato etiam verba illa in-
ducerent professionem vel ratificationem erat necessa-
rius nouus consensus Conuentus ex late ibi adductis,
esto vera esset opinio dicentium Papam, seu Ecclesiam
Monasterij supplere consensum. Nam intelligitur si
non reuocauerit medio tempore. Bordon. vbi supra
c. 6. num. 11. vers. ex quibus, & vers. dixi, & in pra-
senti reuocatus expressè fuit in illa reuocatione man-
dati, quod datum fuerat ad profequendam litem, &
sufficeret Franciscam reclamasse ante ratificationem, &
multo magis impetrasset restitutionem contra lapsum
quinquennij argumento minoris, vt bene probatur in
l. 2. Cod. si aduersus transfact. & in l. sed & Iulianus 13.
§. sed & si quis 28 ff. de act. empr. vbi Ant. Fabr. & Bart.
in §. procedenti ne ludibrio leges ei fiant, vt loquitur
Iustinianus in l. fin. §. vbi autem puerilis C. de bonis qua
lib. Tum quia vna via electa non potest quis ad aliam
redire, sine nouo alterius contrahentis consensu l. si
fundus 4 §. elegantior l. post diem 7. ff. de lege commissi.
Tum etiam quia intelligenda est (addebat vnus ex
Dominis) rebus sic stantibus, & non mutatis a die
emissae nulliter professionis ad diem ratificationis. Nam
ad hoc vt valeat ratificatio necessarium est, vt nihil
aliud impediatur coniunctionem extremorum videlicet
actus ratificati, & ipsius ratificationis Barbosa in c. ra-
tificationem 10. de regul. iuris in sexto, & quod omnia
sunt in eo statu quo fuerunt tempore quo negotium
gestum est. Bart. in l. si uxor. §. si finis uxorem numer. 3.
ff. de adult. Dec. in l. semper qui numer. 13. ff. de reg. iur.
Mencac. de success. §. 18. num. 91. Surd. decis. 111. nu-
mer. 1. Alijs si medio tempore professus indignus red-

deretur Religione, vel ad eum terminum res deueni-
rent a quo incipere non potuit, vel non debuit, dum
est Religio obligare tali ratificationi consenti-
tur. Nam si praedictum fiat tertio, cui medio tempore
aliquid quaesitum est, nihil valet ratificatio Bart. in
l. aliena in princ. de pign. alt. argum. lxxi. in l. si partem
§. vltimo ff. quemadmodum seruit. amit. dicit conuincunt
Tiraquell. de const. part. 2. ampl. 7. num. 4. quod est
Principe. ff. ne quid in loco publico. leg. respiciat 7. Cod.
de prec. Imp. off. cum vulgatis, & congeitis a glo. Col-
tofred. ibi. At certissimum est quod ex hac ratifica-
tione Franciscam praedictum inferret Conuentui, & in-
iuria, & grauissimum damnum fieret multis. Nam Fran-
ciscam eo medio tempore (quo iam non dubitauerat
quod non erat Monialis) vim magnam artis alieni
contraxit, quod erat publicum, & nullo alio modo pos-
se ab eo liberari, nisi adipiscendo patris legitimum, aut
fratris hereditatem, aut si ab alio caueretur de solutio-
ne. Nec credendum est consensurum hoc Monasterio,
& multo minus quod Pontifex, seu Ecclesia in tali ca-
su vellet eius consensum supplere cum praeteritum Bul-
lis Pontificiis prohibuit inueniatur in are alieno
grauati ad Religionem admittantur, immò Sixtus
Quintus in Bulla qua incipit cum de omnibus, quae quod
me est 71. tom. 2. pag. 101. irritauit tales professiones, &
nullas esse voluit, & licet quantum ad nullitatem tunc
reformauerit Clemens VIII. in Bulla qua incipit, in
suprema Ecclesia, quae mihi est 83. tom. 2. pag. 113. per
alias Sixto impositas reliquit.

25. Nec dicatur quod loquantur de viris, nam e-
dem ratio est in mulieribus, & quando eas non com-
prehenderent Bulla, nititur tamen hoc ratione natu-
ra, & iure communi ne videlicet iniuria fiat alteri. Et
magna hic fieret creditoribus, & ideo ante Bullam e-
tam nullam esse talem professionem tementur multi
apud Sanchez in praecip. Decalog. c. 19. num. 6. & 8. Mi-
randia in Manual. tom. 1. part. 17. art. 8. Peyrin. tom. 1. de
subdito in d. c. 5. art. 3. vers. de iure autem, Lexona
quasi. reg. tom. 1. c. 25. n. 17. Bordon. de profess. §. 9. 19.
Qui omnes citati tenent, quod licet professio non sit
nulla, tamen non potest fieri sine peccato mortali a
profite, nec recipi a Monasterio praeter alias puestas
quibus subiciuntur recipientes.

26. Nec dicatur etiam quod Francisca bonis ceden-
do posset ingredi Religionem vt disputant relati: Pri-
mo, quia illa non fecit hanc cessionem. Secundo, quia
hoc non procedit in eo, qui habet spem probabilem
futurum esse, vt posset si non ingrederetur, satisfacere.
Et non solum spem istam, sed certitudinem habebat
Monasterium, & Francisca quod remansens in saeculo
posset ab are alieno liberari ex legitima patris, & ex
hereditate fratris, & bene in fortioribus terminis distin-
guit Sanchez d. n. 8. & alij quos sequitur Bordon. vbi
sup. vers. duodecimo non potest. immò, & in dubio ratio-
nibus hinc inde vrgentibus si probabilis esset, quod
posset satisfacere non posse ingredi tenet Sanchez vbi
sup. n. 9. Vnde cum tam magna euenerit medio tempore
rerum mutatio, nec Francisca potuit ratificare, nec Mo-
nasterium recipere ratificationem, cum nec professio-
nem posset ab initio recipere stante are alieno. Nam in
ratificatione requiritur, quod actus ille potuerit con-
ferri, & bene notat Bord. d. c. 6. §. 30. vers. primo quod ra-
tificatio actus inualidi supponit eius nullitatem per-
mansisse in suo statu & de mutatione in simili tenet
Sanch. ad praec. Decal. lib. 5. c. 4. n. 34. & ante eum, Io.
Andr. ad Specul. tit. de stat. Monach. §. qualiter.

Et ita decium fuit Francisca tantum informate. Al-
tera parte pluries concipiet libellum q. 37. num. 43. verb.
exiuit.

Citata, & per multos menses expectata.

DECISIO

DECISIO LV.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Peutingero.

Pampilonen. Parochialis.

Veneris 8. Februarij 1647.

§. 1. **D**omini dixerunt, Carolo obtentam ab-
solutioem ab excommunicatione ac recursus ad
Iudices Laicos incursum non suffragari, Quamvis enim
eisdem recursibus, & omnibus quibuscumque iuribus
inde forsan acquisitis in amplissima forma renuncie-
rint; quia tamen non obstante sequestro de mandato
Rotae appposito super beneficio inter ipsum, & San-
ctium controuerso, adhuc de facto se conuenerunt in pos-
sessione eiusdem beneficij, & oblationes Christi fide-
lium recipit, ut probatur ex testibus in *Summario San-
cti n. 8.* & sic apparet de clara & euidenti violatione se-
questri, iuxta notata in Clem. *ad compefcendas de se-
quest. post. & fruct.* minime satisfecit conditioni in facultate
absoluedi à Sanctissimo appositae per hanc suam
dumtaxat uerbalemente renunciationem, ut in proximis
terminis dixit Rota inter impressi, post. *Cinc. de sensibus
dec. 62.* & in Pampilonen. *de Ianzi coram bon. memor.
Litta. relar. per Salust. Tiber. in praxi A. C. lib. 3. post c. 10.
n. 3. & 4.* & in alijs relatis per *Modern. Perusini. de Ma-
nuten. obseruat. 10. n. 14. & c. 1.* Nec refert, quod testes
sunt sine citatione partis examinati, quia cum agatur
de violatione sequestri à S. Rota apppositi, iudex seque-
stri non tenebatur citare Carolum ad uidentium exami-
nari testes, cum uolatio sequestri sapiat delictum, &
maximè quia in materia recursuum admittuntur proba-
tiones etiam informes, & leuiore ad effectum denegandi
audientiam Seraphin. *dec. 296. n. 10. Cavaler.
dec. 529. n. 3. Buratt. dec. 449. num. 9. & in Casaruaug-
stana beneficij de Linares 15. Nouembris 1644. coram
D. meo Bicho.* Et frustra se excusat Carolus allegando
sequestrum solum super fructibus cadere, cum ipsa pos-
sessio, tanquam acceptata fuerit sequestrata, & obla-
tiones quas ipse recipit recedat inter fructus connume-
rentur, ut per Lotter. *de re benef. lib. 1. quæst. 30. n. 33. &
34. Rot. dec. 368. n. 2. p. 2. & dec. 391. part. 4. tom. 2. in
recens.*

2. Obstat etiam Carolo pro consequenda absolutio-
ne, quod expensas Sanctio nondum recesserit, ut debuisset,
stante clausula in Breui facultatis absoluedi appo-
sita, *refectis expensis*, quae actualem satisfactionem re-
quirunt, adeo quod oblatio, seu cautio de illis reficiendis,
facta illatum liquidatione non sufficiat, ex allegatis per
Barbof. *clausula 132. n. 1. cum duobus segg. coram Greg.
XV. dec. 492. num. 9. ibique Adden. littera B.* ita quod
si expensae non erant liquidae Carolus, ut Sanctio ter-
minus ad liquidandum praefigeretur instare debuisset,
ut in iudicijs priuilegiarijs fieri solet Rota *dec. 269. n.
1. in fin. part. 1. recens.* prout est iudicium recursuum, &
attentatorum, *Lancell. de arrenat. p. 3. c. 31. num. 72. &
segg.* praesertim quando in commissione adest clausula,
refectis expensis, quia ablatiuus ille absolutus infert
conditionem, & proinde iurisdictionem suspendit, do-
hæc actualiter expensae reficiantur, ut in puncto dictae
clausulae tradit Caputaquen. *dec. 150. per tot. p. 1. & in
proximis terminis clausulae parito Breui. Seraph. de-
cis. 655. Gonzal. super reg. 8. gloss. 9. n. 1. in Annot. n. 147.
cum pluribus segg.* Hic enim dubitari non potest, quin
de expensis saltem in genere constat, cum accusatione
recursuum plures actus iudiciales facti fuerint, qui utique
sine expensis fieri non consueuerunt. Ad. *ad Greg.
XV. dec. 503. in fine ver. qua opinio quam refectioem
Carolus à Sanctio petere non posset, quia in Breue ab-
solutioem à recursibus Sanctij non legitur clausula, re-*

Tom. VII.

fectis expensis. Cum impracticitas itaque duas conditio-
nes, quae copulatiue in Breui appositae adimplenda
fuisse *generatim C. de instic. substit. Surd. dec. 35. n.
1. Fontanell. dec. 45. n. 3. Mant. dec. 247. n. 4.* non ad-
impleuerit; licet iudicato, quod per appellationem à
sententia interpositam, non adest, & in Breui deman-
datur quatenus adsit, parere, non teneatur, tamen Domini
resoluerunt absolutione obtenta ipsam iuari non
posse iuxta *decisioem in hijs terminis 173. ferè per totam
part. 6. recens. utraque parte informante.*

DECISIO LVI.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Merzio.

Calaguritana praetensi matrimonij.

Luna 11. Februarij 1647.

§. 1. **I**n hac causa sub die 13. Martij 1643. coram me
fuit resolutum Ioannem de Angulano esse cog-
endum ad incedendum matrimonium cum Angela Zal-
diuar uigore sponsaliorum de futuro, quae inter eos fue-
rant contracta, ac promissiones factae per d. Io. de con-
trahendo matrimonio cum eadem Angela, & non cum
alia, ut apparet ex Sum. dictae propositionis, maximè
quia inter eos postea sequuta fuit carnalis copula. Re
proposita sub hac die causa ad instantiam Ioannis re-
cessum fuit à decisijs ex nouiter deductis, & probatis per
eundem uigore Remissoria illi concessa. Primo enim
fuit probatum D. Angelam non solum ante dicta spon-
salia non fuisse uirginem, uerum etiam postea uitam in-
honestam duxisse, quae habita fuit pro iusta causa im-
pediendi ne Ioannes recusans tale matrimonium ad il-
lud cogi possit, cum iure cautum reperitur contrahe-
ntem cum aliqua sponsalia esse quidem monendum, ut
ad matrimonij effectuationem deueniat, non tamen ad
illud esse cogendum, si aliqua subest causa ex qua uir à
sponsalibus etiam resilire praetendat, *c. ex litteris il se-
condo, in fin. ibi, nisi rationabilis causa obstituerit &c. &
ibi gloss. & DD. & c. Requirunt, de sponsal. M. Anton. re-
sol. 2. num. 3. uers. tamen quando adest uera, & rationa-
bilis causa lib. 1. Fontanell. de pactis nuptial. claus. 12.
gloss. vnic. num. 6. Menoch. de arbit. cal. 455. num. 1.
Giouagn. conf. 16. num. 19. & 36. lib. 1. Gabr. conf. 186.
num. 1. & 8. lib. 2. Menoch. conf. 786. num. 1. Seraph.
dec. 1112. num. 4. uers. haec tamen regula, & dec. 1258.
num. 1. Caval. dec. 447. num. 1. uers. quia est Iuris
concl. Butatt. dec. 311. num. 2. & dec. 412. num. 6. uers.
tertio, & c. in recens. dec. 217. num. 9. uers. aduertebant
omnes DD. part. 1. & coram bon. mem. Coccino dec. 437.
n. 1. & segg. uerbat. per Rubr. in suis annot. ad dec. 431. n.
79. p. 4. tom. 3. recens. Ecclesia solet abstinere à coactio-
ne matrimonij, ratio enim est, quia nuptiae coactae, ut
plurimum exitus malus habere solent; *c. requiritur in
fine, & ita noi. gloss. & DD. extra de spons. & ibi Abb.
n. 3. Sanch. de matrim. disp. 10. n. 10. uers. 4. limita, &
disp. 29. n. 4. uers. probatur autem lib. 1. Mant. de iac. &
ambig. lib. 3. tit. 17. n. 12. ibi nam nup. per metum, & c. &
n. 17. M. Anton. resol. 2. n. 7. uers. secunda erit causa, &
segg. lib. 1. Gabr. d. conf. 186. à n. 7. uers. secunda est con-
clusio, & segg. sive ad fin. lib. 2. Giouagn. eod. conf. 27.
Rimin. iun. conf. 362. n. 50. uers. coactis nuptiis, & c. Se-
raph. dec. 893. n. 33. uers. nam & c. & dec. 1112. n. 7. uers.
solem enim, & c. Buratt. dec. 311. n. 2. uers. in propositio au-
tem, & seg. & in rec. 207. n. 9. uers. Ideoque si etiam plenae
& c. p. 1. & coram Papa Greg. XV. dec. 376. n. 5. uers. & li-
ceat, & ibi Add. n. 9. ibi cum nuptiae coactae. Sponsalia au-
tem in se habent tamen conditionem si res in eodem
statu permanerit & si causa iusta ab eis recedendi non
superueniat, prout iustissima uideatur, si mulier post il-**

Aa 3 1a

la cum alio fornicetur, c. *Quemadmodum de iur. vbi* glos. n. verbo oculos. Hostien. n. 8. Ioan. Andr. num. 13. Anchar. n. 3. Abb. n. 9. & conf. 48. n. 8. Sib. 1. Sanch. de matrimon. disp. 29. n. 4. Mantica de iac. & amb. lib. 3. tit. 17. n. 19. *verf. ex hoc autem deducitur, &c.* Rota d. 437. n. 9. circa fin. & d. 242. n. 3. ibi, *Et ratio est coram Durano Seraph. 112. n. 9.*

2. In presenti vero casu quam plurimæ ex parte Io. adduntur causæ pro prætenfa dissolutione horum sponsalium, quæ autem sint iustæ iudicis arbitrio remitti solent. *Id. in d. c. Ex litteris, &c. Requisit extra de sponsal. Sanch. de matrimon. disp. 29. num. 16. ibi. Totum enim idem Mechoch. de arbitr. iud. cas. 455. n. 2. vers. & iudicia arbitrio Fontan. de pact. nupt. claus. 12. gl. vnic. n. 6. M. Anton. var. resol. lib. 1. resol. 2. num. 11. Surd. conf. 364. n. 9. ibi, quæ tamen estima, &c. Gabr. d. conf. 186. n. 2. vers. vel quando, &c. Couag. d. conf. 16. vers. & quoniam lib. 1. Rota penes Buratt. dec. 311. n. 2. vers. quæ autem dec. 397. num. 2. vers. cum tamen, part. 1. diuersi. & coram Papa Greg. XV. dec. 386. num. 6. & 447. num. 2. vers. quæ causa coram Card. Cauai. & dec. 451. num. 3. part. 4. rec.*

3. In primis autem DD. valde iusta causa visa fuit pro tali dissolutione illa, quæ oritur ex mala fama, & impudicitia eiusdem Angelæ probata ante dd. sponsalia d. Io. profus ignorata, vt patet ex eius Sum. n. 1. dum primus Testis deponit se habere, & tenere pro certo Angelam fuisse, & esse mulierem impudicam, secundus Testis refert se audiuisse ab vxore Matthæi de la Sca-ga Angelam modo cum vno, modo cum altero locutam fuisse, quò casu, cum copula sit difficilis probationis, vt inquit Rim. iun. conf. 247. n. 5. ib. ex quo Soc. iun. conf. 32. n. 12. 13. & 23. lib. 2. Dec. conf. 577. n. 2. Ond. conf. 5. num. 30. vers. tum etiam quia, &c. vol. 1. Farin. in prax. crim. q. 136. cap. 1. n. 4. part. 2. tom. 2. Buratt. dec. 530. n. 9. ibi, quæ tanquam difficilis, &c. & agatur de probando eo, quod certitudinarie ex sui natura sciri, & cognosci nequit, cum secretè, & non palam, nec in hominum conspectu fiat, & actus copulæ in sensum testis immediatum non cadat. Ceph. conf. 82. num. 30. & segg. lib. 1. Ferret. conf. 389. n. 14. Onded. conf. 15. n. 26. vsque ad 34. Farin. d. q. 136. n. 14. Alex. in l. 1. n. 19. vers. exemplum in prob. ff. si cert. pet. l. up. alleg. 3. conf. 169. n. 12. lib. 6. propterea ad illam probandam admittuntur qualescumque probationes etiam præsumptiue, & ex sola fama, & etiam imperfectæ, quæ vniuntur ad constituendam, plenam probationem, immo coniecturæ sufficienti, cum semper admitti solent in his, quæ sunt difficilis probationis Mascard. de probat. concl. 452. n. 5. 10. & 12. Sanch. de matrim. lib. 10. disp. 12. n. 46. Farin. d. q. 136. cap. 1. n. 2. & cap. 3. n. 74. & in tract. de test. quest. 64. n. 25. & seg. Mant. de iac. & amb. lib. 8. tit. 14. n. 8. Rim. iun. d. conf. 274. n. 6. 7. 8. & 13. Dec. conf. 117. n. 12. Ferret. conf. 178. n. 13. & 15. Soc. iun. conf. 32. n. 13. lib. 2. Onded. d. conf. 15. num. 18. & 32. ibi, *Et propterea, &c.* Buratt. dec. 503. n. 9. & post 2. vol. conf. Farin. dec. 35. n. 3. ibi, etiam in his, &c. & dec. 72. num. 2. ideo dd. testes etiam singulares, & de credibilitate deponentes illam probant saltem in genere, Bart. in l. 2. §. Idem Labeo n. 5. ff. de aqua plu. arc. Mascard. d. concl. 452. n. 13. Onded. d. conf. 15. n. 33. vers. ideo Testes, &c. Pacen. matrimonij 5. Martij 1620. coram S. D. N. in §. Accedente etiam quòd cum ad fornicationem, Buratt. dec. 255. n. 9. vers. & est regulare, Farin. de test. q. 64. n. 223. vers. limita 17. & seg. maxime dum agitur ciuilitè, vt in præsentia casu pro dissoluendis sponsalibus, Farin. d. tract. de test. de quest. 64. n. 229. & in prax. crim. d. q. 136. n. 18. ibi, & contra carnalis quando agitur ciuilitè, &c. Idem Farin. conf. 23. n. 1. ibi, *vbi de crimine agitur ciuilitè, &c. & conf. 33. n. 6.*

4. Remanet eo magis d. copula probata ex depositione d. primi Testis, dum testatur audiuisse à Petro de Riualora Scholari ipsum carnalem copulam cum Angela

habuisse. Secundus Testis pariter deponit audiuisse Io. de Minoro ipsum quæ copulam cum d. Angela habuisse, ac idem fecisse Martinum Gil. Tertius Testis deponit audiuisse ab Andrea de Anguiano eandem Angelam tractatam impudicos habuisse cum d. Petro, qui bant ipsius Angelæ fornicationem, & à quo audierint prou-cium Gloss. in c. Præterea vero confisos, de testib. Hostien. n. 2. Ferret. consilio 168. n. 15. in vers. de iuris ad 168. n. 20. per tor. Ceph. conf. 82. n. 30. ibi affert se intellexisse, & n. 31. ibi vbi etiam aliquod significat, &c. Provt de pœteratis oculis etiam & amplexibus, &c. Angela inuitabat d. Petrum ad cœnandum simul læp-cenare solebant deponit d. primus testis affertens vitæ-rus vidisse d. Angelam, & Petrum nocturno tempore in locis suspèctis, dum ipsa descendebat ad aperendam eidem Petro portam domus, vt ab ea exire posset, & de dd. oculis & amplexibus deponit etiam secundus testis, qui actus cum sint preparatorij proximè propor-tionabiles congrui, & ordinati ad ipsam copulam, vt-que illant probant ex text. c. ex litteris, vbi gloss. in verb. Vere debeant gl. in l. quod ait ff. ad l. iustam de adul. Bart. ibid. n. 1. Alex. in l. 1. n. 19. vers. exemplum in prob. ff. si cert. pet. l. up. alleg. 3. conf. 169. n. 12. lib. 6. Farin. d. q. 136. c. 8. num. 109. vbi num. 124. loquitur de conuiuio, & n. 130. de osculis, & n. 136. de amplex. Rim. iun. d. conf. 374. n. 9. & seq. loquens de dd. oculis, & aliis similibus, Ferret. d. conf. 168. n. 3. ibi per omnia amplexum Dec. conf. 377. n. 10. & 11. Mascard. de probat. concl. 452. n. 16. & 18. Buratt. dec. 350. n. 10. & vers. ex cohobitatione, &c. Vnde cum d. Angela probatur ab alio cognita, talis fornicatio sufficit pro sponsalium dissolutione etiam si illa fuissent iurata, & firmat Mantica. de sacris & ambig. lib. 3. tit. 17. num. 19. vers. nam si sponsa.

5. Ignorantia autem circa impudicitiam, & inhonestos mores Angelæ probatur dum ipse erat originarius Oppidi S. Ascensij, quod distat ab Oppido de Amatey, in quo degebat Angela spatio 45. milliariorum, idèb illius qualitate, vitam, & quæ mores nescire poterat. Tum quia etiam ipse erat valde iuuenis ac tenebra at-tatis, quæ in eo magis facit præsumere ignorantiam, maxime respectu eorum, quæ adeo occultè se habent vt alicui patere nequirent, c. Præsum de reg. iur. in 6. l. v. in ff. de prob. Surd. conf. 7. n. 35. & conf. 28. n. 100. Seraph. dec. 916. n. 9. Greg. dec. 511. n. 19. & 519. n. pariter 19. Cauai. dec. 289. n. 6. & in re. dec. 136. n. 3. p. 1. Mascard. de prob. concl. 880. n. 2. Concurrit etiam inuestigatudo, quod iuuenis nobilis mulierem impudicam duceudo, se, domumque suam perpetuo dedecori subiisse voluisset, vt aduertit Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 65. n. 3. & segg. Maiol. de irregul. lib. 1. c. 31. num. 4. Giouag. d. conf. 16. num. 42. vers. quis enim honesta conditionis est iam fauus, &c. & licet non desint, qui sentiant cautas prædictas tangentes mulieris impudicitatem, quoniam à sponso ignoratas non sufficere ad dissoluenda sponsalia iuxta text. in cap. Quemadmodum, de iur. vbi firmat sponsalia minime dissolui ob fornicationem, & morbum præcedentem Paludanus 4. quest. 27. art. 5. n. 33. Tamen dum concludenter apparet de tali fornicatione etiam post dicta sponsalia, vt in præcedenti casu illa bene possunt dissolui, & bene distinguitur pet eundem text. in c. Quemadmodum vbi dicitur, etiam si fuerint iurata, vinculum enim iuramenti non adeo firmat sponsalia, vt non liceat ab eis recedere iusta occedente causa text. in c. Præterea el primo, & apertè in d. c. Ex his Syluan. & in d. c. requisit de sponsalib. & prædictis in locis Card. Butr. Abb. & Præpos. M. Martin. resol. 2. n. 4. lib. 1. Fontanell. de pact. nupt. claus. 12. num. 6. Molin. de iust. & iur. disp. 27. fol. 120. §. Deinde si mulier. Sanch. qui multos citat de matrim. lib. 1. disp. 19. n. 4. ibi.

ibi, ubi dicitur non esse cogendum; & c. & disp. 63. n. 3. Pont. eod. tract. lib. 2. c. 18. n. Syluest. in verb. sponsalia, n. 10. Lup. in cap. per vestras, §. 8. num. 15. Cotar. super 4. decret. part. 1. cap. 4. Menoch. conf. 786. num. 10. & 13. Giouagn. dist. conf. 16. n. 19. & 42. vers. tum quia; & c. Gabr. d. conf. 186. num. 2. Surd. conf. 364. n. 7. ibi, nisi rationalis causa. Seraph. dec. 111. num. 4. & 1258. num. 1. Coc. dec. 437. n. 1. & seqq. Causal. dec. 447. n. 1. & dec. 1. n. 1. vers. & licet part. 1. diuersi. & coram Papa Gregor. dec. 376. n. 5. & ibi Adden. n. 9. vers. quando tamen; & c. Rom. sponsalium 9. Febr. 1629. coram bon. mem. Pirouano, hanc opinionem, vti vtiorem firmat Sanch. de matrim. disp. 29. n. 4. vers. eandem ibi, & ideo, vbi plures referuntur DD. & loco supra citato n. 5. vers. verius tamen; & c. At in presenti casu cessat ista quæstio cum nullibi appareat de iuramento Ioannis, qui solummodo promisit se non esse in vxorem ducturum aliam mulierem, quam d. Angelam; & propterea eo minus est cogendus ad perficienda dd. sponsalia. Seraph. de priuileg. priuileg. 38. n. 2. Sanch. d. disp. 29. n. 3. ibi, & ita a contrariis sensu; & c. Giouagn. d. conf. 16. n. 36. & 39. vers. his ita stantibus, ibi, tum quia sponsalia non fuerunt iurata; & c. Gabriel. conf. 186. num. 9. & 10. Rota dec. 447. n. 7. & 468. num. 3. coram Card. Causal. In sponsalibus non autem iuratis etiam quæcumque leuissima causa sufficit ad effectum ab illis recedendi. Gabr. d. conf. 186. n. 6. Giouagn. dist. conf. 17. numer. 47. Franc. Marc. dec. 534. num. 8. M. Anton. dist. tract. lib. 1. ref. 2. num. 12. vers. in sponsalibus autem.

6. Nec obstat, vt Io. ex eo quod promisit Angelam ducere in vxorem teneatur illi fidem seruare, vt firmatur in decisione quæ reuocatur sub §. 1. vers. & nihilominus; & c. & vt referunt Add. per Rub. in d. dec. 32. n. 58. & 59. maxime cum post dd. sponsalia, fuerit etiam sequuta copula carnalis, quæ operatur, vt sponsalia transeant in matrimonium, vt in ead. nostra dec. vers. quod eo magis; Fran. discip. forens. cap. 55. §. 5. Add. per rub. loco citato num. 66. maxime dum a principio, fuerunt mutuo consensu sponsalia contracta; non possunt illa hodie vnus ex coniugibus tantum dissensu dissolui, vt in ead. dec. d. §. 1. ibi, & dum a principio; & c. & ad. Adden. per Rub. ibi d. n. 67. 68. 69. & 70.

7. Nam vt dicebatur dum Io. cum d. Angela ad sponsalia deuenit sub credulitate, quod ipsa esset virgo cum talem eam se finxerit, ac illius impudicitiam ignorauit, & hac deceptione non obstante etiam post contracta sponsalia ipsa non seruauit ei fidem, cum inhonestè nihilominus vixerit, iste pariter non tenetur matrimonium contrahere vigore sponsalium, nec ipsi Angelæ fidem perseuerare ex trita illa sententia, frangenti fidem, fides frangatur eidem, l. cum proponas; & c. secunda c. de pact. Rom. in l. 3. §. possideris. 7. de acquir. poss. Mant. de tacit. & ambig. lib. 3. tit. 16. n. 22. Altogr. conf. 9. n. 1. quod autem in decisione in hac causa emanata dicitur sponsalia transire ad matrimonium sequuta postea copula, illa loquitur in suis terminis, scilicet vt hoc seruaretur ante Concil. Tridentin. que iuris dispositio, cum modò correctè reperitur per ipsummet S. Trid. Concil. sess. 24. de reform. matrim. cap. 1. vbi irritantur matrimonia, quæ non sunt facta presente Parocho, & testibus cum aliis dicantur præsumpta propter illam carnalem copulam voluntariam, idè de iure sunt subblata, vt sapius declarauit Sac. Congr. Concilij ad tradit. per Nauar. in annal. c. 21. sub n. 26. vers. tertio pro alterius n. 28. vers. & contrario & n. 85. & c. 25. num. 144. Thom. Treuil. dec. 20. n. 1. lib. 1. Menoch. de præsumpt. l. 3. præsumpt. 1. n. 96. M. Anton. lib. 1. refol. 28. n. 13. vers. nam hodie; & refol. 76. n. 1. 4. & 5. Surd. conf. 364. n. 54. vers. hec vero Giouagn. conf. 67. n. 33. & 37. Rota in Tullen. sponsalium 22. Iunij 1626. coram Card. Sacrato in ordine 232. num. 7. ibique iuris dispositio part. 4. tom. 2. recent. & licet à principio sponsalia fuerint mutuo

consensu contracta, tamen dum postea iudex animaduertit partem recusantem matrimonium habere iustam causam ab illis cessandi stante hac iustitia, causa pars resiliens immunis redditur ab obligatione illa perficiendi, vt inquit Guttier. de matrim. lib. 1. c. 14. num. 6. vers. quod si vnus; & c. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 52. n. 4. cum sancta Mater Ecclesia timens immopere infautos euentus coactarum nuptiarum se ablitheat à coactione cum sponsalia non sint indissolubilia; sicut est matrimonium. Leo legitima subsistente causa, vt dicebatur, Ecclesia potest; & debet dissimulare, ne ad coactionem procedatur, vt præter adducta in §. ibi, & isto casu, & c. scribit collect. in d. c. refol. 2. vers. credo tamen, quod Ecclesia de sponsal. Mant. de tacit. & ambig. lib. 63. tit. 17. n. 8. & 18. ad. adden. ad dec. 331. n. 79. M. Anton. de resp. 2. n. 7.

8. Atque ita iudex dum subest iusta causa debet tantum recusantem monere dist. c. litteris; & ibi DD. omnes Abb. in c. requisitum num. 4. de sponsal. Alex. conf. 212. n. 5. vol. 5. Anton. alios referens ad refol. 2. n. 4. Vterius, constat etiam de graui indignatione parentum Io. & consanguineorum de odio, ac maxima animi auersione in sponte contra sponsum excitatis; necnon de imminenti scandalorum periculo, ac de maximo infelicis exitus timore, quo casu sequatur tale matrimonium, prout de his omnibus deponit 8. testis eodem sum. n. 3. & 4. Idemque deponunt 4. 5. 11. 12. 14. 18. & alij 20. Testes examinati vigore reuolutoria, quorum dicta comprobantur ex Epistola Ordinarij Calaguritani super his omnibus attestantis.

9. Quod autem dicta Angela post dicta sponsalia inhonestè vixerit, & fornicationem commiserit, colligitur ex Sum. Io. n. 2. & 3. vbi plures testes deponunt de illius in honestate, scilicet de osculis cum diuersis amantibus, quod permanebat continuò in domo Martini, quod iste dixerit cum eadem pernoctasse, quod illa fuerit malè tractata ab eius Matre ob illius inhonestatem, quod mater obiurgabat Amasium, ad quem de nocte ipsa confugebat, de altercatione inter Amasium, & Angelam, & quod ista dabat ex platea signa Amasio, quod Martino. Gil. olim amasium rixabatur cum Andrea nouo amasio propter amorem Angelæ, quæ omnia in his terminis, & alia similia considerantur per Ferret. in d. suo confil. 168. n. 19. vers. penult. adduct. aliam spem iudiciorum, quæ ex alieno auditu, & c. & n. 20. firmat testes deponentes de auditu, & à quo audierint probare adulterium, à contrario sensu firmabatur per Mant. dec. 762. n. 5. Rimini. iun. conf. 398. n. 28. maxime cum dd. Testes credant, quod audierint cap. Quoties; & ibi Butr. & Arct. col. pen. vers. circa secundum; de restib. Natta conf. 170. num. 7. Cephal. conf. 250. num. 25. Rimin. d. iun. dist. conf. 398. num. 29. vers. verius. Et dum non agitur ad plenum præiudicium separationis vinculi, vt in presenti casu, in quo matrimonium nondum fuit contractum dd. Testes suffragantur, vt firmat idem Ferret. dist. conf. 168. numer. 20. vers. non obstat; & c. qui licet de auditu deponant, iuncti tamen cum fama publica, quod d. Angela esset malæ conditionis, & inhonestè viueret, probant illius fornicationem, quæ præsumitur continuata post sponsalia, dum non probatur emendatio d. conf. 168. num. 20. vers. concurrunt etiam, quæ omnia sint apta negotio, de quo agitur, & verisimilis, faciunt adeo vehementem, & violentam præsumptionem, vt debeat includere animum ad credendum talem fornicationem, quatenus supra dicta singula non prodessent, tamen simul iuncta iuuare debent cap. final. de success. ab intest. cap. cum causam de probat. c. Ex litteris; & c. de præsumpt. & d. conf. 168. num. 20. cap. fin. Vnde cum ex supradictis, & ex aliis actibus ex eodem Sum. apparentibus, & concludenter appareat de inhonestate d. Angelæ, & de iusta causa in Ioanne matrimonium cum ea recusandi nullo quidem

paeto ad illud cogi posse videtur d.c. *Quoniam de iur.* ubi *Abb. ceteri D.D. duc. in Epitome de spons. p. 1. c. 5. n. 1.* Menoch. *de arbitr. cas. 4. n. 5.* Menoch. *conf. 786. n. 16.* ibi attamen & causae iam supra connumeratae, &c. n. 25, §. *respondebam vers. ex quo sequitur, & c.* Rot. *dec. 451. n. 4. vers. & licet p. 4. rec.*

10. Ex hac autem fornicatione Angelae plures eiciuntur causae quae sufficiunt, ut iure merito recidi possit à supradictis sponsalibus.

11. Quarum prima est odium capitale exortum inter praedictos quod valde venit attendendum, &c. c. 2. & d. c. *requirit, ubi Abb. n. 4. de spons.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. cap. 455. n. 3. vers.* Et hi amentur, & *conf. 787. num. 25.* ubi quod quando sponsus, &c. *M. Anton. d. resol. 2. n. 8. & resol. 28. n. 13. in princ. lib. 1. Rota dec. 207. n. 9. ibi stante praecipue quod inter ipsum, & Isabellam & c. part. 1. rec.*

12. Altera est asserta indignatio parentum, & confanguineorum ut apparet ex eod. *Summ. n. 4.* quam validè ponderat *Abb. in d. c. Requirit. Gutier. Canon. g. lib. 1. c. 20. n. 17. & seqq. Anvers. de matr. g. 8. sect. 14. §. 5. vers. & inter hac damna. Anton. d. resol. 2. n. 9. & d. resol. 28. n. 13. vers. Tum ob indignationem & c. Giouag. de conf. 16. n. 43. vers. tertio quia, & c. Menoch. *const. 787. n. 6.* ibi quod fortius est patris dissensus, & n. 26. & tandem dixi, & c. Ex qua indignatione imminet periculum exheredationis, ut & ponunt Testes examinati in Proc. remiss. videlicet primus super 5. fol. 203. secundus fol. 212. tertius fol. 220. quintus fol. 233. Qui quidem metus, ut praebet iustam causam recedendi à sponsalibus tradit *Barr. in l. si ob turpem num. 6. ff. de cond. ob turp. caus. Ant. d. resol. 2. n. 10.* Fontanell. *de pact. nupt. claus. 12. glos. vnic. num. 7.* ibi, quando adesset timor, & c. *Giouag. d. conf. 17. ibi, quando filius, & c. Seraph. dec. 115. n. 2. Greg. XV. dec. 376. & ibi Adden. n. 9. ibi, habetur tamen pro iusta causa & c. & coram Cauall. dec. 447. n. 2. ibi, velle eam exheredare, & c. & dec. 468. n. 1. & in Trullen. matrimonij 13. Maij 1596. coram Penia. vers. Et in casu proposito, ibi, & tunc propterea post d. resol. 1. Ant.**

15. Adest etiam alia causa resultans ex maxima disparitate coniugum ratione natalium, ex eod. *Summ. n. 6.* ubi apparet de nobilitate Io. & n. 7. de vili conditione Angelae quam magni facien. Idem *Anton. d. resol. 2. num. 5.* Sanch. *de matr. disp. 14. n. 3.* Fontanell. *de pact. nupt. claus. 12. n. 7.* Menoch. *presumpt. 10. lib. 10. & conf. 786. n. 11. & 12.* Gabr. *disto conf. 186. n. 4. vers. & ex maxima disparitate. Cas. de Grass. dec. 2. n. 5. tit. de spons. & Add. ad dec. 331. n. 81.* matrimonium enim infelices exitus plerumque habere solent, quando inter impares contrahuntur, *Menoch. conf. 385. n. 6. circa fin.*

Et ita Ioanne tantum informante fuit resolutum, &c.

DECISIO LVII.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Meljio.

In causa Hispalensium, Decimarum.

Veneris 15, Februarij 1647.

§. 1. **B**ona de quibus agitur, nuncupata de Buena Esperanza provenientia ex hereditate Ferdinandi Enriquez vsque de Anno 1615, titulo emptionis fuerunt acquisita à Fratribus Prædicatoribus, seu Dominicis, Conuentus Sancti Pauli el Real Ciuitatis Hispalensis in his autem cum Capitulum Hispalen. prætendat esse in quasi possessione exigendi decimas, petit manutenzionem super tali exactione; Vicineria autem cum dicti Fratres asserant se immunes à tali solutione vigore Priuilegiorum per Summos Pontifices ipsis concessorum, infisterunt pro manutenzione in possessione præsentis exemptionis; dubitatum ideo fuit, cuiam ex istis dandum sit mandatum de manutenendo, & ad fa-

uorem Decani, & Capituli fuit per Dominos responsum.

Haber enim Capitulum in huiusmodi exactione non solum fundatam intentionem ex assistentia iuris, cum sit generalis, & perpetuus Administrator reddituum decimarum, & illam exerceat vice Archiepiscopi, ut fuit resolutum in *Hispalen. decim. 13. Iunij, & 5. Julij. Decim. 1636. coram bon. mem. Pironans. & in alia Hispalen. Decim. 27. Iunij 1644. in principio coram Reuer. P. D. meo Corrado, necnon in alia Hispalen. Decim. 16. Martij 1646. §. Capitulum, coram R. P. D. meo Cerro. Verum etiam ante motam litem, & antequam bona huiusmodi peruenirent ad manus Fratrum S. Pauli probat, eius *Summ. n. 5.* quæ operatur, ut manutenzio illi sit concedenda. *1. off. vii. possid. §. retinenda Insti. de interd. Card. Seraph. dec. 382. in princ. & 1497. n. 1. & in recent. dec. 341. n. pariter 1. p. 1. Rot. in d. Hispalen. coram R. P. D. meo Cerro in princ. vers. ideoque, & in altera coram R. P. D. meo Cerro primo §. circa finem.**

3. Non obstat deducta exemptio à Fratribus circa solutionem huiusmodi decimarum vigore Priuilegiorum ipsis concessorum per fan. mem. Bonifacium Octauo Martinum Quintum, & Eugenium Quintum, quæ per alios Summos Pontifices confirmata postea fuerunt.

4. Quia cum non appareat fuisse derogatum, & nuper de decim. quod ut conciliare, speciale derogationem requirebat *Rebuff. de Decim. g. 14. n. 56. Archidiacon. c. 1. n. 2. de confir. in 6. Toliana Decim. 26. Nouemb. 1605. post Archieps. de commiss. 2. fol. 596. n. 1. & in eadem 19. Iun. 1606. coram Iusto, & in alia Toliana Decimarum 29. Nouem. 1607. coram Ortemberg. Viliari. Decim. coram Sanctissimo impressa post Tamburini de iure Abbatis. in ordine 96. Hispalen. Decimarum 3. Maij 1635. coram bon. mem. Buccabella in ordine 43. n. 10. p. 7. recent. Corduben. Decimarum de Lucena 27. Febr. 1636. coram bon. mem. Coccino in ordine 103. n. 1. ibi, quem quidem derogatio, *Vercellen. Decimarum 17. Nouem. 1645. vers. non obstat, & 15. Ianuar. 1646. quæ responsio coram R. P. D. meo Cerro, & in d. Hispalen. de Baroana. vers. non obstat coram eodem, & Capitulum habeat assistentiam Iuris ac fundatam intentionem respectu suæ quasi possessionis exigendi in his bonis in ea est manutenendum, donec Fratres de eorum præsentis iuribus plenè ac concludenter docuerint. Rota in *Derutsen Decim. prima Iulij 1620. coram bon. mem. Cardinali Sacrao, Leonien. Casiri de Mombech. 29. April. 1637. coram Reueren. Domino meo Praside Vallisoleano in ordine 214. n. 11. & dec. 42. n. pariter vnd. p. 7. recent. Seraph. dec. 1380. num. 1. vers. bis tamen non obstantibus, quia inspecto Priuilegiorum, An scilicet, comprehendant etiam bona, de quibus agitur, neque, concernit pretorium, at ad illud talis inspectio remittitur donec liquidè constet, quod Priuilegia comprehendant bona controuersa, ut fuit resolutum in *Tirafonen. Decimarum 341. num. 1. part. 1. recent. & 105. num. 3. part. 2. Abulen. Decimarum, quæ est 562. num. 1. part. 1. & in d. Derutsen. Decimarum impressa post tractat. Modera. Perusini. de manuten. dec. 157. per totum, & præcipue num. 5. d. Hispalen. Decimarum, §. secus vero coram R. P. D. meo Corrado, & in altera coram R. D. meo Cerro 12. Ianuar. 1646. §. quia permutationem, ibi, *Nec vis facienda est, & c. ut in recent. dec. 477. num. 3. part. prima, & 105. part. 2.*****

5. Nec releuat præsentia consuetudo immemorabilis, seu præscriptio per fratres allegata non soluendi decimas ex omnibus bonis acquisitis, & signanter ex illis quæ propriis sumptibus colunt, seu colit facient, & quod ab Anno 1615, quo supradicta bona emerunt vsque ad tempus litis, scilicet de Anno 1632, illas nunquam soluerint.

6. Quia natura immemorabilis est, ut non liceat in ea assignare

assignare principium alicuius temporis; In presenti autem casu clare constat de iure quod desinitur ex Privilegio exemptionis dictis Fratibus concessi per Bonifacium Octavum, & ab ipsis Dominicis in actis producto, ex quo propterea remanet destructa natura immemorabilis, *Put. decis. 426. n. 2. lib. 2. & 467. num. 6. coram Papa Gregorio Decimo quinto 454. num. 4. & 1102. num. 8. vers. sed tollitur difficultas coram Cardinale Seraphino, Buratt. decis. 551. n. primo, vers. unde sequitur, & decis. 83. num. 6. in recent. & 542. num. 3. p. 4. Toleriana Decimarum de Capilla 4. Iulij 1640. coram Eminentissimo Domino Cardinale Verospio, & in Burgen. Decimarum 26. Maij 1642. coram Reverendissimo Domino meo Pasquino, Colonien. Iurisdictionis 7. Maij 1646. vers. quoad secundum coram R. P. D. meo Corrado, Addendum est etiam quod testes pro Fratribus examinati non coarctant negatium scilicet, quod illi non soluerint, nec solvere poterint, quin ipsi sciuissent, prout deponere perneccesse deberent; nam quantum ipsi deponant de aliquo tempore minime fuisse solutum, potuit tamen alio tempore solui, vt explicat Cardin. Caualer. decis. 487. n. 3. Seraphin. dicta dec. 1102. num. 8. vers. & ideo in recent. dec. 67. n. 9. part. 4. & dec. 23. num. 5. p. 6. & Corduben. Decimarum 10. Maij 1604. coram Oriemburgo, confirmata 8. Maij 1610. coram Sanctissimo Domino Nostro Vercellen. Decimarum 13. Nouemb. 1645. vers. minus obstat, & 15. Ianu. 1646. coram R. P. D. meo Cerro.*

7. Vnde cum dicta immemorabilis, & prescriptio à Fratibus pretenfa non remaneat concludenter probata, & per tres sententias conformes canonizata, interim ipsi in pedire nequeant, quin Capitulo concedatur manutentio, *Marescoruar. resol. lib. 1. c. 11. n. 67. & 8. dicitur Modern. Pers. obseruat. 45. num. 19. Theatina Iurisdictionis cum Vbaldo Seniore post dictum irati. de manutent. decis. 197. n. 2. Mantis. decis. 296. & in recent. decis. 273. num. 1. part. 2. maxime cum prescriptio in materia decimarum extendatur de Prædio ad Prædium, sed quolibet Prædio probari debeat iuxta regulam tantum præscriptum quantum possessum, Buratt. dec. 402. num. 4. Caualer. dec. 487. num. 4. Posth. de manut. obseruat. 731. num. 183.*

8. Et dum de anteriori possessione Capituli non dubitatur, multò minus suffragatur Fratibus allegata quasi professio exemptionis: cum non doceant quod sciente, & patiente Capitulo non soluerint Seraphinus dicta decisio. 1102. n. 8. vers. & maxime Buratt. dec. 572. num. 13. dicta Hispanen. Decimarum 27. Iunij 1634. §. primo quia non obstat, &c. vbi in hoc proposito luculenter multi allegantur Doctores. In presenti autem casu excluditur talis scientia, & patientia Capituli dum decimæ non implentur Capitulo exiguntur, sed arrendantur, vt fuit consideratum in dicta Vercellen. Decimarum 13. Nouemb. §. minus etiam probatur coram R. P. D. meo Cerro. Immo potius euidentissima resultat contradiçtio, & reluctancia Capituli dum ab ipso in arrendamentis, & locationibus, quæ factæ fuerunt pro tempore, exceptæ, & reseruatæ apparent illorum omnium decimarum, qui eas solvere recusallent ad effectum, vt contra illos iudicialiter experiri posset, vt deponunt testes dicto Summario n. 7. per quam contradictionem necessario infertur Capitulum nunquam intellexisse eius quasi possessorem velle dimittere, sed saltem eam animo retinere, quæ vt sufficiat ad istum effectum explicat *glos. in l. 1. §. in verbo possidet, l. 3. §. in omittenda ff. de acquir. poss. Gravian. discept. forens. c. 84. n. 31. vers. neque obstat. Buratt. dec. 604. n. 1. vers. nec possunt dici, & dec. 823. num. 5. vers. tum quia, & in recent. dec. 241. n. 4. vers. rursus 560. n. 3. part. 1. & 129. n. 4. vers. quod sufficit part. 4. Duran. dec. 138. n. 5. & dicta Hispanen. decimarum coram R. P. D. Cerro nec visa, ibi, Vnde resultat, & in allegata Hispanen. Decimarum de Baroana*

coram R. P. D. meo Cerro §. quicquid circa fin. & talis continuatio possessionis metienda est ex parte possessoris, non autem ab eo contra quem possidetur. *Guido pap. dec. 629. & coram Papa Greg. XV. dec. 275. n. 2. & ibi Adden. n. 18. & in rec. dec. 341. n. 1. vers. quæ possessio & 562. n. 1. 3. part. 1. & 205. n. 2. part. 2. d. Hispanen. decimarum 27. Iunij 1644. vers. Quia fuit responsum. Dato igitur, quod Arrendarij etiam fuerint negligentes in exigendo tales decimas, eorum tamen negligentia non præiudicauit Capitulo, minusque illud priuauit sua possessione, quinimo illius vigore manutentio nem petere potest iuxta doctrinam Bartol. in l. ff. vbi n. 3. ff. de acquir. poss. Verat. dec. 170. n. 9. & 182. n. 8. Adden. ad dec. 116. n. 5. coram Papa Gregor. XV. & dec. 12. n. 6. vers. Et Ministro par. recent. & doctè fuit etiam firmatum in dictis Hispanen. coram R. P. D. meo Corrado §. 2. quia vers. Non vique & coram R. P. D. meo Cerro §. 2. quia, & in Vercellen. decimarum 13. Nouemb. 1645. §. Minus, & coram eodem R. P. D. meo Cerro.*

9. Demum nihil refert quod bona huiusmodi transferantur ex personis laicis in Ecclesiasticas personas, Quia cū agatur de alia Ecclesia, ac eius Capitulo, illius certè conditio respectu huiusmodi exactionis mutari atque fieri deterior non potuit ex mutatione personarum, contra quas possidebat, c. quoniam, vbi Abb. §. 1. de off. deleg. 1. §. ex his de verb. signif. Gravian. discept. forens. c. 113. n. 17. & c. 310. n. 59. Lotter. de benef. q. 38. n. 110. lib. 1. to. 1. de Modern. Peru. Coffer. 56. n. 5. Caualer. dec. 83. n. 7. & 379. n. 8. & in recent. decis. 341. n. 1. ibi, Quia ex mutatione par. 1. Romana hæc commissi de Episc. 4. Aprilis 1631. coram Eminentissimo Cardinali Verospio.

Et ita vtraque parte informante &c.

DECISIO LVIII.

Sacrae Rotæ Romanæ coram R. P. D. Celso.

Gandauen. Exemptionis.

Veneris 10. Maij 1647.

§. 1. **E**xistentibus Monasteriis tam Fratrum, quam Monialium SS. Saluatoris Ordinis Sancti Brigittæ Teneramundanæ in pacifica quasi possessione exemptionis ab auctoritate, & potestate Episcopi Gandauen. Ordinarij contententis eadem Monasteria, necnon personas, & bona illorum iurisdictioni suæ esse subiecta, fuit per signaturam Sanctissimi, commissa causa Eminentissimo Cardinali Panzirolo tunc Rotæ Auditori, in cuius locum successus dubitauit, an constaret de omnimoda exemptione, & libertate à iurisdictione Ordinarij: Et DD. in contumaciam Episcopi negligentis comparere, informantibus tantum Monialibus, Fratibus, & confessorio, affirmatiuè responderunt. Moti ex amplissimis privilegijs, & indulcens Summorum Pontificum Bonifacij IX. Ioannis XXII. Pauli II. & Leonis X. Datis in sum. n. 2. 3. 4. & 5. Ex quibus aperitissime constat dicta Monasteria, Abbatissam, & Moniales, & confessorium, necnon bona quæcumque tam presentia, quam futura, esse prorsus exempta, & immunita ab omnimoda Ordinarij, & aliorum quorumcumque iurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, & correctione, & sub iure, proprietate, ac protectione Diui Petri, eiusque S. Sedis fuisse susceptas, ex cuius amplissima concessionis forma clarè resultat omnimoda, & totalis exemptio eorundem Monasteriorum, à iurisdictione Ordinarij, iuxta text. in cap. se Papa & in c. cum persone de priuil. in 6. Innocen. in c. veniens n. 7. vers. libertate de verb. signif. Ang. in summ. verbo exemptus num. 2. & eod. Tabien. n. 4. Dec. cons. 113. n. 6. vers. & in isto privilegio, & n. seq. vbi ampliat, etiam si non fuerit facta mentio de iure Ordinarij, Quod etiam voluit

voluit Chokier. *de iurisd. ord. in exempl. n. 1. q. 11. à n. 5. vers. nec erat necesse vsque ad fin. Mascard. de prob. concl. 72. n. 1. vers. primo si dicatur. & n. 2. Mar. Anton. var. res. lib. 3. res. 4. n. 1. Barbol. de potest. Episcopi alleg. 123. n. 11. vers. primo si Pontifex. & n. seg. Rota in Brunvifina iurisdictionis 9. Februar. 1579. coram Bubalo, & coram Seraph. dec. 1025 per tot.*

2. Nec obstarè visum fuit, quod Abbatissa, & Moniales, necnon Fratres, & confessarius renunciauerint priuilegiis prædictis subiacendo se, & bona iurisdictioni eiusdem Episcopi; nam vltra quæ huiusmodi renuntiatio exorta fuit per vim, & metum vt firmatum fuit in præfenti causa sub die 29. Aprilis 1641. coram Eminentiss. Panzirolo, & propterea nullius est roboris & momenti *101. tit. ult. ff. de C. quod mes. cau. Bart. in l. 1. §. 2. n. 2. ff. quar. rer. act. non datur. conf. 1. de renunc. R. l. conf. 100. n. 122. & segg. lib. 4. & firmatum fuit in Pofuanien. Abbatia 15. Iunij 1646. coram me.*

3. Adhuc dicebant DD. renunciationem prædictam non sustineri, ex quo non potest exemptus sine consensu Pontificis, cui immediatè subiectus est, renunciare priuilegiis Apostolicis, & iurisdictionem alterius prorogare *101. tit. ult. ff. de C. quod mes. cau. Bart. in l. 1. §. 2. n. 2. ff. quar. rer. act. non datur. conf. 1. de renunc. R. l. conf. 100. n. 122. & segg. lib. 4. & firmatum fuit in Pofuanien. Abbatia 15. Iunij 1646. coram me.*

4. Et quamuis *gloss. in d. c. cum tempore de arbit. firmet, sustineri renunciationem in præiudicium renunciantis, licet fecus in præiudicium superioris, nihilominus quicquid sit de huiusmodi opinione, quam in terminis exemptionis reprobatur Abb. in eodem c. cum tempore n. 7. ea ratione, quia priuilegium exemptionis respicit non solum fauorem exempti, sed etiam eximentis, quorum ius est taliter coniunctum, & connexum, vt diuidi, & separari non possit, & firmatum etiam Rot. d. dec. 456. num. 11. & tribus segg. & dec. 462. à n. 24. part. 5. recent.*

5. In omnem casum non procedit in exempto immediatè subiecto Sedi Apostolica, vt aduertit Felin. in c. P. G. n. 13. vers. & intellige de offic. & potest. iud. deleg. Rota coram Seraph. dec. 595. n. 7. vers. cum enim isti, & coram san. mem. Greg. XV. dec. 325. n. 23. ibique Add. n. 29.

6. Exceptio vero præscriptionis in partibus alias deducta nullo modo merebatur allegari, tum quia illa non iustificabitur in facto, prout necessario esset iustificanda, tum etiam quia dum in contrarium constat de quasi possessione exemptionis, quæ sita per Fratres, & Moniales, cessat quæcumque præscriptio præfensa per Episcopum circa exercitium iurisdictionis, quæ in omnem casum non releuaret, cum non possit præiudicare iuribus Sedis Apostolicæ per *101. in c. ad audientiam in fines. ibi Abb. n. 12. & Felin. n. 17. de præscrip. aut. quas actiones. C. de sacros. Ecc. Rota coram Seraph. dec. 1025. n. 22. vers. præter has, & num. 23.*

7. Præsertim attento decreto irritanti in præfatis indultis Apostolicis appposito, propter quod in scitu quicquid in contrarium gestum fuerit tam quoad titulum, quam quoad possessionem, adeo vt per negligentiam, & non vltum, nullum fuerit eiusdem Monasterii præiudicium illatum vt post Archidiacon. & alios probat Felin.

in c. cum accessissent n. 30. vers. quarto limita de consuet. Rota dec. 3. de priuileg. in antiq. & dec. 240. num. 4. part. 1. diu. & coram Buratt. dec. 704. n. 10. vers. tertio quia. Et sub die 5. Iunij 1641. incipien. Romanus Pontifex in §. necnon reliqua omnia.

8. Minus releuat, quod iuxta Regulas eiusdem Ordinis in cap. 26. constituitur Episcopus tam Sororum, quam Fratrum dictorum Monasteriorum Pater, ac visitator necnon etiam Iudex in omnibus causis, quæ cum postea superuenerint priuilegia exemptionis à Pontificio IX. de aliis Pontificibus concessa, per quæ omnis iurisdictione Ordinario competens in personis, & bonis huius religionis, sublati sunt, vtique dubitari non potest, quin fuerit derogatum dispositioni eiusdem reg. per *101. in capite 1. de consuet. in 6. Rota coram Greg. XV. dec. 267. numero 9.*

9. Demum, ad id quod dicitur ex dispositione Concilij Trident. competere ordinario ius visitandi Monasteria, & loca exempta, placuit pro nunc DD. responso aliàs data in decisione Eminentiss. Cardinalis Panziroli, nempe dispositionem prædictam non habere locum in illis Ecclesiis, & Monasteriis, in quibus regularis obferuantia exercetur, vt apparet ex verbis eiusdem Conc. sess. 21. c. 8. de reform. ibi, Propterea communita Monasteria &c. in quibus non viget regularis obferuantia &c. exempta ab Episcopis, etiam tanquam Apostolica Sedis delegatis annis singulis visitentur &c. notat Roderic. quest. reg. tom. 1. quest. 36. col. 3. vers. sed his quæ diximus.

Erita &c.

DECISIO LIX.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Bichin.

Barchinonens. Exemptionis.

Luna 20. Maij 1647.

§. 1. **R**otalis sententiæ à R. P. D. meo Corrado lata confirmatio hodie in gradu appellationis reuocata fuit in dubium, & pro confirmatione responsum, quod ex decisionibus editis in prima instantia coram b. m. Coccino, & coram eodem D. meo Corrado satis eius iustitia deprehenditur, vt dixit Rot. dec. 325. n. 4. p. 5. recent. & validitas apparet ex resolutione processus iuxta vulgarem decisionem Capuraq. dec. 260. p. 2. concurrente autem validitate, & iustitia sententiæ est confirmata Marc. Anton. de Amat. dec. 41. n. 31. Rot. dec. 207. n. 1. & dec. 295. n. 1. part. 5. recent.

2. Neque vtget vnicum ex aduerso deductum obiectum nullitatis ex quo sententiæ sit concepta per ablatium absolutum, ibi, *saluo tamen & reseruate Sanctæ Sedis beneplacito*, qui ablatius facit conditionem 1. à restatore ff. condit. & demonstr. S. i. d. dec. 268. n. 11. Cocc. dec. 47. n. 11. conditio vero efficit vt sententiæ tanquam nulla veniat reuocanda, l. cum Iudex, ubi gloss. in verb. palam est circa fin. ibique Bart. n. 3. C. sen. & interloc. omn. iudic. l. 1. §. biduum ibi sane quidem ff. quand. appellan. sit. c. biduum 2. quest. 6. Franc. in c. præterea num. de appellat. Guidop. dec. 67. n. 1. Ofs. dec. 146. n. 2. Quo magis quia hætenus conditio beneplaciti Apostolici purificata non fuit, vt per To. Andr. ad specul. de sentent. §. iuxta n. 17. verb. si Iudex, Bald. in d. l. cum Iudex n. 8. C. de sentent. & interloc. omn. iudic. B. n. st. in terminis sententiæ conceptæ per ablatium absolutum conf. 115. n. 6. & 2. segg.

3. Nam pro responsione Domini animaduerterunt, quod sententiæ in parte substantiali nullam habet conditionem, sed purè & absolute declarat Capitulum & Canonicos Cathedralis Barchinonensis, & singulos eorum

eorum fuisse, & esse immunes penitus plenaq. ac libera gaudere, & frui debere immunitate, & exemptione ab omnibus & singulis gabellis, impositionibus, & oneribus pro Ciuitate Barchinonae seu illius Gubernatores, Rectore Confratibus, Militibus, & alios quoscumque pro ea impositis, & imponendis tam ratione quarumcumque rerum ac bonorum separabilium quam inseparabilium, idest quae à Mercatoribus vel aliis Laicis postquam in Ciuitate fuerunt introducta Clerici emunt pro victu, ac ceteris quibuscumque ipsorum ac familiarum vltibus.

4. Condicio autem illa saluo & reseruatō &c. adiecta est in Capitulo separato in quo firma semper remanente totali immunitate Canonicoꝝ superius dispositiōe ac purē declarata iudex pro faciliōi executione huiusmodi immunitatis respectu bonorum inseparabilium pronunciauit Ciuitatem teneri in fine cuiuslibet anni restituere eisdē Capitulo & Canonicoꝝ quicquid importabit rata onerum & gabellarum impositarum pro tempore super bonis inseparabilibus, hoc est quae Clerici à Mercatoribus, seu aliis quibusuis venditoribus pro ipsorum ac familiarium, & Capituli vsu emissent in Vrbe sequendo in hac parte praxim traditam ab Azor. *inst. moral. par. 2. lib. 9. c. 11. §. quintum priuilegium, vers. in dubium vocatur*, quae cum recipienda sit quatenus Clerici consensu, & Sedis Apostolicae beneplacito fuerit approbata, idē iudex praefatum approbationem, & consensum reseruaui, nec tamen exinde dicitur restrinxisse, aut aliquo modo alterasse liberam immunitatem Clericis de iure competentem superius pronunciatam, ac declaratam, *Ponce. conf. 49. n. 15. lib. 1. Menoch. conf. 422. n. 35. Anton. de Amat. res. sol. 5. n. 25. Grammat. dec. 66. n. 5.*

5. Cum igitur sententia in parte substantiali declaratoria immunitatis Clericorum dirimat prorsus controuersam omnemque habeat euidentem certitudinem, & nullam conditionem intrinsecam vel extrinsecam, condicio adiecta secundae parti pro faciliōi executione, ibi, *in super pro faciliōi praefatorum executione*, cum respiciat ordinem, & modum exequendi sententiam illam conditionalem, & per consequens nullam non reddit, vt probat *text. l. cum eorum §. Cod. sent. & interloc. omn. iud. & notat ibi glof. vers. praefati. Bart. in princ. Bursat. conf. 155. n. 9. conf. 219. sub n. 2. in fin. Gabr. de sent. cone. 3. & 4. Vari. de nullit. sent. ex defect. process. n. 116. & 117. Scacc. de. ent. & re iudic. gloss. 14. 9. 7. n. 181. & 9. 14. n. 8. & 60. qui omnes dicunt rationem, quia tunc adhuc remanet sententia certa in parte substantiali, & principalis eius dispositio non suspenditur per ea quae fuerunt adiecta circa ordinem exequendi, & faciliōrem executionem, scilicet quae pars substantialis sit vniuersae libera, ac secundum iustitiam, ac iudicij rectitudinem prolata.*

6. Et absolūm videtur quod Ciuitas in hac parte impugnet sententiam quando potius gratias agere deberet, cum praxis illa respiciat non tam fauorem Clericorum quam ipsius Ciuitatis, quia Clerici iuxta eorum immunitatem reculare possunt soluere ab initio pro bonis inseparabilibus ratam pretij quam auget solutio Gabellae facta per venditorem, Atque hinc neque informantes pro Ciuitate allegare deberent quod nondum sit obtentum beneplacitum Apostolicum, & consensus Capituli, quia vtroque cessante non est locus praedictae praxi fauorabili ipsi Ciuitati, & Clerici gaudent vt supra totali immunitate ab initio. & in limine emptionis bonorum inseparabilium, praeter quod, cum consensus, & beneplacitum praefatum respiciat executionem, non impedit quominus interim sententia possit confirmari prout iacet, & sufficit, quod vtrumque intercesserit quando agatur de dicta praxi executione, vt per *Cancer. var. res. sol. tom. 3. c. 17. de sent. & par. execut. n. 499. Peregr. de fidei. art. 50. n. 82. & 83. Surd.*

conf. 186. n. 17. & conf. 4. n. 54. & seqq. Handed. conf. 98. n. 16. lib. 2. Rot. in Bononiens. fidei. commissi de Bolognini 15. Martij 1641. coram bon. me. Alex. iud. §. iud. & in eadem 27. Nouembris eiusdem anni coram R. P. D. Carillo §. quoniam.

7. Rursus non obstat, quod sententia videatur continere contrarietatem, eo quod in prima parte declarat Canonicos absolute immunes absque aliqua reservatione beneplaciti Apostolici tam respectu bonorum separabilium, quam inseparabilium, in secunda verò reseruatō dicto beneplacito declarat Ciuitatem teneri restituere in fine cuiuslibet anni eiusdem Canonicoꝝ, & in Capitulo quicquid importabit rata gabellarum super mercibus, & rebus per ipsos emptis, si enim iuxta tenorem primae partis Canonici non tenentur soluere nullaque actio competit Ciuitati contra illos pro gabellarum exactione, frustra compellitur Ciuitas ad restitutionem vigore secundae partis, & è contra si Ciuitas tenetur ad restitutionem, praesupponitur in necessarium antecedens, quod poterit exigere id quod repugnat primae parti sententiae. Nam sui responsum ciuitati contrarietatem ponderando quod secunda pars non excludit liberam exemptionem firmatā in prima, sed quia accedente beneplacito Papae possunt Canonici conuenire cum Ciuitate, vt pro bonis inseparabilibus soluant quidem venditoribus integrum precium, sed Ciuitas teneatur in fine anni restituere exilibet illud plus, in quo creuit pretium ratione gabellae, ideo in euentum in quem huiusmodi conuentio fieret, iudex condemnauit Ciuitatem ad restituendam vt supra, & hic omnisque alius possibilis intellectus accipiendus est ad euitandam contrarietatem sententiae, c. cum tu de restitu. cap. cum expediat de elect. in 6. Alex. conf. 185. n. 4. & seqq. lib. 7. Buratt. dec. 932 n. 10. Rot. dec. 167. n. 52. par. 4. Dec. 736. n. 8. par. 4. tom. 3. recent.

DECISIO LX.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Ottobono.

Veneta Indulci.

Veneris 7. Iunii 1647.

§. 1. Venerabile Monasterium S. Catharinae Venetiarum Ordinis S. Augustini ingressa fuit nobilis Virgo Soror Priula de Priulis duarum germanarum fororum in eodem Monasterio professarum pietatem imitando, & in sui acceptione pinguiorem elemosinam, & solito maiorem Monasterio tribuit, & insuper ea conditione fuit recepta, ne vocem, aut suffragium haberet dum viuerent aliae duae sorores Moniales. Quieuit per plures annos soror Priula, postea supplicauit S. S. mem. Urbano VIII. vt suffragij ferendi gratiam illi concederet, qui annuit, dummodo expressus ad id Abbatissae, seu Priorissae & Monialium Monasterij capitulariter, & per secreta suffragia accederet assensus.

2. Verum dissentientibus Priorissa, & Monialibus, reiectaque petitione sororis Priulae, fuit demum pro illius parte supplicatum Sanctiss. D. N. vt eidem vocem actiuam, & passiuam concedere dignaretur, & obtenta gratia fuit expeditum Breue, quod praesentatum Vicario Venetiarum mandauit exequi, quod decretum fuit moderatum quousque verificata fuerint verificanda.

3. Appellauit Soror Priula ad Reuerendiss. Nuntium Venetiarum, qui mandauit exequi Breue Apostolicum, cui etiam decreto cum fuisset appellatum pro parte Priorissae, Monialium, & causa esset deuoluta ad Curiam, fuit mihi commissum cum clausula, parito iudicis arbitrio Rotae. Vnde dedi dubium, An intraret arbitrium pro retardatione, aut pro executione Breuis, & re ad

re ad examen deducta, fuit reuelatum intrare arbitrium pro retardatione.

4. Arbitrium enim regulatur à iure iuxta doctrinam Bart. *apud in Rota canonizat. in Extranag. ad reprimendum verbo videbitur n. 8. Cæsar de Grassi. dec. 7. n. 7. de sen. & re indic. Rota coram S. Greg. dec. 189. n. 3. & dec. 221. & dec. 295. utrobique n. 1. & dec. 312. n. 1. p. 4. recent. de iure verò retardatur executio literarum Apostolicarum, quotiescumque constat de earum subreptione, vel obreptione c. super literis. 20. de rescript. c. cum delictis. 22. eodem tit. Rota coram Canal. dec. 92. n. 1. in fin. seq. & dec. 228. n. 3. par. 1. in recent. & in Sipuntinas. seu nullis. Archiepiscopus veranus 14. Martij 1646. coram Reu. P. D. meo Kerobio.*

5. Verum Sanctiss. D. N. non fuit expressum per Agentes sororis Priulæ, quod eidem aliàs per S. m. Urbanum fuerat dispensatum super voce actiua, & passiuæ cum moderatione, & præseruatione consensus Monialium, quod si fuisset expressum, vel Papa gratiam non concessisset sine simili modificatione, vel saltem difficilius, & si fuisset factus certior de priori concessione limitata, illam non mutasset, iuxta egregiam doctrinam, Io. Andr. in cap. 2. n. 2. de fil. presbyt. in 6. Innoc. in c. venient. n. 4. ubique Abb. n. 14. Felin. sub num. 2. de prescript. Ruin. conf. 161. n. 3. in fin. lib. 2. & conf. 82. n. 1. lib. 3. Socin. conf. 24. v. 4. Paris. conf. 7. 4. n. 57. & seq. lib. 4. Curt. sen. conf. 73. n. 15. post med. Molin. de primog. Hispan. lib. 2. cap. 4. n. 50. & 51. Gutierrez 99. canonic. lib. 2. cap. 15. n. 92. & 93. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 22. n. 2. & tenet Rota coram Verall. dec. 218. par. 2. & magis in terminis in decis. 91. n. 2. v. 3. lib. 3. diuers. quæ loquitur de simili gratia concessa liberè Abbatisse non facta mentione primæ decurtatæ, & limitatæ ad consensus Monialium.

6. Nec minus fuit Sanctiss. expressum Moniales acceptasse sororem Priulam ea conditione, & pacto, vt ventibus aliis duabus sororibus voce actiua, & passiuæ careret, talique pacto per plures annos sororem Priulam acquirisse, quod sine dubio erat Summo Pontifici exponendum, nam Princeps pactis priuatorum derogare non solet c. ex multiplici. & ibi DD. de decim gloss. fin. in cap. 1. verbo derogetur de pact. in 6. modern. Rom. de re benef. lib. 1. q. 5. n. 21. & 22. nunquam enim pactis priuatorum censetur derogatum nisi de iis specificis, & expressa mentio fiat, vt est text. in d. c. ex multiplici de decim Rota coram Pur. dec. 193. lib. 1. in correct. inter diuers. dec. 613. n. 3. & 4. part. 1. coram Buratt. dec. 435. n. 4. & coram Reuerend. Virgellen. dec. 48. n. 20.

7. Non obstat, quod hoc pactum posset esse notum SS. ex quo de iure est, quod tres sorores moniales in eodem Monasterio non sunt capaces vocis actiua, & passiuæ, vt constat ex decreto Sac. Congregat. Regul. relat. per Modern. de iur. Abbatis. disp. 5. q. 4. n. 8. quia adhuc pactum erat exprimendum, licet contineret in tantum, quod continet lex, seu decretum Sac. Congregat. nam forsitan Papa derogasset legi, sed non pacto, vt in puncto firmat Anchar. in d. cap. ex multiplici sub num. 4. vers. ad dic. de decim. & ratio est, quia Papa auferendo in quibusdam casibus dispositionem legis, magis facit gratiam, quam alicui iniuriam, sed quando quis sibi promidet per pactum iniuria esset auferre, quod ex sua prouisione quæsiuit Rota in Valentina sub sidij 4. Maij 1611. coram Penia inter singul. Rubei 10. fol. 106.

8. Pactum enim dispositioni legali adiectum illam roborat, & confirmat adiciendo nouum vinculum, & impedimentum Salyc. a l. ea lege 3. n. 3. in fin. C. de codicil. ob causam Alex. in l. filius fam. 1. §. Diui il. 2. sub. n. 1. circa med. de leg. 1. Nov. conf. 481. n. 16. & seq. Rota coram S. me. Greg. dec. 529. n. 17. & 14. & in Roman. Vineæ 27. Maij 1614. coram R. P. D. meo Ghislerio; ideoq; necessaria erat expressio pacti, cum etiam difficilius solcat

concedi dispensationes, quando plura obstant impellimenta Menoch. de arbit. iud. cas. 203. n. 13. Gutierrez 99. Canon. c. 15. n. 14. l. 1. Gratian. disp. 187. n. 19.

9. De huiusmodi verò pacto inter Monasterium, & sororem Priulam inito constare visum fuit ex confessione eiusdem sororis Priulæ emanata in precibus S. me. Urbano VIII. porrectis, vt ex lectura Breuis summ. Monial. numer. 5. iux. l. cum precum 9. C. de liber. caus. & ex partita libri Monasterij, in quo dicitur sororem Priulam fuisse acceptatam sine voce in Capitulo iunctis adminiculis resultantibus ex pluribus positionibus iuratis per Moniales exhibitis, necnon ex iurata attestacione Priorissæ, & reuelacione facta à duodecim Monialibus quorum fides ex vita integritate, & generis insigni nobilitate, ac ex num. potissimum corroboratur Roland. conf. 72. num. 5. lib. 2. Honded. conf. 17. n. 4. lib. 1. Socin. conf. 194. n. 2. lib. 2. Rota coram S. me. Greg. dec. 340. n. 6.

10. Denum non obstat consensus à pluribus Monialibus præstitus executioni dicti Breuis ad fauorem sororis Priulæ, quia prætermisso, quod non constat de aliquarum consensu, nisi per assertionem earum, que instrumentum inter fuerunt, deest certè in hoc casu consensus capitulariter præstitus à Monialibus, qui necessariò requiritur Innoc. in c. eam te n. 9. de rescript. Felicit. de sen. con. 61. n. 5. Rota coram Card. Cualet. dec. 193. n. 4. & 5. & coram Buratto dec. 573. n. 6.

Fuit itaque resolutum intrare arbitrium pro retardatione vtraque parte informantæ, &c.

DECISIO LXI.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Ottobono.

In causa Pictauiens. Commendæ.

Veneris 14. Junij. 1647.

§. 1. **A**duersus sententiam Rotalem R. P. D. mei Ghislerij in iudicatum tranfactam, obtinuit à Sanctiss. D. N. causam restitutionis in integrum, prout de iure, mihi committi Francisus le Petit Acquirere, quo informante ex vna, & venerabili lingua ex altera, proposui dubium, An constet de causis restitutionis in integrum, & Domini negatiuè responderunt.

2. Irrefragabile enim visum fuit fundamentum nullitatis Professionis emissæ à le Petit in Sacra Religione Hierosolymitana ante decimum sextum annum capletum, contra expressam dispositionem S. Concilij Tridentini sess. 25. c. 15. de Regular. & statutorum Religionis Hierosolymitanæ tit. 2. del recibimiento de Fratelli c. 1. §. 1. 4. & 15. quæ in hac etiam parte conueniunt cum Decretis S. Concilij, dum expressè prohibent Minores antequam perueniant ad decimum octauum eorum ætatis annum recipi ad habitum, & aliter receptos prius beneficio antianitatis, & aliis prout legitur in d. cap. 4. & in terminis huius Sacræ Religionis sequuta est Rotæ penes Buratt. dec. 205. n. 28.

3. Quod autem Francisus tempore Professionis ad legitimam ætatem non peruenisset, negari non potest, quia constat ipsum in lucem prodidisse 7. Maij 1583. & professionem emississe 15. Augusti 1599. vnde tempore professionis emissæ non habebat ætatem, neque à S. Concilio, neque à statutis Religionis, requiritam, ideoque remansit in statu laicali, & incapax Commendarum, & aliorum Beneficiorum Religionis, tam ex dispositione d. statutorum cap. 63. in tit. delle Commende, quàm ex dispositione Iuris communis, secundum quod Beneficia Regularia non secularibus sed Regularibus dumtaxat sunt conferenda; c. cum de beneficiis de prob. in 6. Clem. vnic. de supplic. neglig. Prælat.

lat. Gonzal. ad reg. 8. glof. 8. n. 8. Rota coram Seraph. decis. 1163. num. 12. & dec. 229. num. 1. par. 1. recent. & fuit plene dictum in hac causa 11. Martij 1641. in princ. coram R. P. D. meo Ghislerio.

4. Nullitas verò huiusmodi Professionis cuiari non potest sub pretextu tacite professionis, deductæ ex declaratione habitus, & ex aliis gestis per le Petit; quia cum ipse obtinuerit à sancto me Paulo V. Breue restitutionis in integrum, & vigore huius sententiam, quia illius Professio fuit declarata nulla, vt in sumario Venerab. Lingua num. 2. & 11. excluditur ex hoc tacita professio, stante expresso dissensu le Petit profitentis, vt probant Innoc. in c. 1. sub n. 1. & in fin. 10. de Anan. sub num. 7. & n. 9. Butr. in fin. & alij de his, qua vi, mensuræ causa sunt, Bald. conf. 206. lib. 4. Nauar. conf. 324. num. 3. de Regul. Decian. conf. 18. num. 5. lib. 3. Hounded. conf. 78. n. 4. 23. & 29. lib. 2. Rot. decis. 529. n. 3. part. 1. & decis. 705. n. 5. part. 2. & decis. 179. n. 1. ac decis. 397. n. 1. & decis. 533. sub n. 4. & 5. par. 4. recent. & in Vixbonen. nullitatis Professionis 10. Decembris præteritis in §. cum ergo coram R. P. D. meo Arguelles.

5. Neque le Petit hodie potest impugnare sententiam ad ipsius instantiam, & fauorem prolatam, sed in eius præiudicium valida, & omnino iusta præsumitur, l. si feruus plurimum §. 3. l. ff. de legat. 1. l. translatioe la. 21. C. de translat. late Peregr. de fideicom. art. 53. num. 33. & seqq. Rot. decis. 1000. n. 4. par. 2. recent. & comprobatur ex dec. 665. n. 12. p. 1. in eisdem, non enim potest, quia in iudicio proponere id, cuius contrarium fecit approbare per sententiam, Roman. conf. 34. sub n. 9. vers. an instantia. Gabr. de regul. iur. concl. 1. n. 44. & 47. Rot. decis. 78. n. 3. par. 1. in recent. & dec. 556. n. 8. coram S. meo Greg.

6. Nec releuat quod le Petit de anno 1618. obtinuerit Sedem in prioratu Aquitaniæ; Quia hoc perperam obtinuit à Iudice laico, nullam prorsus habente iurisdictionem in hac materia, qua in Ecclesiæ iur. de conf. c. decernimus, de iudic. c. conringit. de arbit. nec minus suffragatur licentia deferendi habitum à Magnò Magistro obtemperata, quia si le Petit verò fuisset Religiosus, habitum gestare potuisset absque licentia, quæ propterea denotat cum non fuisse talem, cum licentia nil aliud sit, quam collatio libertatis concessa ei qui eam non habet ex se ipso; licet de Regul. Bald. conf. 299. ante fin. lib. 3. & dixit Rot. decis. 144. n. 7. p. 1. in recent.

7. Cum itaque ex prædictis consistat de iustitia sententiæ Rotalis, & validitas appareat ex reuolutione actuum, cessat latio, sine qua non datur restitutio in integrum. Rota coram Burato decis. 323. n. 1. in recent. dec. 132. n. 1. & seqq. p. 1. & dec. 66. n. 1. & dec. 69. n. 9. par. 6. in Romana præsentis societatis 12. Iunij 1645. in fin. coram meo, & in alijs sapissimè.

Et ita fuit resolutum vtraque parte informante, &c

DECISIO LXII.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Rojss.

Ianuen. Priuilegiorum.

Veneris 24. Iunij 1647.

§. 1. **P**atribus Oratorij S. Philippi Nerij Ciuitatis Ianuen non licere residere in Ecclesia sancti Pancratij postquam cause proportionem fuit hodie resolutum ex quo d. Ecclesia S. Pancratij non distat ab Ecclesia Parochialis, Sir in qua resident Patres Theatini per Cannas 40. Vnde obtant priuilegia Apostolica emanata ad fauorem plurimum Religionum, & alij Religiosi, vel persone Ecclesiasticæ, vel pia loca valeat acquirere intra spatium 140. Cannarum. Potissimum

Tom. VII.

est illud ad fauorem Patrum Carmelitarum Clem. IV. siue potius Clementis V. relatum per Rodric. quast. regul. tom. 2. quast. 49. art. 5. Confirmatum per Sixtum Quartum vt refert Sorb. in compend. priuileg. regul. verb. edificare num. 19. in quo expressis verbis prohibetur ne intra spatium 140. Cannarum proximum Ecclesiis Carmelitarum possint per quicumque personas Ecclesiasticas nouæ Ecclesiæ edificari siue de nouo recipi; vnde quamuis prima pars prohibitionis locum fortasse sibi non vindicet in presenti, ex quo Patres Oratorij non intendunt nouam construere Ecclesiam, sed constructam ampliare iuxta decis. Mani. 363. certe locum sibi vindicat secunda pars priuilegij prohibens ne de nouo Ecclesiæ recipiantur, in quibus terminis nos versari non est dubium.

2. Præstatum verò priuilegium concessum per summos Pontifices Patribus Carmelitanis suffragari in presenti Patribus Theatinis dicebat Domini ex quo Clemens Septimus communicauit eisdem generaliter omnia priuilegia mendicantium, vt habetur in Constitutione eiusdem Clementis VII. la 38. num. 1. tom. 1. Bullar. tom. 1. fol. 505. ibi, Exemptionibus, immunitatibus, & infra exemptiones, gratias, &c. plenarium effectum sorti debere decernimus, qui priuilegia venire sub communicatione censuit Rot. decis. 87. nu. 5. p. 4. recent. cuius priuilegij tenor est seruandus c. porro de priuileg. Rot. decis. 781. n. 1. par. 3. rec. Mani. d. decis. 163. n. 2. & communicatio priuilegiorum operatur idem ac si eadem priuilegia specificè concessa fuissent. Oldrad. conf. 300. in princ. n. 6. Paris. conf. 22. num. 5. lib. 4. Rot. decis. 300. in princ. par. 4. rec. & tradit Roderic. quast. regul. tom. 1. quast. 9. art. 9.

3. Nec obstat quod dicta Communicatio priuilegiorum non intelligatur de priuilegijs tendentibus in præiudicium tertij, & fuit decisum in Valentina decimarum 28. Iunij 1603. Cor. Lancelloro penes Marches. de Commiss. tom. 1. fol. 639. n. 2. in Valisoleiana quarta funeralis 19. Aprilis 1606. Coram Iusto, apud Tambur. de iur. Abb. tom. 3. dec. 83. n. 6. Canal. decis. 110. n. 3. quia hæc responsio non visa fuit tuta ex quo in puncto quod d. priuilegio Clementis V. gaudeant alij habentes communicationem cum priuilegijs mendicantium tradit Barbol. de iur. Eccles. vniuers. lib. 2. c. 12. n. 7. 2. in fin. Campanil. diuersorium iuris Canonici rubr. 1. c. 13. sub n. 81. vers. Et quia præsertim, cum d. communicatio priuilegiorum ad fauorem Patrum Theatinorum sit amplissimis verbis concepta, & loquatur etiam de priuilegijs præiudicialibus Ordinatio seu tertio.

4. Minus obstat alia responsio adducta per informantes pro Patribus Oratorij Sancti Philippi quod d. priuilegium non sit in vsu in Ciuitatibus magnis, qualis est Ciuitas Ianuensis, dum in illis valent plura monasteria mendicantium viuere ob magnam affluentiam elemosynarum quibus illa Ciuitas abundat, vt notat Sorb. in compend. priuileg. regul. verb. edificare n. 20. in annot. vers. quoad dispositionem Tamburin. de iur. Abb. tom. 3. disp. 597. sub num. 2.

5. Attamen contrarium visum fuit manifestè apparere ita & aliter vt tale priuilegium extet in vsu etiam in Ciuitatibus magnis prout expressè voluit Conselt. in lib. de priuileg. mendic. tit. 3. c. 3. Campanil. diu. iur. canon. dicta rubr. 1. 2. cap. 13. n. 18. vers. Sorbus autem 3. vers. Attamen ubi reprobat Sorbum, supra adductum, & reddit rationem, quia cum priuilegium sit concessum ordini regularium non abrogatur per eius non vsum, aut contrarium vsum aliquorum monasteriorum c. si dilecti de for. comper. Mitan. manual. Pralat. 2. 3. art. 2. ubi quod non admittitur hoc priuilegium per non vsum per decennium neque per vllū tempus, Barbol. de potest. Episc. alleg. 26. n. 10. Rot. dec. 240. n. 5. & sequen. part. 4. diuers. Burat. dec. 704. n. 9. & 10. & part. 1. rec. dec. 82. n. 9. & part. 5. decis. 63. num. 10. vltra quod ad probandum

B b non

non vltim non fufficit attestatio aliquorum doctorum, eum illis circa hoc non credatur praesertim quia non sunt versati in Ciuitate lanuae Sud. *conf. 74. n. 14. Mohed. decis. 2. n. 3. de consuet. Coccino. decis. 123. n. 27. cum aliis congestis per Mascard. de probat. conclus. 528. n. 1. & seq. num. 3. ampliat etiam plures Doctores testentur de contrario.*

6. Nec fuerunt habita in consideratione exempla adducta per Patres Oratorij, quia esset probandum quod in illis casibus regulares vicini, in praesenti se opposuerunt dum fundans se in obseruantia teneretur eam probare in terminis indiuiduis casibus controuersi. *Mar. dec. 58. n. 7. Seraph. dec. 326. nu. 2. Buratt. decis. 229. n. 6. quanto quidem casibus, qui pro non vsu adducuntur non concludunt, quia valuit in illis interuenire regularium vicinorum consensus quo circa non est inferendum ad casum quo ipsi contradicunt vt in praesenti prout in terminis priuilegij super 4. funerali extat decisio in *Rauennaten. quarta funeralis 20. Iunij 1622. coram b. m. Coccino. ea ratione, quia non fuit in potestate Regularium consentire, vt monasteria noua erigerentur, talis obseruantia affirmatiua in actibus facultatiuis non conuincit quod idem sit seruatum ipsis Religiosis inuitis. Ruin. conf. 28. n. 10. & seq. lib. 1. Menoch conf. 298. n. 62. Surd. conf. 460. n. 80. Seraph. decis. 817. n. 5. Terall. decis. 204. n. 2. par. 3. Causal. decis. 85. n. 1.**

7. Sed cessat difficultas quia obseruantia, & vsus dicti priuilegij potius extant in praesenti ex Breui san. me. Pauli V. ad fauorem cotantum Patrum Theatinorum contra RR. PP. Societatis Iesu *Summario Theatinorum h. 6. prout rursus idem fuit seruatum contra Praesbyteros saeculares S. Caroli in Ciuitate Neapolitana d. Sum. num. 7. de quo meminit P. de Lezana in sum. quest. reg. verb. Monasteria regul. n. 2. fol. 403. vers. Vnde cum qui Praesbyteri S. Caroli certe nec erant mendicantes. Quod Breue valde vrgere dictum fuit siue interpretetur emanatum fuisse in executionem antiquorum priuilegiorum siue in vim noui priuilegij, vtroque casu idem militat dum priuilegium concessum monasterio vnius loci prodest omnibus & singulis monasteriis aliorum locorum eiusdem Religionis ex constitutione Pij IV. quae licet non procedat in priuilegijs confessi seu concedendis particularibus personis Religiosorum, locum tamen habet in omnibus priuilegijs concessis ipsi Monasterio vt perbelle explicat Roderic. *regul. 10. 1. q. 55. art. 9. & art. 18. vers. aduertendum & id totum etiam in vim alterius Constitutionis Leonis X. relatae a Confessio in collect. priuileg. regul. inter conf. Leonis X. Conf. 18. fol. 188. ibi, aut in posterum concedentur, etiam priuilegia postea concessa & in futurum concedenda suffragantur, cum lex semper loquatur l. *Adriani C. de hered. Castr. conf. 235. num. 1. vers. restat respondere lib. 1. Rot. in Cracouien. l. ius legendi 19. Iunij 1626. cor. bon. m. m. Coccino.***

8. Nec est dicendum praefatum priuilegium fuisse reuocatum per Constitutiones nouissimas Clem. VIII. *la 99. Bular. nou. tom. 3. fol. 146. Gregor. XV. constit. 31. tom. 4. fol. 138. & Urbani VIII. Conf. 25. eod. tom. 4. fol. 265. nam in dd. Constitutionibus ne verbum quidem de 140. Canis de quibus specificè legitur facta mentio in antiquis Constit. Et Rot. in hac materia seruat antiquas Constitutiones vt in *Ianuen. Domorum coram Manzacedo. quae est la 88. num. 5. par. 4. rec. & cum praefatae constitutiones non disponant nisi inter regulares non derogant Iuri prohibendi quod ex dicto priuilegio regulares habent aduersus cunctas personas Ecclesiasticas ne Ecclesias de nouo recipiant de quo dd. Constitutiones loquuntur iuxta theoreticam Bald. in *l. 1. final. C. de latin. liberr. tollen. Ramon. conf. 17. n. 1. & 2. Mant. decis. 104. n. 5. Rot. dec. 103. n. 5. part. 2. recessi. & dec. 287. n. 7. part. 3.***

9. Satis autem praefatas antiquas Constitutiones seu

priuilegia vrgere ponderatum fuit contra Patres Oratorij S. Philippi propter praedictum quod eorum nimirum vicinitas intra spatium canarum 40. afferret Patribus Theatinis in Ecclesia Sancti Sirti residentibus ratione elemosynarum quas dubitari non potest quin eosdem Theatinos tenuiores redderetur propter nimirum vicinitatem, dum Ecclesia Sancti Sirti sacramento percipere per assuetos diuerteretur ad nouam Ecclesiam Oratorij Sancti Philippi quod praedictum quantum non esset considerabile si ageretur de noua introductione in Ciuitate idonea ad subministranda alimenta omnibus mendicantibus iuxta terminos dictae Constitutionis 99. Clementis Octaui de qua loquitur Rota *decis. 745. par. secunda recen. summo ppete tamen extat considerabile, quod noua Ecclesia construeretur intra breve spatium praefatum canarum 40. propter accumulationem & rixas quae inter Ecclesiam tam vicinas possent exoriri, ad quas euitandas emanauit priuilegium Clementis V. vt habetur in verbis relatis a *Roderic. in collect. priuileg. tom. 1. fol. 209. col. 1. n. 79. ibi & vt quatuor fratrum, &c. Rota dicta decis. 87. n. 5. par. 4. rec. Nec fat est quod intrare volentes non mendicent quia oportet vt nec aliquid faciant ex quo aliquid detrimentum ceteris regularibus obuenerit possit, vt tradit Pat. de Lezan. Modern. Carmel. Martiren. is d. sum. quest. reg. verb. monasteria fol. 400. n. 6. Rot. dict. 87. n. 5. par. 4. rec. Quocirca nil vrgit imò retorqueatur *decis. 676. n. 1. o. part. 1. rec. in qua dictum fuit non praedicti Theatinis per vicinitatem Collegij Societatis Iesu dum in huiusmodi Collegijs nullus non Religiosus ex eisdem sepelitur nec ibi elemosyna pro Missis, & aliis officiis admittuntur, & non attendi an hi qui de nouo volunt Ecclesias acquirere sint mendicantes vel non mendicantes habetur ex d. priuileg. Sixt. IV. ubi extendit priuilegium Clem. V. loquentis de mendicantibus ad omnes alios Religiosos aliorum ordinum etiam non mendicantium, & ad quascumque alias Ecclesiasticas personas refert *Solbo in compend. Priuileg. Regul. verb. adificare num. 19. & eadem Bull. est impressa a *Lezana tom. 5. sum. part. 2. §. 79. fol. 519. & in comment. n. 451. fol. 807.*****

10. Quam sententiam eo libentius Domini amplexi fuere dum Patribus Oratorij S. Philippi nil nocet residere in loco remotiori, & Patribus Theatinis hoc multum prodest, praesertim cum ipsi sine redditibus ex partibus elemosynis sponte à fidelibus oblati & non extendatis viuunt, suntque certe omnia faciendae, quae ceteris non nocent, & illis profunt iuxta *lex. in lib. 2. ubi nisi ei nihil noceret, & ibi Bart. vers. ad huius antea ff. sol. mar. Imol. conf. 117. n. 18.*

Et ita resolutum vtraque parte informante &c.

DECISIO LXIII.

Sacra Rotae Romanae coram R. P. D. Corrada.

Hispalen. Decimarum.

Mercurij 26. Iunij 1647.

§. 1. Attendentes Summi Pontifices Paul. III. & Pius IV. S. M. multiplices, & vberes animarum fructus, quos Venerab. Societas Iesu vsque ab eius orientis Institutionis initio in Populo Christiano in dies producerebat, dignum censuerunt, vt illi plura concederentur priuilegia, inter quae illud specialiter recenseretur, vt de domibus, Collegijs, ac praedictis, bonis aliisque locis eiusdem locis iuxta eorum viuendum institutum habere, seu cessis Decimam aliquam etiam Papalem tollere, seu canonicam portionem exhibere &c. non teneantur &c. Eandemque Societatem, Domos, Collegia, & bona

quæcumque à quibusvis Decimis etiam Papalibus, prædialibus, & penionalibus &c. quibus ordinariis oneribus, &c. plenissime liberantur, & exonerantur, ut constat ex litteris Apostolicis Pauli, Incip. Licet debitum Pastoralis officij, Dat. xv. Kal. Nouemb. anno 1549. in vers. concedentes ipsis focus Bullar. pat. 1. inter Constitutiones illius Pontificis 48. & in alijs Pij sub die 19. August. 1561. Incip. Exponi nuper fecistis, vers. & nihilominus pro portiori cautela, in libro Priuilegiatorum d. Societatis fol. 37. & seq. Quas deinde confirmauit S. M. Greg. XIII. cum exp. illa derogatione Decreti Lateranen. Concil. relati in c. Nuper extr. de Decim. alijs litteris Incip. Pastoralis officij cura, sub die 1. Ianuar. 1578. Bullar. par. 2. Confit. 61. Verum exortis tractu temporum litibus, ac controuersijs inter Venerab. Capitula Metropolit. & Cathedralium, ac Rectores parochialium Ecclesiarum. ex vna, & Religiosos præfate Societatis in Regnis Castellæ, & Legionis super interpretatione, ac vsu dictorum Priuilegiatorum, Leo XI. S. M. præmissa eorum narratione, ac dd. Priuilegiatorum tenore, illas ad se auocauit, & terminauit eius Decreto, quo iussit in posterum solum per Societatem eiusque Domus ac Collegia, & loca quacumque in eisdem Regnis existentia illis Ecclesijs, quibus ad id quæ circumscriptis dicitur Priuilegijs Decima solueda erat, eius loco vigesimam omnium fructuum, & animalium, quæ de lura, vel consuetudine decimari consueuerant, ex quibuscumque bonis prædictis Religiosis tunc obuentis, ac deinceps ex largitione fidelium, vel alijs lucratis titulis obueniendis. Ex alijs vero emendis, vel ab extraneis conducendis integram Decimam. Exceptis ab hac præfatione Hortis, seu viridarijs penes eorum Domus, seu Collegia, ac vno prædiolo Agro pro singulis Domibus, seu Collegijs mensuram quatuor fangearum illarum partium non excedente. Saluis tamen quibuscunque cõcordijs, seu transactionibus inter partes initis quas in suo robore permanere voluit, ut legitur in eius litteris. Incip. Apostolici muneris debitum exposcit, sub die 23. Aprilis anno 1605. quæ postea per San. me. Greg. XV. moderate, ad pristinum tenorem restituta fuerunt per San. me. Urb. VIII. similibus litteris. Incip. Alias à fel. rec. Leone Papa XI. sub die 2. Nouem. b. 1623. Quare institutis de ann. 1625. pro parte Venab. Capituli Ecclesiæ Archiepiscopalis Hispaniæ, generaliter, & perpetuam habentis administrationem reddituum, & Decimarum illius mensuræ vice Archiepiscopi vniuersalis Parochi in ea Diocesi, nouis iudicijs primum super executione dictarum litterarum Leon. XI. deinde super mantentione eorum Illustrissimo Hispaniarum Nuncio contra Religiosos, & Collegia dictæ Societatis in illis partibus existentia Pro quibus adducebatur ea quidem particularia priuilegia, ex prænarratis Pontificis Constitutionibus ipsis concessa, quorum vigore quæcumque eorum bona, etiam alijs locata, immo, & ab extraneis conductæ prætendebantur exempta, fuisse præfatis Leonis litteris abrogata; sed non fuisse sublatum ius ipsis communiter cum cæteris mendicantijs Ordinibus competens ex immemorabili eiusdem Diocesis consuetudine, qua præferuntur ab eiusmodi præstatione immunia, quæ proptiis manibus, vel sumptibus excolunt. Hisque omnibus ad Rotam delatis vigore Commissionis directæ bo. me. Cocchino, fuit negata Capitulo mantentio præuia Decisione die 26. Nouemb. 1635. Ac subinde in prosecutione negotij principalis, coram me in causis illius si. brogato. Domini die 1. Februar. 1644. mandarunt dari debium. An, & in quibus litteræ Apostolicæ suffragentur Capitulo, In terra verò, quia pro Collegijs fuerant exhibiti Articuli ad effectum probandi allegant consuetudinem immemorabilem, petebantque litteræ Remissoriales ad partes, quas Informantes pro Capitulo contende-
bant, Voluerunt super his prius disputari.

2. Proposito itaque pluries Articulo, coque maturè

Tom. VIII.

discusso. Hodie fuit resolutum concedendam esse Remissoriam. Quia Decimarum causa censetur ad hunc effectum ex sententia Rotæ ad instar profana, sicuti alia quæcumque in quibus non agitur de titulo beneficij *in. decif. Pat. 324. in fin. vers. & quia erantur lib. 2. in correct. Verbal. dec. 99. p. 1. & penes S. me. Greg. dec. 174. & dec. 403. sub n. 1. & seq. ac in recent. dec. 677. sub n. 1. p. 1. & dec. 183. n. 1. vers. & versum p. 3. & in alijs infr. citat. Ideoque data releuantia materiæ articulata, etiam non concurrente veritatis fuisse) negari non potest ad l. Iudices C. de Iud. Indice cum Aurb. seq. C. de fin. Inst. c. fin. 30. quæst. 3. Pat. decif. 212. n. 5. vers. quia in materia profana lib. 1. in correct. Verbal. decif. 68. An. 1. par. 3. Cas. de Grass. dec. 1. n. 8. vers. maior tamen pars, & seq. de dilat. & decif. 101. a. 1. vers. mouebantur Domini. par. 1. diuers. & penes bon. me. Card. Mantie. decif. 374. n. 2. vers. in profanis auentis, & seq. ac Sanc. mem. Greg. decif. 124. n. 1. & d. dec. 174. sub n. 2. vers. & in profanis ac decif. 191. n. 2. vers. & sumus in profanis ac d. dec. 403. n. 3. vers. in profanis autem. Carp. Caualer. decif. 250. n. 1. vers. nam causa, Buratt. decif. 656. n. 1. Reuerendiss. Vrgelen. decif. 35. n. 1. & in recent. dec. 277. n. 1. & seq. & 389. sub n. 1. par. 3. & d. is. 256. n. 1. vers. Hac enim pari. 4. 101. 2.*

3. Releuantia verò ex to deducitur. Quia probata immemorabili quilibet legitimus, & validissimus titulus à Collegijs adduci potest pro defensione prætenitæ exceptionis ab huiusmodi Decimarum solutione *in. glos. fin. in cap. in aliquibus vers. quia clerici vel Ecclesia extr. de decim. Rot. penes Crescem. dec. 1. m. me. vers. & ad hoc probandum, & se. de De. in. ac in Valentin. Decim. de Gandia 23. Februarij 1601. coram bon. mem. Card. Seraph. & in proprijs terminis hac ratione fuit resolutum constare de releuantia Articulorum ad effectum concedendæ Remissoria, licet alia priuilegia exhibita fuissent prius reprobata in Tolertana Decim. 27. Iulij 1608. coram Oriemberg. in §. His tamen non obstantibus, & seq. & in Tisaron. Decim. 23. Aij 1619. coram bon. me. Pironan. velata post secundum vol. conf. Crimin. Farinac. decif. 303. in Vallent. Decim. 21. Iulij 1613. coram Card. Caualer. decif. 258. in Legionen. Decimarum 2. Maij 1615. coram bon. mem. Mazaned. in recent. decif. 677. n. 4. vers. Vterius & seq. par. 1. & in Tolertan. Decim. 4. Decembris eiusdem anni coram bon. mem. Seleucien. dec. 715. sub n. 1. & seq. p. 3. Earundem.*

4. Nec obstat, quod Articuli non fuerint rectè formati super immemorabili cum coarctata negatiua.

5. Quia contrarium apparet ex eorum lectura, & præsertim primi continentis in effectu omnia requisita *glos. in c. fin. in verb. memoria de preser. in 6. quibus illa bene probatur l. si arbiter. ff. de probat. P. Rebuff. de dec. 9. 13. a. n. 94. vers. quæro quomodo probetur, & seq. Minfinger. obser. 10. n. 5. vers. quomodo autem probanda sit sent. 1. Decian. consil. 51. sub n. 35. vers. Aliquando intendit quis probare vol. 2. Rot. penes San. mem. Greg. Decif. 196. & in recent. decif. 441. sub n. 1. & seq. p. 1. ac dec. 360. n. 13. vers. sexto p. 2. ac dec. 431. sub nu. 1. vers. & moti fuerunt p. 3. Eaque possunt etiam per testes in eorum dictis, atque rationibus clarius explicari *in. tr. tradit. per Specul. in tit. de teste §. 1. sub n. 63. vers. quid ergo iungo vers. sed dic valere & sub n. 65. Felin. in consil. 2. sub 35. vers. præmitto secundo, & alios refert. Farinac. de testibus 9. 71. sub n. 10. & 31. in 7. & 8. limitatione, & fuit nuper dictum in Mediolanen. Prioratus 27. Maij præteriti coram me in §. Præterea non obstat.**

6. Minus obstat, quod non fuerit in eis deductum Decimas fuisse ex parte Capituli petitas, atque à Collegijs negatas, eiusmodique negationi Capitulum acquiescisse, quæ videntur necessaria ad effectum acquirendi libertatem ab huiusmodi præstationibus.

7. Quoniam hæc non requiruntur vbi agitur de consuetudine, seu præscriptione immemorabili, in his præ-

H b 2 ferim,

fertur, quæ alteri consuetur per modum iuris, nam illa vim habet tituli, ac concessionis expressæ eiusmodi administrati non egentis, quæ si necessaria forent ex tanti temporis lapsu præsumerentur. Immo illorum probatio eius essentia præsumitur cum præferant, & includant per necesse initium actus, quod destruit immemorabilem. Oldrad. consil. 254. Quia tota pars sub n. 15. vers. vtrū opponitur. Crauer. consil. 111. a n. 2. vers. non obstat dictum Alexand. & c. & seq. usque ad fin. & consil. 775. sub n. 8. vers. non obstat necessariam interpellationem. Nat. consil. 446. sub n. 25. vers. Nec est vera. Purpurar. consil. 536. n. 11. vers. & stante titulo præsumpta ac seq. Decian. d. consil. 51. sub d. n. 35. vers. Aliquando intendit quis probare & seq. lib. 2. A. enoch. consil. 234. sub num. 33. vers. solia v. e. o. requisita, & seq. & consil. 525. num. 10. vers. quia quod attinet ad primum Iosef. Lud. decis. 106. sub num. 4. vers. nec obstat, & seq. Gasp. Au. Thesaur. quest. forens. lib. 1. q. 8. n. 9. vers. Tertius est casus & fuit responsum in Nonantulana Bonorum 18. & 22. Martij 1591. coram bon. mem. Cardin. Mantic. in §. neque obstat quod si aduersus hanc facultatem & seq. usque ad fin.

8. Deinde non obstat, quod prædicta consuetudo sit improbabilis. Tum inspecto tempore litium, de quibus fit mentio in litteris lan. met. Leonis XI. de anno 1602. (vt asseritur) inceptarum, ideoque in præsentia verisimiliter non reperiuntur testes in ætate quinquaginta quatuor annorum tunc constituti, qui eam legitime probare possint; Tum etiam stantibus contrariis actibus pro Capitulo adductis illam prorsus elidentibus.

9. Quia prætermisissis aliis temporis illarum litium (quæ ceptæ fuerunt super solis priuilegiis particularibus Societatis, vt attestatur Rota in Caribagin. De. imarum 16. Februarij 1615. coram Seleucien. in rec. de 645. n. 4. vers. considerarunt etiam Domini p. 3.) in præsentia considerari non debet, tum quia fuerunt prorsus extinctæ, ac terminatæ vigore prædictarum litterarum Sanct. mem. Leonis de anno 1605. ad text. in c. pr. extr. de transact. Sarnen. ad Reg. de iur. quis. non tollend. q. 7. Valenzuel. consil. 85. n. 19. vers. maxim. & consil. 151. n. 16. vers. maxim. Tum quia in eis actum fuit de iure particulari priuilegiarum Societatis, non autem vniuersali Mendicantium omnium communi, de quo modo contenditur, Rot. penes Pu. decis. 248. vers. sed in casu nostro lib. 2. in correct. & in Bon. de Maluetis 16. Maij 1688. coram bon. mem. Plato in §. nec obstat, ac sanct. mem. Greg. dec. 403. sub num. 5. vers. nec potest dici, & seq. & fuit resolutum in Illerden. Decimar. 16. Decembris 1639. coram bon. mem. Pirovano. Sed attendendum est tempus huius Iudicij instituti de anno 1625. super eiusdem breuis interpretatione, ac dictæ consuetudinis reuerentia vt apparet ex ipso Processu, de quo testes plures iuxta aratis, ac bene informati possunt facile reperiri.

10. Actus autem contrarij pro parte Capituli deducti ex sententia bon. me. Alex. Iunij in Burgen. Decim. pro Capitul. Burgen. contra Mopiales Beatae Mariæ de las Huelgas Ordin. Cisterciens. anno 1558. 6. Iulij. Et alia bon. me. Oran. in Caribagin. Decimar. de Murcia pro Episcopo & Capitulo Caribaginens. contra Molianes S. Antonij de Padua Tertij Ordinis F. Francisci anno 1593. 16. Decembris præuia Decisione 19. Nouembris eiusdem anni. Ac alia bon. mem. Penia in Caribaginens. Decim. inter eundem Episcop. & c. Caribagin. ac Priorem, & C. uentum S. Petri loci de la Noya Ord. S. Hieron. Et dec. 1293. & 1295. bon. me. Card. Seraph. in Valentini Decim. 1. Iulij & 23. Octobr. 1590. ac dec. 1370. in Segun. Decim. 30. Octobr. 2000. (in qua non fuerat legitime probata a negata generalis consuetudo, vt ibi legitur sub n. 1. vers. nec obstat ac seq.) & in Toletan. Decima. 26. Nouembris 1605. coram Iusto penes Marefch. de Commiss. par. 2. fol. 596. ac in alia Toletana Decimar. 29. Nouembris 1606. coram Ortemberg. Et in Valentina Deci-

mar. 11. Februarij 1608. coram bon. mem. Logdunen. in recent. decis. 212. p. 2. (quæ emanauit per contradicendum patet ex principio) Et in Conchen. Decimar. de Elio monte 9. Maij 1615. coram bon. mem. Vcaldo in recent. 270. p. 4. (in qua fuit disputatum dumtaxat de validitate concordatæ initæ cū illo capitulo vt in ea legitur) ac in aliis similibus. Non elidunt intentionem Collegiorum. Nam (præter quam in illis casibus) actum fuit religiosi præsentis, non autem de consuetudine immemorabili Mendicantium, vt apparet ex eisdem decisionibus. Immo quando hæc fuit particulariter allegata, etiam reiectis ipsi priuilegiis Rota concessit Remissionem in eadem Toletan. Decima. 27. Iunij 1608. coram Ortemberg. in §. His tamen non obstantibus. Placuit Responsio, quod in articulis pro Collegijs exhibitis deducta fuit immemorabilis, non solum vniuersaliter in Regnis Castellæ, ac Legionis, in quibus nonnullæ ex prædictis Diocæcesibus existunt, sed particulariter, & præcipue in Diocæsi Hispalens. Ideoque licet etiam ex huiusmodi actibus elidi posset vniuersalis, non tamen excluditur particularis huius Diocæsis consuetudo, vt bene respondit Anchar. in consil. 265. In causa & questione que vertitur sub num. 3. vers. Ad hoc dico, quod iudicari non potest, & seq. Crauer. d. consil. 111. n. 16. vers. licet in Italia & fuit dictum in Caurien. Decimar. relata per Papazonas ad dec. vltim. n. 10. vers. & in vna Caurien. de consuetud. in Nou. & comprobat. Honder. d. consil. 46. n. 24. vers. cum consuetudo lib. 2. Quæ maxime attendi, atque præferri debet, vt vtr. gloss. fin. in c. super eo in vers. contraria verò ext. de Cen. Bart. in l. 12 sub n. 41. vers. in prima sexro que o. C. que sit long. consil. Soc. consil. septima sub n. 6. vers. Præterea & seq. lib. o. primo Paris. consil. 25. sub n. 42. vers. ex quo consuetudo lib. 4. Rot. in Hispalens. Decimar. 18. Iunij 1612. coram Vbaldo 8. pen. vers. & in concursu, & in Calag. itana Decimar. coram Cardin. Canales. dec. 95. n. 3. vers. non autem, & dec. 08. n. 1. vers. Et ideo, & decij 336. n. 2. vers. quæ consuetudo particularis, ac in recent. decis. 169. n. 9. vers. quia in consuetud. part. 5.

11. Nec refert quod Capitulum præterat contrarij probare ex testibus, & aliis. Quia non ideo excludi debent probationes Collegiorum, sed perfectio processus videbitur in disputatione causæ que sint potiores, & præferenda cap. cum Ioannes ibid. no. DD. extr. de fid. instr. Rot. penes Bellam. dec. 614. n. 2. vers. De primo casu Mantic. d. decis. 374. n. 3. vers. nec probatur, & dec. 785. n. 3. vers. quo vero ad probationem part. 1. diuers. ac in recent. dec. 677. num. 5. vers. quibus non obstant. part. 1. & dec. 229. sub n. 4. vers. Atque ex abundantia ac dec. 660. num. 4. vers. Nam respondetur part. 2. & penes Buerat. d. dec. 824. n. 7. vers. sicut etiam in seq. & in Maceraten. pecum. 27. Ianu. ij 1545. coram R. P. D. meo Ortibon. in §. fin. Cum præsertim illis interea aliquantulum suffragantur adminicula testium in partibus examinatarum, quibus concinit relatio Moden. Larfitan. de iur. Eccles. lib. 3. cap. 26. §. 3. sub n. 35. vers. & quædam ibi, prout in Hispaniarum partibus & c. & d. decis. coram h. m. Cocino 26. Nouembris 1635. in qua solutiones ab eis eadē, & metu censurarum factæ declarantur, ac reprobantur, neg. tuncque manutentio Capitulo. Neque obstat assertio Franc. Cassi. in eius Tract. de reuicis debitis Reg. b. Hisp. an. cap. 6. sub n. 33. vers. Tambien suppongo, ibi, & no. reuicend. exemptionis Religios. las Religiones, y todas las personas Eclesiasticas pagan diezmos, vt probatur supra & c. Quia loquitur de iure communi secundum dispositionem text. d. cap. 2. s. ceterum de decim. in 1. vt legitur Paul. supra (quo ibi se refert num. 47. vers. omnia Religios. omnes & c. non autem excludi consuetudinem immemorabilem, quæ priuilegijs, ac alterius consuetudine memorabilioris tituli ius præferret, & in ipsamet lege Regia præteratur

præferatur cupressè, vt legitur apud eundem in cap. 21. & pluribus sequentibus. Quinimodò si eam referret, vel negaret, non tamen eius assertioni prorsus defectum esset, cum hæc in facto consistat, cuius idè contraria probatio reicienda non esset, Rota penes Moched. dec. 2. & 3. de consuetudin. Cardin. Mantici. dec. 377. sub n. 6. vers. Præterea, vbi reicitur Ciuitatis attestatio Beroi, de quodam stylo, seu consuetudine Bononia, & penes sancti. memor. Gregor. dec. 1. sub n. 274. 4. vers. nec facit, & seq. vbi reicitur alia similis, Carauit. de consuetudine Regni Neapolitani.

12. Præterea non obstat, quod Collegia non sint mendicantia, licet Indulto Apostolico fuerint illis communicata aliorum mendicantium priuilegia, quæ sanè communicatio exemptionem à solutione decimarum huiusmodi, quarum non fuit facta mentio, neque explicite, neque implicite derogando contraria Concil. Gener. Lateranens. Constitutioni relaxat in d. c. Napier. ext. de decim. regulariter non comprehendit.

13. Quia verus hæc controuersia quam ex aliis excitauit Horat. Mandol. in eius Tractat. de Priuileg. ad instar. gloss. 2. sub num. 22. vers. Videndum est autem. & gloss. 11. sub num. 24. vers. Vltimo non obstat & seq. absoluit autem Gabr. in cons. 28. a. numer. 8. vers. Verum & seq. lib. 1. Videtur iam definita per sancti. mem. Pium V. in eius Constitutione Incip. Dum indefessæ considerationis intuitu, in ordine 131. Bullar. p. 2. qua motu proprio declarauit his verbis, illam, & illius Præpositum, ac singulas personas Societatis huiusmodi verè, & non fictè mendicantes fuisse, esse, & fore, & inter aliorum Fratrum, & Religiosorum mendicantium Ordines, aliisque Fratres, & Religiosos mendicantes connumerandos, prout illos Nos connumeramus, connumerari debere, ac omnes & singulas tam iuris quam hominum dispositiones in fauorem Religiosorum, seu Fratrum mendicantium nunc, & pro tempore emanatas etiam in Societate, & illiusque Domibus Collegiis, Præposito, & aliis Religiosis locum habere & c. vt habetur in ea in §. 2. Hæc enim sunt membra Societatis pro scholasticis approbatis principaliter instituta qui certè sunt persone Societatis, & de corpore illius, vt legitur Constitutionibus eiusdem part. 5. c. 1. ibi, sed quia scholastici approbati etiam modo quodam interiori, quem admissi ad probationem in corpus Societatis computantur. & in Declaratione, sub litt. A. ibi, secundo modo, qui minus latè patet, Societas cum professis, & Coadiutoribus formatis etiam scholasticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus, seu membris Societatis corpus constat, & c. Molin. de iust. & iur. tom. 1. d. sp. 139. in vers. Cum Societas nostra & c. Et licet nec diu fuerint inter professos recepti, tamen quantum in eis est, & professionem emittere parati, (si id Præpositus Generalis Institutio Societatis congruere adiudicauerit), & in perpetuum Dei seruitio consecrari, ac sua sorte contenti sunt, prout idem exigit institutum part. 1. c. 4. §. 5. Ideoque merito emissis tribus votis simplicibus, sunt veri, ac proprii Religiosi ipsius Societatis, illique ex parte sua prorsus affecti, & obligati, ac eius meritum, & priuilegiorum participes, non secus, ac ipsi professi effecti fuerunt, vt habetur in Constit. sancti. mem. Gregor. XIII. incip. Quando fructuosus in vers. Et licet eos & vers. sed etiam alios omnes, & quoscumque. Dat anno 1582. Kal. Februarij in præfato Libr. Priuilegiorum Societatis fol. 214. ac seq. Et in alia eiusdem Pontificis Incip. Ascendente Domino, in vers. Et licet in vers. & non modò eos, ibid. fol. 222. Dat anno 1584. viij. Kalend. Iunij in Bullar. part. 2. inter eius Constitutiones 89. P. Molin. d. disp. 139. in vers. non solum autem professos, & c. Nauar. consil. 8. sub numer. 4. vers. longè tamen & c. de Regular. Bona verò illis ex instituto permilla, non habent tanquam propria etiam in communi, sed ubi administratione, & gubernatione omnimoda eiusdem Præpositi, debentque esse parati

Tom. V 111.

etiam ostiatim mendicare quoties obedientia, vel necessitas id exegerit, vt habetur in exam. general. cap. 4. §. 1. & seq. & 27. Ad hæc, & vers. quandoquidem. Et in Constit. part. 3. cap. 1. 7. Vt experiri, & §. 15. Diligant omnes paupertatem, & part. 4. cap. 2. §. 5. Possessionem Collegiorum ibique in Declarat. lit. C. vers. Societas §. 7. vers. tunc enim, ac par. 6. cap. 2. §. 10. & in summar. Constit. Reg. 24. & in constit. sancti. memor. Pauli Tertij Incip. Regimini militantis Ecclesia in vers. Possunt tamen habere. Dat anno 1540. vers. Kalend. Octobris in Bullar. part. 1. inter eius Constit. 25. & Iulij Tertij, Incip. Exposuit debitorum pastoralis officij vers. que Collegia. Dat anno 1550. 12. Kalend. Augusti in eodem Bullar. par. 1. Constit. 9. Rodric. quest. Regular. tom. 1. quest. 2. art. 9. ad fin. Præterea. Molin. disput. 139. vers. Illi qui finito probationis tempore, Suarez. de Religion. tom. 4. lib. 4. cap. 5. sub numero 11. vers. nihilominus certissimum est, ac per tot. Sanchez ad Præcept. decalog. lib. 7. cap. 27. sub numer. 33. vers. quarto & num. 38. vers. nono, Ita vt neque Capitulum habere, neque excapulariter ad quauis peragenda congregari possint, sed omnis facultas celebrandi pro eis quoscumque contractus penes præfatum Præpositum Generalem resideat, vt cauetur in alia Constit. sancti. mem. Pij V. de anno 1568. Calend. Maij in prædicto Libro Priuileg. Societatis fol. 106. & seq. in c. Innumerabiles fructus. Atque etiam eadem bona, & redditus in iudicio, cum id conueniens, vel necessarium fuerit defendendæ, vt habetur in Declarat. ad d. 4. par. c. 28. §. 5. sub litt. C. vers. Societas in sum scholasticorum suorum, & c. Proptereaque Sanctus ille Pontifex omnibus atentè pensatis Societatem ipsam indefinitè, ac singulas eius personas indistinctè, verè, ac non fictè mendicantes, eoque nomine cum omnibus eius Domibus; Collegiis, Præposito, ac cæteris, Religiosis tanquam vnus corporis membra vni subordinata capiti, cuius summum, præcipuumque Institutum in archilima paupertate est constitutum sub quauis iuris, ac hominis dispositione comprehendere declarauit in d. §. 2. eisdemque omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, & exemptionibus, facultatibus, concessionibus, Indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & litteris, cæteris quibuscumque mendicantium ordinibus quomodolibet concessis, & concedendis liberè, ac licitè uti, frui, potiri, & gaudere in §. sequent. Non quidem per verba futuri dumtaxat temporis, sed præteriti, vt legitur in d. §. ibi, verè, & non fictè Mendicantes fuisse, esse, & fore & c. ad in §. 3. vers. finem, ibi, concessis, & concedendis, antea potuerunt, & nunc, ac in futurum, & c. possint liberè uti, frui, potiri, & gaudere, & c. Vt quisque intelligeret ipsum nouam non addere Societati qualitatem, ac priuilegium, sed illi insitam explicare ad l. heredes palam §. si quid post factum testamentum ff. de test. Bald. in l. non dubium sub n. 2. vers. tertio nota. Cod. de legib. Oldrad. cõs. 263. Dominus Egidius sub n. 3. vers. His præmissis ac seq. Rot. dec. 502. sub n. 1. vers. Denique adest declaratio p. 1. ac dec. 414. n. 17. vers. neque est de i. ac seq. par. 5. recet.

14. Quare nec videtur de hoc modo dubitandum stante huiusmodi Pontificis (ad quem spectat) declaratione, quæ pro lege seruari debet. Imol. in Clem. 1. sub num. 9. vers. secus si narravit aliquid, quod consistat in iuris effectu, & c. de probat. Gabr. Com. conclus. lib. 1. de probat. Concl. 1. num. 37. vers. Primo sublimata. Et ita in hac quaestione concludunt Suarez de Religion. tom. 4. lib. 4. d. cap. 4. sua num. 11. vers. Imò quod maius est, cap. 7. in fin. vers. Denique ob hanc causam & 10. §. de censur. disputat. 12. sect. 5. num. 16. vers. Rursus ibi, omnes autem dicti sunt verè, & propriè Religiosi Mendicantes, vt satis declarat Pius V. in eadem Bulla & c. fol. mibi 430. col. 1. & Sanchez ad præcept. Decalog. lib. 6. cap. 7. sub. n. 117. vers. Dicitur ex parte contrarij est in fin. & ex alij. Bonacin. de Censur. q. 2. punct. 9. §. 5. diff. 1. §. quinto sequitur in fin. &

Bb 3 Modern.

Modern. Sicul. in trakt. de donat. contemplat. marr. factis rom. 1. d. i. w. s. 2. part. 2. sub n. 5. vers. omnes vero ac seq. & alij. D. D. Regnicola.

15. Nec mirum quod in dubium id reuocauerit Horat. Mandol. in d. trakt. de Priuileg. ad Instar. d. gloss. 2. in fin. & d. gloss. 11. sub n. 24. & seq. ac Roderic. q. Regular. tom. 3. §. 49. art. 2.

16. Quia ille non scripsit super hac Constitutione Pij V. sed super alia quadam sanct. meq. Pij IV. Dat. sub die 26. Nouembris 1565. relata in alia eiusdem Pij V. Incip. Equam reputamus, & rationi consonum in praedicto lib. Priuileg. Societatis fol. 96. & seq. vt apparet ex praefatione d. Trakt. & ex verbis ipsius Bullae ibidem relatis ante primam glossam. Neuter autem certam habuit noticiam dd. omnium Constitutionum, ac Litterarum Apostolicarum Societatis, vt fatetur vterque, primus scilicet dicta glossa 2. sub n. 23. vers. credo tamen. Alter vero d. 7. 2. art. 9. in fin. vers. Hac dicta sunt. Indeque altera irrepit eorum acquiuocatio, dum asserunt scholasticos approbatos non esse veros de Societate, sed in via ad illam; quia id intelligitur de Societate sumpta in primo, vel secundo gradu scilicet Professorum, seu Coadiutorum formatorum, qui licet in ea sint praestantiores, non tamen soli eius integrum corpus constituent, sed aliud quoque praedictum scholasticorum membrum concurrit, vt explicatur in dicta Declaratione ad constitutionem part. 5. cap. 1. sub litter. A, vers. secundo modo, & vers. quare huius nominis, &c. quae sane declarationes vim habent Constitutionum, vt statuit idem sanct. memoriae Paulus Tertius in eius Constitutione, Incipit in iunctum Nobis de super Apostolicae feruitoris officium, in vers. Ac quod quacumque. Dar. anno 1543. Pridie Id. Martij, & Iulius Tertius in dicta Constitutione, Incipit, Expofit debitum Pastoralis Officij, in vers. qui quidem Praepositus Dar. anno 1550. Duodecimo Kalendas Augusti, & alij Pontifices successores & firmavit Rota in Romana leg. xi. 10. Maij 1617. coram Buratt. dec. 245 sub num. undecimo, vers. Declarationes autem.

17. Et ex praedictis tollitur etiam aliud obiectum, quod scilicet praefata consuetudo suffragati non possit Collegiis dictae Societatis, cuius approbatae institutionis initium apparet ex allegata Bulla sanct. memor. Pauli Tertij. Dar. Quinto Kalend. Octobris anno 1540.

18. Quia si probetur articulata immemorabilis ad fauorem omnium Religionum Mendicantium, haec ipsa vniuersaliter intuitu, ac fauore Ordinis mendicantium introducta, videtur comprehendere Religiones mendicantes successiue institutas, non tam vigore communicationis priuilegiatorum, vt per Horat. Mandol. in d. trakt. de Priuileg. ad instar gloss. 15. a n. 59. vers. Videntur quoque est. & seq. vsque ad fin. & Roderic. quest. Regular. tom. 3. §. 1. art. 2. vers. secundo dico, &c. attendita praesertim verborum amplitudine, quam bene perpendit idem Mandol. in d. trakt. gloss. 14. sub n. 1. & 2. Quam iure proprio, vt in specie tradit idem Mandol. in d. trakt. circa gloss. 11. sub n. 19. vers. Si ergo Societas &c. & Roderic. quest. Regular. tom. 1. §. 49. dist. art. 2. in §. Vnde ex hoc concludendum est vers. Societas. Quia cum illa non solum priuilegij, sed legis etiam vicem obtineat, l. 1. fin. vers. si tamen & in l. in summa in principio. ff. de acqu. plu. arcend. l. hoc iure §. vers. Ductus a iure ff. de aqua quodid. & astiu. Ideo facilius comprehendit etiam futuras, ac postea institutas ad l. Arriani §. cum his quoque legibus C. de Heretic. & Manich. gloss. in cap. Vnde, in v. b. mendicantes in fin. vers. qui enim similes de excess. Pralat. in 6. Bart. in omnes populi sub n. 64. vers. Si vero continet ff. de insti. & iur. Alexand. consil. 178. In occurrenti casu sub n. 13. vers. ego pro hoc adduco l. 2. Gabr. in consil. 571. Quantum ad illam partem Dots sub num. 2. vers. & quod not. per Cyn. lib. 1. Socin. iun. consil. 76. sub num. 100. ad fin. vers. vel quia dico

lib. 1. Nat. consil. 160. sub num. 23. vers. Respondetur, & sequitur Molin. de Priuileg. lib. 2. cap. 6. sub num. 19. vers. quod clarum procedit, & supra sub num. 13. vers. Idque non mirum, &c. & comprobatur ex decis. Pal. 150. sub num. 5. vers. tamen istis non obstantibus lib. 1. & dec. 81. num. 27. vers. Imo quod in fortioribus, ac seq. & dec. 265. n. 40. vers. & cum priuilegium, ac sequentis, & dec. 325. n. 12. vers. & tale priuilegium part. 5. recent. ac sequitur Valenzuel. consil. 79. a n. 100. vers. nam quoad primam & seq. & latius probat in consil. 146. n. 30. vers. quare ius per talem immemorabilem.

19. Non obstat in super, quod licet allegata consuetudo in Diocesi Hispanen. vigeret, non tamen Societati eiusque Collegiis prodesse possit, cum in dictis Litteris sanct. mem. Leonis XI. fuerint abrogatae quacumque contrariae consuetudines generales, vel speciales, ac etiam particularis eiusdem Societatis, vt in eis legitur in §. Non obstantibus praefatis, &c. Quibus sane verbis hanc quoque licet non peculiarem Societatis, sed cum aliis mendicantibus communem fuisse comprehensam. Ideoque inutilem omnino fore, ac proinde ineluctantem eius probationem asseritur.

20. Nam haec obiectio altiore praesertim indaginem, quam susceptae disputationis postulat ratio. Ideoque in propositione alterius dubij super meritis cauae erit maturius discutienda. Interca vero ad effectum, de quo agitur in praesentia facis visum fuit Dominis, quod ex lectura eorundem litterarum appareat tam in parte narrativa, quam dispositiua pontificem intendisse lites ac contouersias inter partes tunc verentes super propriis Societatis Priuilegiis ibi narratis, quibus Collegia praetendebantur abuti in maximum Capitularum, & Parochialium Ecclesiarum praedictum, sumere, ac terminare, vt legitur in §. cum itaque secus accepimus, & in §. Nos qui inter Ecclesiasticas personas, &c. Constatque etiam, quod in illis litiibus, ac contouersis actum fuerat tantum de exemptione per Societatem praesentis vigore dictorum eius priuilegiolorum particularium ex attestatione Rotae in dict. decis. 54. n. 4. vers. sic considerant etiam Dominis, & vers. Certum est part. 1. recentior. idemque asserit referens processum ipsos Valenzuel. consil. 151. in principio. vers. Ad quod praesuppono. Quare non videtur ea Constitutio, sine Decretum ob amplitudinem Clausularum derogatoriarum, quae fiunt apposite in parte executiua in §. Quo circa Venerabili fratri, &c. extendi posse ad reuocationem aliorum, de quibus nec in praecedentibus litiibus actum, nec in ipsis litteris mentio vlla facta fuit, Calder. consil. 11. sub num. 1. vers. nec obstat, quod sufficienti generalis Clausulae, de Priuileg. Paris. consil. 141. num. 11. vers. litem in huiusmodi dispositione lib. 3. & firmavit Rota in decis. 645. n. 3. vers. Responderunt enim Dominis, & seq. part. 1. recent. sed ad limites ipsius principalis dispositionis restringi, ac moderari debere Clem. 1. in verb. obij gloss. Animarum cura vers. sed hac Clausula & infra in v. b. g. a. i. s. ac DD. de praehend. Rot. apud Cardin. Scraphin. d. dec. 1293. n. 7. vers. non obstat, quod derogatum sit, ac seq. & S. mem. Greg. dec. 159. n. 6. vers. & non faciunt Clausulae derogatoriae, ac seq. Reuerentiss. Vgulen. dec. 48. n. 22. vers. non obstantes secundo & in recent. dec. 103. sub n. 5. vers. Derogatio enim, & dec. 111. n. 4. vers. & non faciunt Clausulae derogatoriae part. 2. & dec. 68. n. 3. vers. non obstat quod Papas part. 3. & in dec. 104. num. 6. vers. Non obstant Clausulae generales derogatoriae part. 4. Non enim potest quouis Clausularum praegnantia supplere intentionis defectum circa ea, quae in facto consistunt quorum non constat Principem habuisse noticiam cap. 1. de constit. in 6. arif. consil. 1. n. 96. vers. Prout etiam dicimus, lib. 1. Cardin. Scraphin. d. dec. 1293. n. 6. vers. non obstant Clausulae priuilegiarum, & S. mem. Greg. dec. 164. a num. 7. vers. praese. ius & seq. & in recent. dec. 666. sub num. 7. vers. sed difficultas esset, ac

seqq. part. 1. & dec. 739. n. 5. vers. *prædictus autem defectus part. 2.* Eoque minus ad tollendam consuetudinem immemorabilem, cuius expressa mentio requiritur, ita ut sublata etiam quacunque consuetudine ille non censeatur regulariter abrogata, Paris. conf. 101 sub n. 84. vers. *quæ præscriptio & seqq. lib. 1. & consil. 2. n. 17.* vers. *ista enim præscriptio, & seqq. lib. 4.* Rota penes Buratt. dec. 1. 5. n. 5. vers. *secundo dixerunt DD. ac sequenti, & in specie ex prædictis rationibus fuit resolutum in Placentin. Canonica. coram bon. mem. Coccin. in recent. dec. 6. 14. n. 1. part. 2. confirmata dec. 286. part. 4. ac dec. 257. eadem part. 4. 10. 2. & dec. 71. part. 1. Roderic. quæst. Regular. tom. 2. 9. 9. art. 5. in fin. vers. & advertendum. Et licet fuerit etiam derogatum privilegii, ac indultis, non tamen fuit derogatum pactis, & contentionibus legitimis, quæ sub eiusmodi generalibus verbis non comprehenduntur, *cap. ex multiplici extr. de decim. & propterea cum hæc quoque includantur sub ipsa memorabili, ita ut eius vigore allegari possit quicunque melior titulus de mundo, Roland. consil. 42. n. 28. vers. quia a pari procedit & seqq. lib. 1. & consil. 66. n. 40. vers. secunda est conclusio, ac seqq. lib. 2. Menoch. præf. 1. 1. num. 44. vers. Huc facti lib. 3. Crauet. consil. 4. n. 3. vers. quia consuetudo, Rota in dict. No. nanul. Bonor. coram bon. mem. Cardin. Mantie. in §. proinde, qui habet immemorabilem in vers. Igitur, potest allegare etiam pactum, & in §. neque etiam refragatur, vers. & consuetudo, cum aliis relatis per Modern. Roman. discept. 800. n. 2. vers. tanquam ob statum tanti temporis, ac seqq. Ideo nec illi derogatum fuisse videtur, ut in his terminis, dum agebatur de relevantia articulorum ad effectum concedendi Remissio iam sensu Rota d. dec. 286. sub num. 2. vers. nam fuit responsum, & sub n. 1. vers. & quamvis diceretur part. 3. recent.**

21. Neque videtur concludens argumentatio ex eo deducta, quod cum S. mem. Greg. XV. moderatio dictas litteras decreverit Societatem, cuiusque Religiosos non teneri Decimas solvere, nisi prout ceteri Mendicantes solvere consueverunt. Vbius autem VIII. S. mem. reuocata moderatione illarum tenorem observari statuerit, hinc constat fuisse per S. mem. Leonem abrogatas non solum consuetudines & privilegia particularia Societatis, & quæ ex eis procederent, sed ea etiam quæ cum aliis Mendicantibus habebant communia.

22. Quia certum est, quod dictæ litteræ Greg. XV. emanarunt solo, peculiarique favore, & pro maiori commodo, ac beneficio Societatis, idcirco nullo pacto retorqueri debent in eius odium prout manifeste contingeret, si ex eis efficaciter deduci posset huiusmodi illatio ad eod præiudicialis Societati, quod admittendum non est. I. si mancipia ff. de fund. instruit. l. quod ibi in gloff. in verb. distingue ac Bald. in princip. vers. item in favore introducto per Principem C. de legibus, sal. in l. si Rufinus sub nu. 5. vers. & quatenus, C. de restam. milit. Dyn. conf. 52. super eo quod queritur sub n. 8. vers. sed privilegium in fin. ac n. 8. & pul. respondit Oldrad. consil. 228. quod Fratres Predicatores n. 5. vers. non obstat. Paris. conf. 19. n. 46. vers. nam dicta verba, lib. 1. & dicto consil. 141. n. 14. vers. & quia & c. lib. 4. Mandol. de privileg. ad instar. gloff. n. 8. vers. nam privilegium Decian. conf. 1. sub num. 140. vers. quia respondeo lib. 3. Franc. Cald. de iur. emphyt. lib. 1. 9. 3. n. 3. vers. quoniam renovatio, & fuit dictum in Ariminen. Castror. 14. Februarij 1642. coram Reverendissimo Domino meo Decano in §. Perum etiam quia & c. In aliis vero posterioribus S. mem. Urbanus nil aliud intendit, (ut ex eis apparet) nisi eisdem Leonis litteras renovare, remque ipsam ad eorum terminos prorsus reducere, sublato quovis speciali privilegio, si quod ex Decreto Gregorij Societati contra eorum tenorem superuenisset; non autem gratiora illi voluit inferre præiudicia, nec ea tollere beneficia, quæ non fuerant per Leonem abrogata, ut

potè cum aliis mendicantibus communia, prout etiam refert Modern. Lusitan. in eius Tract. de iur. Ecclesiast. lib. 1. c. 41. n. 195. §. A solutione, vers. Tamèn Urbanus Octavus.

23. Nec inde sequitur alia illatio nuper adducta, quod scilicet Decretum Leonis esset inutile, quando Collegia, circumscriptis particularibus Societatis privilegiis, frui possent adhuc communibus cum aliis Mendicantibus. Quia longè maiora resultabant illis beneficia ex particularibus privilegiis, ob quorum amplitudinem à decimis prætendebantur immunitates, quæcunque bona etiam extraneis locata, vel ab extraneis conducta, ut ex eodem Decreto colligitur, quam ex adducta consuetudine cum cæteris Mendicantibus communi, quæ angustioribus terminis circumscripta ea omnia non complectitur. Satis est autem ad evitandam obiectam superfluitatem, quod Breve aliquid operetur cap. cum dilectus. §. quia nobis vers. cæterum extr. de consuetud. Ceph. conf. 104. n. 17. vers. Septimo respondeo, Surd. conf. 27. n. 47. vers. & fuffi. it. & sensu Rota, dict. dec. 43. n. 4. in fin. ac infr. part. 3. & dec. 527. sub num. 8. vers. Et superfluitas cessat part. 4. recent. & penes Buratt. d. dec. 435. n. 7. vers. Quæ nec propterea, & c. addens, quod potius toleranda foret superfluitas, quam tollatur ius Ecclesiæ super pactis, & consuetudinibus fundatum; sed de his aliis (ut præmissi) agendum erit in disputatione dubij principalis.

24. Non obstat demum, quod iam plurimi fuerunt super eisdem fermè Articulis examinati testes in partibus, eorumque didicita testificata, ideoque novum examen admitti non debeat.

25. Quia (præter quod nec testium multitudo facessit negotium, quippe fuerunt examinati ad probanda gesta in quampluribus & diversis Oppidis, ac locis amplissima Diœcesis, ut fuit responsum in Siraecian. quartæ 1. Februarij 1593. coram bon. mem. Gyffo in §. non obstat, quod Episcopus examinaverit, & in Toletan. Decimar. 28. Februarij 1614. coram Cardin. Cavalier. in qua fuerant pro parte Archiepiscopi petentis remissoria in antecedentibus instantiis ceterum quinquaginta quatuor testes, ut legitur in eius decisi. 8. m. 1. vers. & licet, ac seqq. & in Pacen. Decimarum 12. Junij 1615. coram bon. mem. Manzanedo in recent. decisi. 183. part. 4. Nec eorum publicatio nocet Societatis Collegiis, quibus saltem ope restitutionis in integrum consultum esset Afflict. dec. 216. num. 2. vers. semper fuit practicata, Gabr. com. concl. lib. 1. tit. de testib. concl. 21. n. 48. vers. amplia nam idem Rot. in Seguntin. media annat. 12. Junij 1598. coram bon. mem. Lieta. Et in d. Toletan. decimarum coram Seleuc. d. dec. 715. n. 2. in fin. part. 3. recent. ubi referuntur concordantes. Vifa fuit cessare omnis difficultas, quippe Articuli modo exhibitii non sunt iidem proflus cum primis in partibus productis, sed substantialiter differentes. In illis enim non fuit deducta immemorabilis cum necessarii requisiti, sed longissima possessio, siue præscriptio à quadraginta, & pluribus annis citra, ut apparet ex eis, ac depositionibus testium tunc receptorum. In his autem deducta fuit explicitè immemorabilis in eius formalitate, ideoque negari non potest eorum admissio, ac Remissoria concessio iuxta theor. Abb. in c. fraternitatis sub n. 8. in fin. vers. quædam sunt, quæ non comprehenduntur extr. de testibus, Rota penes Agid. dec. 725. n. 2. vers. modo articuli non bene specificati in prima instantia & San. mem. Greg. dicta dec. 191. n. 4. vers. Non obstat, & Card. Cavalier. dec. 369. sub num. 2. vers. neque videbatur obviare, & Coccin. dec. 23. per totum, & in recent. d. dec. 483. nu. 3. Viterius licet ea, part. 4. & in terminis fuit responsum in d. Anconitan. penes Buratt. dec. 392. sub n. 1. vers. non obstat, publicatio processus & sequenti, & Toletan. decimar. coram Seleucian. in rec. d. dec. 715. n. 2. vers. non obstat fuisse examinatos alios testes part. 3. ac in aliis.

26. Postremò non obstat, quòd agatur de executione litterarum Apostolicarum, quæ ob exceptiones requirunt altiorè indaginem retardari non debet.

27. Quia procedit obiectio, quando litteræ Apostolicæ, sunt vndique claræ, nullamque requirunt interpretationem, vel liquidationem, prout in casu proposito requiritur, in quo cum S. mem. Leo præmissa expositione priuilegiorum particularium Societatis tantum, ac litium, eorumque occasione, vertentium iusserit Decimam, ac vigesimam respectu solui omnium rerum quæ de Iure, vel consuetudine decimari solent Ecclesiis, quibus alioquin circumscriptis dictis priuilegiis Decima peribui deberet, &c. Hæc vtique ipsa eandem verba eiusmodi discussionem præferunt, vt constet, de quibus rebus, quibusque Ecclesiis, circumscriptis priuilegiis prædictis de iure, vel consuetudine Decimæ erant soluenda. Quibusque priuilegiis, ac consuetudinibus fuerit ibidem derogatum. Quorum sanè congrua determinatio necessarium facti probationem præcedere postulat, vt certior inde resulter iuris decisio in x. l. ff. ex plagis § in Clinosibi, respondi in causa Ius esse positum, vbi gloss. in ver. in causa ff. ad l. Aquil. d. l. Iudices. C. de lud. l. 1. in princip. ibique gloss. in verb. improbaris h. C. quæ sit long. consuetud. d. cap. fin. 30. q. 5. Ideoque omnino admitti debet etiam si longiore dilationem exposcat, cum oritur, & prodeat ex ventre ipsarum litterarum in x. theor. Barthol. in l. 1. §. & parus refert. sub n. 5. vers. aut alia exceptiones descendunt ff. quod vi, aut clam. Rota penes Cardin. Seraph. dec. 980. sub num. 12. vers. non obstat, quod dicitur & seq. vbi quod alia pars grauatur & Burat. decif. 122. n. 2. vers. & ista exceptio ac seq. in rec. dec. 728. n. 2. & vers. facit quod ista exceptio part. 2. & 348. sub n. 2. & vers. facit quod ista exceptio part. 3.

28. Prædicta verò latius fortè, quam proposita questionis exigeret solutio coacti fuerunt Domini afferre, vt emergens hæc disceptatio, iam tres ferè annos, varijs partium argumentationibus agita sileat tandem, ac terminetur. Cum etiam in dubio æquius, ac tutius sit probandi facultatem concedere, quam coartare l. quoniam multi in fin. C. de heret. & Manich. cum concord. penes Burat. dec. 28. n. 3. vers. & Rota, & d. dec. 656. n. 5. vers. & nihilominus, & Coccin. dec. 20. sub n. 4. vers. eoq. libentius & in rec. dec. 503. sub num. 2. vers. & Rota part. 2. & d. dec. 277. n. 4. vers. præterea part. 3. ac decif. 240. nu. 6. vers. Argue in hanc sententiam part. 4. tom. 2. sufficit enim ad hunc effectum probabilis reuoluntia Iudicis arbitrio pensanda Bald. in c. licet causam n. 33. vers. dicitur tamen extr. de probat. Rot. penes Cassador. dec. 1. sub nu. 1. vers. quæ remissio non negatur de dil. & Card. Mant. dec. 312. sub n. 10. vers. vnde remissoria, & Card. Cauat. dec. 232. n. 2. vers. nam Rota non solet, & dec. 105. n. 1. vers. præsertim & seq. part. 4. diuers. ac in rec. dec. 41. n. 41. vers. cum in istis terminis part. 7. quæ in hoc casu ex prædictis visa fuit Dominis resultare. Necessaria verò, atque conclusiua ad definitionem causæ refertur post factas probationes Verat. dec. 61. sub n. 1. vers. sed hoc iudicari debet & seq. part. 3. S. mem. Greg. dec. 24. n. 3. ver. quamuis autem. Quo tempore præmissa quoque, ac alia à partibus adducenda demò (prout opus fuerit) discutiantur. Ne autem diutius quam par sit probationes differantur referantur Domini eorum arbitrio facultatem prosequendi interea, vel retardandi disputationem dubij principalis, ac processum ad vltior, vt factum fuit in d. Auconit. seu Auximania flor. 26. Aprilis 1613. coram Burat. dec. 392. in fin. vers. Verum quia, & in Thearin. seu nullius Abbat. 15. Martij 1641. coram R. P. D. meo Bibbio, ac in alij.

Atque ita fuit conclusum concedendam esse Remissionem cum retardatione, vel sine arbitrio, &c. Vtraque parte informant, &c.

DECISIO LXIV.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Celso

Maioricen. Parochialis.

Veneris 28. Iunii 1647.

§. 1. **P**lacuit DD. sequendo sensum Sacre Congregat. Concilij confirmare decisionem sub die 13. Iunii anni præteriti coram me emanatam, in qua resolutum fuit, decernendum esse nouum examen in Vrbe, & potuisse Iacobum appellentem prouocare Andream præelectum ad nouum examen, etiam non docto de irrationabili iudicio Episcopi.

2. Nam quamuis vera sit conclusio, quod pro iudicio Ordinarij semper præsumendum sit cap. in presentia, ibique DD. de reme. c. sent. & re ind. Rot. coram Burat. dec. 635. n. 8. & in rec. dec. 537. m. 14. in fin. part. 1. dec. 36. n. 1. part. 2. dec. 521. in fin. part. 3. & dec. 149. n. 8. part. 4. tom. 2.

3. Præsertim quando mores, & qualitates electi innotescunt eidem Episcopo, vt notat Gonzal. super regul. §. gloss. 4. n. 117. vers. præsertim, & num. seq. Caputaq. dec. 406. per Burat. dec. 22. num. 30. & dec. 654. n. 4. part. 4. diuers.

4. Itaut allegans contrarium debeat id plene, & concludenter probare, Barbof. de Paroch. c. 2. m. 14. Rota in Cremonen. concursu 15. Ianu. 1611. coram Mancanedo, & dec. 164. n. 1. & 2. part. 4. tom. 2. ver.

5. Nihilominus id venit intelligendum, si ageretur de infirmada electione ipsius Episcopi, quo casu de dicta irrationabilitate debent sufficenter constare, in quibus terminis procedit dec. 11. coram S. mem. Greg. XV. vbi non obstante, quod benedictus appellasset ad electionem Ordinarij, & obtento nouo examine, in quo præelectus non comparuit, tepertus fuerit idoneus, & vltierus sententiam fauorabilem reportauerit, non propterea censuit Rota, constare de irrationabili iudicio Episcopi, quinimo sententiam ad fauorem eiusdem Benedicti latam esse, & reuocandam, & ita etiam loquitur dec. 223. impressa post 2. volum. conf. Ferinat.

6. Constitutio inueni sanct. mem. Pij V. in ord. 33. Bull. nou. 10. 2. duas continet partes, alteram, quæ concernit appellationem à præsentia mala electione Episcopi, & prouocationem præelecti ad nouum examen, & in hac nullam probationem præteritæ irrationabilitatis requirit, vt patet ex verbis ipsius Constitutionis, de quibus in §. 7. ibi, Possint ij, qui relecti fuerint à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligent Metropolitanus, aut exemptus fuerit ad viciniorum Ordinarij, & c. aut alius ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, ac præelectum ad nouum examen coram ipso appellatiouis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Quæ verba, cum sint satis clara, nulla indigent interpretatione. C. de lib. prat. Axm. conf. 194. sub n. 6. vers. tertio principaliter, Rot. coram Seraph. dec. 762. n. 1. & in rec. dec. 45. n. 5. p. 1. & in his præcisè terminis firmat Gratian. dec. Marchia 97. n. 22. & melius ibidem in add. n. 7.

7. Neque ex huiusmodi appellatione præiudicium aliquod inferret Ecclesiæ, quia talis appellatio non impedit quominus electio facta per Ordinarij interitum debita demandetur executioni, sed tantum operatur respectu deuoluti, vt cauetur expressè in §. 8. eiusdem Constitutionis, & notat Garz. de benef. part. 9. lib. 2. c. 2. n. 246. Gratian. d. dec. Marchia 97. n. 91. Rot. in rec. dec. 656. n. 1. & 2. part. 1. Burat. dec. 22. n. 11 & 15. dec. 37. num. 1. dec. 625. n. 4. & 5. & dec. 900. n. 1. vers. que appellatio, & n. segg. Add. ad Greg. dec. 538. m. 7. c. 1. alij per Lotther. de re benef. lib. 2. q. 3. n. 126. & 127.

8. Alteram vero, quæ respicit terminationem causæ, & collationem ipsius Parochialis, & in hæc præcedere debet probatio super irrationabili iudicio Episcopi, ibi, Et

confitio de prioris erigentis irrationabili iudicio, eoque reuocato Parochialis magis idoneo conferatur. Clausula enim, confitio, importet conditionem, & debet plene, & concludenter probari, vt late Felin. in cap. si confiteri n. 5. de a. conf. Parif. conf. 41 n. 14. lib. 4. Rot. dec. 4. n. 5. p. 4. tom. 1. recent. & in his terminis firmatum fuit coram san. mem. Greg. dec. 11. n. 1. Riccius in praxi concursus resolut. 73. n. 2.

9. Vnde hodie non est discutiendum de qualitatibus oppositorum, neque an electio de digno possit fieri digniori omisso; Elto enim, quod de digniori debeat, vt inquit, text. in cap. quoniam de iure pte. sibi, proficiatur Ecclesie, qui maioribus iuratur, meritis, cap. Metropolitano 63. dist. in fine. Beneuolentia Parochialis 1. Junij 1590. coram Orano inter diuers. de. 655. n. 1. par. 4. & in Calaguritana dimidij beneficij 16. Junij 1603. coram Oxemburgia. & disponit Concil. Trident. sess. 24. c. 18. de reformac.

10. Nihilominus, non ex eo tantum, quod in examine Iacobus euadat doctior erit preferendus Andreæ si apparebit, illum. vltra doctrinam, habere alias maiores qualitates, Rota 1. dec. 655. n. 1. par. 4. diuers. & in recent. dec. 521. n. 1. & dec. 551. n. 2. par. 3.

11. Dignior enim dicitur ille, qui est magis vtilis, & aptus ad munus, cui præponitur Couarr. in reg. peccatum par. 2. §. 7. n. 4. vbi dignior vero Sor. de iust. & iur. lib. 1. q. 6. art. 2. concl. 9. Rodrig. in summa par. 1. cap. 10. §. 2. Marefch. de commiss. par. 1. fol. 28. n. 28. Rot. diu. dec. 654. n. 2. par. 4. & coram Burat. dec. 22. n. 29. & dec. 655. n. 6.

12. Inde Concil. Trident. d. sess. 24. c. 18. de reformac. in vlt. peracto deinde examine, dum valet, quod Episcopus enim eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, huiusmodi idoneitatem exemplificat in ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, & ita disponit text. in cap. cum in cunctis de electio. & notat Gonzal. super reg. §. 8. of. 4. numer. 110. & pluribus seqq. vsque ad n. 14. Gatz. de benef. par. 9. c. 2. n. 2. & seq. Ricc. in in prax. for. Eccles. resolut. 61. n. 2. & sequenti. modern. Alexandrin. in prax. habent. concursus requis. 5. dub. 2. n. 6. & seqq. & dixit in d. dec. 655. par. 4. diuers.

13. Quod autem examen huiusmodi sit facien. in Vrbe, probant expressè verba Constitutionis, ibi Ac præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, ac eius examinatorebus prouocare. Quæ verba; coram ipso, important de necessitate præsentiam, vt inquit text. in l. diem proferre, §. coram autem sibi que Bart. Bald. & communiter DD. ff. de rector. & vltra resolutiones Sacr. Congregatio Concilij, ita firmat Barbof. de off. Paroch. par. 1. c. 1. n. 149.

Et ita decisum fuit vtraque parte informante.

DECISIO LXV.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Otthobono.

Calaguritana beneficij de Cornago.

Veneris 14. Junij 1647.

§. 1. VAcante integro simplici beneficio in Ecclesia S. Petri de Cornago, eoque diuiso in duas partes, ac postmodum posito concursu iuxta dispositionem motus proprij selector. Clement. VIII. plus filij patrimoniales dicti loci se opposuerunt, inter quos cum Baroxa, & Peralta renunciari fuissent habiles ad Curata, iidem ab Ordinario Calaguritano Institutionem, ac possessionem respectiue receperunt. Verum quia à relatione examinerum tanquam mala appellauit Petrus Roderico causa ad Rotam deuoluta fir-

matum fuit coram R. P. D. meo Ghislerio; & per sententiam Rotalem ob non interpositam appellationem in iudicatum transactam pronunciatum Roderico esse ad iudicandum d. integrum beneficium. Commissa verò causa restitutionis in integrum R. P. D. meo Verospio præuis duabus decisionibus fuit firmatum constare de causis restitutionis, ac desuper lata fuit Sententia Rotalis cum declaratione dictis Peralta, & Baroxa esse adiudicanda dimidia beneficia de quibus agitur, sed causa appellationis mihi commissa dubitauit, An sententia Rotalis lata per R. P. D. meum Verospium, esset confirmanda, vel infirmanda, & Domini pro confirmatione responderunt.

2. Validitas enim remanet abunde probata ex actorum reuolutione iuxta de iur. Caputaq. 260 par. 2. absque eo quod obstat vnicui obiectum per informantes pro Roderico excitati scilicet, quod lata fuerit ad fauorem Baroxa excommunicati ob recursus ad Iudices laicos. Nam cum ipsi obtinuerint ante Sententiam absolutionem à censuris in vim literarum Apostolicarum ista nullitas remanet sublata ex facto.

3. Iustitia vero sententia apertè visa fuit Dominis comprobata ex late deductis in duabus decisionibus emanatis coram R. P. D. meo Verospio super causis restitutionis in integrum, consistit siquidem in Baroxa, & Peralta concurrere omnia requisita per Constitutionem Clementinam necessaria pro huiusmodi beneficiis obtinenda, cum ipsi sint filij naturales, & Patrimoniales Loci de Cornago se subiecerint examinati, in quo fuerunt approbati habiles ad Curata, ac fuerint presentati Ordinario à beneficiatis, quibus concurrentibus ipsis debet beneficium adiudicari cap. decernimus 16. q. 1. cap. illud in fine, vbi Abb. & alij de iur. par. cum alijs deductis in Calag. beneficij de Logrono 27. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Rojas.

4. Præsertim quia maiores qualitates suppositæ in sententia lata per R. P. D. meum Ghislerium super adiudicatione ad fauorem Petri elisæ fuerunt ac illæ magis verificantur in Baroxa, & Peralta quo casu ipsis, & non Petro est debita adiudicatio, vt superius resoluit Rota in beneficiis Calag. Dioc. & signanter in d. Calaguritana beneficij de Logrono 27. Aprilis 1646. §. nec obstat coram R. P. D. Rojas in Calag. beneficij de Ocon. 11. Maij eiusdem anni post princip. coram R. P. D. meo Pentegio confirmata die 5. Nouembris subsequenti coram me. In Calaguritana beneficij de Lumbreras 4. Julij eiusdem anni in §. ideo Morenus pariter coram me. & in Calagurit. beneficij de la Casa de la Reyna 16. Ianuarij præterit. §. ideo isto casu, & seq. coram R. P. D. meo Bichio, ideoque cum sententia R. P. D. mei Ghislerij adiudicaret beneficium Petro non potest citari eius iniustitia, ac per consequens fuit reuocata in gradu restitutionis in integrum per R. P. D. meum Verospium cum restitutio semper competat, quoties sententia est iniusta Rota coram Seraph. dec. 2. 1. n. 2. & dec. 492. n. 1. par. 1. & dec. 307. n. 1. par. 2. rec. coram Busart. dec. 92. nu. 5. coram S. me. Greg. dec. 459. n. 2. & in Avimines. Molendini 22. Maij 1637. in princip. coram R. P. D. meo Ghislerio.

5. Quod autè maiores qualitates concurrant in Baroxa, & Peralta patet quia constat non solū hos per octo annos ante fuisse Sacerdotij caractere insignitos, quæ Sacerdotij antiquioris qualitatem ad hunc effectum ponderauit Rota vt in hac eadem causa 20. Maij 1639. in §. quia cum iuxta Constitutionem coram R. P. D. meo Ghislerio, & in Calag. Beneficij de Lumbreras 4. Julij præteriti in §. fin. coram me, sed etiam quia Baroxa, & Peralta sunt ætate seniores, quæ qualitas multum facit pro prælatione reportanda, Bald. conf. 167. in fin. lib. 4. Roland. conf. 470. n. 7. lib. 1. Lambert. de iur. par. lib. 2. quest. 7. art. 26. n. 2. Rota in d. Calaguritana beneficij de Logrono in §. vltimus coram R. P. D. meo Rojas, in d. Calag. benef. de Lumbreras coram me, & in d. Calag. beneficij

beneficij de la Casa de la Reina in §. fin. coram R. P. D. meo Bichio. Et tandem quia constat de eorum habilitate maior non solum ex testium de positionibus, sed etiam ex Synodaliu examinatorum approbatione, qua quidem maior habilitas sufficit pro obtinenda prelacione iuxta præscriptum eiusdem Constitutionis Clementinae in cuius terminis sepe resoluit Rota, *ve in decisionibus relatis in d. Calaguriana benef. de Lumbreras in §. ideo Morenus coram me.*

6. Neque releuat quod etiam Petrus fuerit renuntiatu habilis ad Curata ab examinatore hic in Vrbe, pro quibus fuerunt approbati Baroxa, & Pralta ab examinatore synodalibus, literaturam enim inspicienda est de tempore examinis, non autem post, quia Petrus potuit addiscere post factum examen in quo fuit reprobatus *arg. text. in cap. si eo tempore cum glos. in verbo effectus de rescript. in 6. Rota d. c. 147. n. 7. part. 6. recent. & in d. Calaguriana benef. de Logrono in §. quod vero coram R. P. D. meo Roias.* Ideo cum Petrus non intra annum, prout saltem debebat, sed post 23. menses à die sequuta reprobationis ab examinatore synodalibus examini se subiecerit, non potest ex hac lera approbatione maiorem suam habilitatem deducere cum illa non sit habitus innatus, sed contingens & tractu temporis acquiritur *in x. text. in l. Stichus 12. ff. de legat. 3. Lotter. de re benef. lib. 1. quest. 31. n. 155. Rot. dec. 505. n. 3. part. 2. rec. cum relatis in decif. 18. Februarij præteriti in §. neque urget coram R. P. D. meo Verospio.*

7. Præterquam quod etiam data paritate inter Petrum, & Baroxa, & Peralta quoad habilitatem, adhuc tamen Baroxa, & Peralta essent preferendi, cum in Petro non possunt verificari qualitates maioris ætatis, ac Antiquioris Sacerdotij, qua in illis concurrunt illofque digniores reddunt, ut resoluit Rota *in decif. Calaguriana benef. de Logrono 27. Aprilis 1646 §. fin. coram R. P. D. meo Roias, & in d. Calag. benef. de Lumbreras in fine coram me.*

8. Minus releuat quod Petrus sit Bacchalaureus, quia cum priuilegium per ipsum exhibitum non sit legale, sed suspensum, huiusmodi qualitatem non iustificat, maxime quia compulsatis fortiter libris in quibus diligentissime solent adnotari nomina illorum, quia huiusmodi gradum assequuntur non fuit repertum nomen Petri, hinc enim suspicio potissimum coadiuuatur, & negatiua couincitur, ut notat Barthol. in *ob. n. 2. C. de reb. cred. & in l. Tuisa textores 36. n. 2. ff. de leg. 1. Trentacinq. var. resol. lib. 2. tit. de fide instrum. res. 2. n. 3. cum alijs relatis in d. decif. 10. Decembris præteriti in hac causa emariata coram R. P. D. meo Verospio, & 31. Maij præteriti §. Verum cessat coram me, ac propterea priuilegium non est amittendum in præcæti casu cum in eiuilibus sola suspicio falsitatis pro falsitate admittatur, ut notat in *libemus 24. C. de prob. Alex. cons. 57. sub n. 6. lib. 1. Grat. cons. 60. n. 19. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 99. n. 5. Rota coram Capuaq. dec. 4. n. 3. p. 2. & si ma. vtraque decifio R. P. D. meo Verospio.**

9. Nec demum obstat præcæti iniustitia Sententia, de qua agitur deducta ex eo quod illa loquatur de duobus dimidijs beneficijs, & tamen beneficium vacauerit integrum per obitum Martini de Vea, & de integro beneficium loquatur Sententia in lata ad fauorem Petri. Quia licet beneficium tempore vacationis esset integrum, fuit tamen postea diuisum in duas partes, ut patet ex decretis Ordinarij datis in hodierna propositione huius causæ. Certum autem est quod Ordinarius potest beneficia diuidere propter utilitatem, & multipliciter Clericorum indigentium ex inueterato stylo, & consuetudine eiusdem Ecclesiæ Calaguritanæ, quæ remansit probata ex dispositionibus testium hodiernis.

Fuit itaque resolutum Sententiam Rotalem esse confirmandam vtraque parte informante.

DECISIO LXVI.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Bichio.

Montis Cassinen. Parochialis.

Veneris 8. Februarij 1648.

§. 1. IN possessione Parochialis Ecclesiæ sub inuocatione S. Martini ad Iudaicam dixerunt Domini *Safello* proniso ab Abbate Montis Cassini, quia ille possidere probauit per publicum instrumentum apprehensionis possessionis, quod nisi ex aduerso probetur tunc alium possidisse suffragatur ad obtinendam mantentionem, prædica ubi namq. omnes ff. de acq. poss. Rota penes Greg. XV. decif. 138. n. 1. penes Coccin. decif. 14. n. 5. & alias sepiissime.

2. Absque alia discussione vel exhibitione tituli que in hoc summarissimo iudicio neque in beneficijs necessaria est, ne liceat cuique possessores molestare *Abb. in c. in literis n. 27. de res. spolia. quem secuta est Rot. dec. 212. n. 8. coram S. mem. Greg. XV. decif. 13. n. 3. & seqq. coram Reuer. Vigellen. ubi responditur omnibus contrarijs, & dicitur illa forsitan procedere in tribunalibus secularibus, quæ cum solum se interponant ad coadiuuandos prouiso à Papa, aut ab Ordinario consequenter etiam titulum exhiberi exposcunt decif. 698. n. 3. p. 2. recent. decif. 242. n. 16. inter impress. apud Cinc. de censib. dec. 328. n. 8. dec. 402. n. 10. & 11. decif. 589. apud Modern. de man. & sui dictum in Montis alij beneficij 18. Maij 1646. itaque coram me.*

3. A qua receptissima conclusione non potest in casu nostro recedi eo, quod cum agatur de beneficio seculari quale dicitur, quod Clerico seculari solet in titulum conferri, non attento an Collator sit secularis, vel regularis *Felin. in cap. in nostra sub n. 44. de rescript. Gonzal. super reg. 8. Cancel. glos. 8. n. 38. Lotther. de re benef. lib. 1. q. 34. n. 7. ius resistit collatione de eo facta ab Abbate Montis Cassini ad text. in cap. omnes Basilica 17. q. 7. ac tradita per Lotther. de re benef. lib. 2. c. 21. n. 1. & propter resistentiam etiam in summarissimo possessore requiritur titulus saltem idoneus ad præscribendum *cap. cum persona de priuileg. in 6. Couar. practice. quest. lib. 1. c. 9. n. 11. Gratian. discip. 870. num. 15. & seqq. Rot. decif. 646. n. 9. apud modern. de manutent.**

4. Quia licet secundum priorum Canonum regulam omnes Ecclesiæ in eius Episcopi potestate consistant, in cuius Territorio sunt, ut habetur in *de. omnes Basilica*, exinde non prohibetur quin etiam Abbas regularis habere possit in eodem territorio collationem beneficiorum secularium, ut post *Abbatem* & alios ibi allegatos *Rot. dec. 58. lib. 2. vers. nem esse part. 1. rec. Lotther. de re benef. lib. 1. c. 34. n. 8. sed solum resistat iuris existentia pro Episcopo, quæ non impedit quominus aduersus priuatum, nempe Ioann. Baptistam Martuccium de hoc ipso beneficio se prouisum prætendentem dari debeat mantentio *Abb. in c. 1. n. 4. v. in penden. Marefc. var. resol. lib. 1. c. 11. sub num. 46. vers. quapropter*, ubi ait aliud esse possidere iure communi resistente, & prohibente quasi possessione, aliud possidere ius aliquod aduersus quandam præsumptionem iuris quasi possessionem, nec vehementer ei resistit *Seraph. dec. 970. n. 5. dec. 1047. n. 10. Barat. dec. 112. n. 9. Rot. inter res. dec. 752. n. 5. part. 2. cum alijs allegatis & modern. Perusino de manutent. obseruat. 42. n. 56. & seqq.* Præter quod versum extra terminos huius questionis, quæ forsitan caderet, si ageretur de mantentendo Abbate in quasi possessione conferendi beneficium seculari existens in Diocesi alterius Episcopi*

at beneficium hoc situm est in territorio Montis Cassini, & agitur de mantentione Clerici secularis illud possidentis cui nullatenus ius resistit, imò fauet cum beneficiis secularia à secularibus possideri debeant cap. cum de beneficio de praben. in 6. Menoch. de arbitr. cas. 20. n. 86. & 87. Gonzal. super regul. 8. gloss. 7. num. 6. Egid. decis. 162.

5. Nec pariter resistit possessioni Salfelli dispositio Sacri Concilij Tridentini sess. 24. de reformatione cap. 18. mandantis prouisionem Parochialium fieri prauio concursu, quam dispositionem S. mem. Pius V. in Constit. 13. inter eius impress. Bullar. tom. 2. mandauit seruari sub decreto irritanti, quod inficit titulum, ac possessionem eius vigore subsecutam *Mani. 40. n. 8. recol. mem. Coccino dec. 51. n. 4. Rot. inter rec. dec. 48. n. 1. & seq. part. 5.* Nam Salfellus fuit prouisus prauio concursu per Abbatem Montis Cassini tanquam loci Ordinarium; an autem idem Abbas potuerit indicere concursum, & beneficium conferre, videndum erit in peritorio, & interim danda est mantentione Salfello possessori Menoch. de retinend. remed. 3. n. 737. Lotber. de re benef. lib. 1. g. 33. n. 23. lib. 2. g. 4. n. 38. Seraph. dec. 287. num. 4.

6. Non obstat posterior possessio Iudicis authoritate capta à Martuccio aduersario, quia cum Iudex nulliter processerit non priuauit Salfellum sua anteriori possessione, in qua propterea venit mantentionem Felin. in c. dilectus il. 1. sub n. 1. vers. fallit secundo de rescript. sanct. memor. Gregor. XV. decis. 9. nu. 8. decis. 46. num. 5. decis. 105. num. 5. ubi allegat concordantes Mart. Andr. dec. 1. num. 6. Et nullitas est euidens, quia processit non citato Salfello possessore, ut debuit iuxta *101. in cap. licet Episcopus de prabend. in 6. l. fin. Cod. si per vim. vel alio modo.* Menoch. de recup. remed. 1. Rot. decis. 172. & 412. *erroboque num. 3. part. 4. diuers.* quamuis (quod negatur) Salfellus esset intrusus, quia etiam intrusus est citandus nisi ex adis constet de notoria intrusione, nullumque proflus competere defensionem Franc. in cap. ex ratione num. 29. de appellat. Gabr. conf. 3. 1. num. 20. lib. 2. Rot. decis. 234. num. 1. apud Modern. de manu. decis. 211. num. 1. part. 1. rec. decis. 187. num. 1. part. 1. ubi dicitur quod etiam metus executor, quando adest possessor tenetur eum citari facere.

7. Quo magis ergo executor mixtus qui debet partes iudicis assumere, & procedere seruatis seruandis Felin. in cap. de cetero num. 9. de re iudic. Card. conf. 75. num. 1. Menoch. decis. 7. de rescript. Achill. decis. 6. n. 5. super reg. de trienn. Seraph. decis. 1056. num. 2. Rot. inter rec. dec. 51. num. 9. part. 7. qualem fuisse eum à quo in executionem litterarum Apostolicarum aduersarius obtinuit immisionem constat, quia in dictis litteris adest clausula dummodo de tempore presentium alieni non sit ius quaesitum, nec non amoto quolibet illicito detentore, quæ clausule efficiunt, ut executor non sit merus, sed mixtus, ut de prima tradit Adden. ad Gregor. XV. decis. 413. sub num. 4. circa fin. Rota coram eodem Greg. XV. decis. 91. num. 2. coram bon. mem. Buratt. decis. 651. num. 4. & 6. & in Nullius, seu Baren. Beneficij 20. Martij 1626. coram Reuerend. Virgell. in Pistorien. Thesauraria 31. Ianuar. proximo præteriti coram Reuer. P. D. meo Ghislerio, & de altera Caualer. dec. 478. num. 4. Buratt. decis. 746. num. 6. & 7.

Et ita decium vna tantum parte informante præteriti tamen pluribus citationibus aduersarij.

DECISIO LXVII.

Sacra Rot. Roman. coram R. P. D. Verospio.

Toletana Decimarum de Capilla.

Luna 2. Martij 1648.

§. 1. **P**ost comprobatam ab excellentiss. D. Duce de Bear immemorabilem possessionem exigendi decimas in ditone de Capilla ex pluribus testibus de fama quoque priuilegij Apostolici deponentibus, & latam super vtraque probatione sententiam in iudicium deinde transactam, Agentes clar. mem. Card. Infantis tunc Archiepiscopi Toletani, ad retardandam rei iudicata executionem, diuersa probationum genera prouiderant, quæ coram Emin. D. Card. Verospio sub die 16. Decembr. anni 1636. ex irreuelantia fundamento reiecta, hodie vero coram me in eius locum subrogato ad disputationis trutinam reuocata, iterum Domini declararunt irreuelantia; quia immemorabilis decimarum exactio ab ipso Duce concludenter iustificata predictis exceptionibus elidi non potuit non excludentibus immemorabilem per necesse iuxta dispositionem *101. in l. 1. & 2. ff. de except. l. quingenta C. de prob. & fore necessarium* notat Bald. in l. frustra n. 2. de probat. Bart. in l. genero n. 4. de iis qui notantur infam. Franch. in c. 1. in 1. notabili de prescrip. lib. 7. *Raym. conf. 201. n. 29. & conf. 226. num. 8. Rot. dec. 190. n. 2. p. 2. diuers. & coram Greg. 201. num. 3.* Siue ad destruendam intentionem Actoris proponatur exceptio, siue ad certam eiusdem probationem eliciendam, cum non solum Actoris intentio, sed eius quoque perfecta probatio certa pariter, ac concludenti debeat exceptione refelli, ut notat Bart. in l. ad monendi n. 50. ff. de iur. iur. Iason. in l. ad hæc nu. 15. in fin. in 10. limitatione C. unde legitimi, Abb. in c. in presentia n. 5. de prob. Rot. coram Mani. decis. 274. n. 4. & in Rauem. censuum 29. Martij 1621. coram Manzanedo relata post Cenc. in add. dec. 64. n. 5. & 6. licet si dubia præcessisset Actoris probatio, dubia quoque posset exceptione refelli iuxta *conf. Surd. 105. nu. 6. & dec. Rot. 229. n. 33. part. 6. rec.* In quibus terminis procedunt allegati DD. & alij ab informantibus adducti.

2. Nec proinde immemorabilis vim elidit titulus acquisitionis duobus instrumentis ex aduerso comprobatus; in quorum altero continetur donatio Status de Capilla cum omnibus decimis, portoriis, atque prouentibus collatis Ioanni Nunez ab Henrico Rege Castellæ, in altero verò eiusdem Principatus legitur facta venditio per ipsummet Ioannem antecessoribus moderni Ducis, quasi acquisitionis initium inde conuincatur exclusiuum immemorabilis iuxta *gloss. in c. 1. de prescrip. lib. 6. in verbo memoria. & not. ibi Io. Andr. in cap. illud in verb. inconcussa eod. tit. Rot. coram Greg. dec. 467. n. 6. & coram Andr. dec. 56. n. 5.*

3. Vtrumque enim instrumentum ab Agentibus Archiepiscopi Toletani productum officere non potest moderno Duci, qui neutri innititur, ut respondit Rot. coram Brescenio dec. 21. n. 4. de prob. & in dec. 731. n. 20. p. 1. diuers. & dec. 56. n. 22. p. 7. rec. quamuis eius Antecessores altero ex iis producto vsi fuerint in causa dum ipse iure proprio, & ex peculiari titulo Maioratus non autem hereditario causam proponitur, ut probat *101. in l. Modestinus ff. de except. & in l. 2. C. de fid. Instr. notat Alex. in l. 2. C. de eden. Tiraq. de nobilit. cap. 37. n. 7. Rota coram Seraph. dec. 1344. n. 2.* Eaque productio facta fuit causa diuersa, ut notat Bald. in l. 2. n. 22. C. de eden. & in cap. causam, qua 10. num. 8. de test. ubi etiam Arc. num. 31. Dec. in hæc conditione num. 7. C. de inst. & subst. Soc. seu. conf. 122. num. 8. lib. 4. Riminali. conf. 213. n. 20. Quinimo adducta instrumenta solum ostendunt

ostendunt acquisitionem ius Principatus, non autem decimarum, quod uti ab eo diuersum, ac independens, inde argui non potest ex Regia liberalitate donatum, *argum. text. in l. inter stipulantes §. Sacram. ff. de verb. oblig. & in l. fin. ff. de calūniar. Bart. in l. Papinianus, n. 2. ff. de minoribus Alex. conf. 66. n. 7 & in his terminis arguit Bertran. conf. 350. n. 1. & Lud. Bell. conf. 57. n. 26. Quamuis expressa eorumdem mentio præcesserit in instrumento donationis, cum illa solum intelligi debeat de ea specie decimarum Regi debita ratione temporalis dominii, siue ex mercium emptione ac venditione, siue ex eadem introductione in portus Maris, siue demum ex piscatione retahenda, de quibus meminit Bald. in *conf. 19. n. 1. eas propter decimationes asserens appellari Lafart. de decim. c. 19. n. 30. Fontanell. de pact. nupt. clausula 4. glof. 19. p. 1. n. 82. Gutt. de Gabell. q. 1. n. 13. Mastrill. de Magist. lib. 3. c. 10. n. 5. Molin. de inst. & iure disp. 662. n. 6. attenta præsertim potestate donatoris decimarum spiritualium omnino incapacis, à qua eiusdem voluntas, ac subsecuta decimarum donatio declaratur in specie decimarum temporalium laicis quoque personis, Competentium ex *not. cap. Daibertum 1. q. 7. & in cap. cum super Abbatia de offic. & potest. Deleg. & notat ibi glof. in verb. mutuo aduersariibus, & in l. Lucius Titius §. Imperatorem ff. ad municipal.***

4. Neque Apostolici priuilegij fama à Testibus Ducis abunde probata destruitur vel ex aliis testibus ab Archiepiscopo Toletano productis de contraria usurpationis fama deponentibus, ex quibus incerta, & inconstans reddi videtur altera fama aliorum de positione testium comprobata pro parte Ducis contra dispositionem *text. in c. de parentela 15. q. 6. constantem & inuariabilem requirentis notat Bald. in l. conuenticulam num. 8. C. de Episc. & Cl. Rol. conf. 3. n. 48. & 49. vol. 1. Surd. conf. 151. n. 79. Rot. coram bon. mem. Coccino dec. 68. n. 18. Vel quia aliqui ex eisdem testibus Ducis nullam causam reddunt, ut fama ipsa processerit, ad cuius tamen expressionem adstrictos esse quamuis non interrogatos aduertit Iacobin. à S. Georgio in l. testium fines §. eiusdem quoque n. 4. ff. de testam. Alex. conf. 72. n. 9. lib. 1. & conf. 25. n. 6. lib. 4. Bertran. conf. 101. nu. 6. Ruin. conf. 51. n. 14. lib. 5. & alij relati per Sanch. de marim lib. 1. disp. 42. n. 16. Alij verd eam ex Mauro- rum expulsionem deducunt mediante huius familiae virtute sequuta, quæ tamen causa ex publicis Historico- rum monumentis erronea conuincitur Ferdinando Regi expulsionem ipsam adscribentibus per annos 143. ante delarum in hanc familiam Capillæ Domini- nium, ac consequenter famæ probationem instingit, ut notat Bart. in l. de minore §. plurimum n. 18. ff. de quest. & ponderauit Aym. conf. 366. n. 45. Roland. conf. 30. nu. 48. lib. 1. Alex. conf. 173. n. 11. lib. 6. & alij plures relati per Cyriac. contr. 150. n. 47.*

5. Testes enim supra fama usurpationis examinati præterquam pluribus exceptionibus repelluntur in præterita decisione deductis, neque eam concludunt perneceffe, sed solum ex proprio iudicio, & per possibile contra dispositionem *text. in l. Neque natales C. de probat. & ad probationem C. eod. tit. l. non hoc C. unde legit. c. cum attingat de offic. deleg. notat. Bart. in l. quid tamen §. si arbitri ff. de recept. arbitris sub n. 3. & in rr. de testimonis n. 12. Tindar. in rr. de test. part. 1. c. 1. n. 5. Rota coram Verall. dec. 264. n. 13. part. 3 & in dec. 151. n. 10. & 317. n. 4. part. 4. r. 2. rec. neque percutiunt tempus ante litem motam, prout fore necessarium aduertit Abb. in cap. ex quadam n. 3. de test. Hentic. Boich. in c. 1. §. super eo n. 6. de eo qui cogn. conf. vxor. sua. Crot. in tract. de test. n. 368. Rota coram Verall. dec. 413. n. 1. part. 2. coram Greg. dec. 325. n. 13. & coram Seraph. 1103. num. 4. Ideoque cum hæc fama posterior ortiri potuerit post moram litem, nec incertam reddidit præcedentem à testibus Ducis iustificatam, nullis ante litem motam*

tratis probationibus debilitatam, ut ponderauit Rot. in Tilled. sponsalium 29. Ianij 1620. coram Sacra

6. Testes verd pro parte Ducis de priuilegij fama sine atstantur ad oppressionem cuius non valent dum non exteriorem innotescens, ut notat Bald. in l. solum C. de test. num. 22. & 23. in c. præterea n. 10. de test. vbi ad hunc effectum satis esse asserit, ut testis se publice au- diuisse cõcludat quia sensus decipi non potest circa prop- rium obiectum auditus *conf. 168. n. 19. vbi attestatur Rota coram Verall. dec. 7. n. 1. part. 2. & 289. part. 3. & coram Casad. dec. 3. n. 10. de probat. coram Casad. de- cif. 234. coram Andr. dec. 45. n. 6. coram Greg. dec. 173. n. 2. vbi late Add. n. 10. & dec. 351. n. 1. part. 2. rec. & in Hieracen. Iurispationum 15. Aprilis 1613. coram bonum. Casp. Verospio. Quæ sanè fama idcirco ex aliorum ratione testium erronea non instingitur, quamuis nec talis illa conuincatur ex prædictis Histo- ricorum monumentis, His enim adscribendo Ferdinan- do Regi vicioriam non proinde excludunt, quia virtu- te Procerum huius familiae potuerit quoque coninge- re Mauro- rum eiectione ab eodem Statu de Capilla, post- quam maxime ex aliis Historicis, testibus, et aduerso productis ostenditur Iacobum ex Zúñiga aduocem modernum Ducis sub Rege Alphonso per 14. annos ante in Bello Tolofano strenue pugnassee, ibique præclarum præbuisse specimen fortitudinis irrumpe- dum omnium primus in Castra Mauro- rum, contractis catenis ferreis, quibus illa muniiebantur, in cuius præclari facinoris memoriam gentilitio stemmati postmodum annulo addidisse, ut fuit in præterita decisione ponderatum, in- de enim nec possibilitas excludit, quin immo maxi- ma resultat verisimilitudo quod subsequente postmo- dum expulsionem Mauro- rum interfuerit Iacobus.*

Et ita vtque &c.

DECISIO LXVIII.

Sacra Rot. Roman. coram R. P. D. Ghislerio.

Calaguritana beneficij de la Casa de la Reyna.

Luna 27. Martij 1648.

§. 1. Postquam in hac causa sub die 15. Dec. 1643. fuit resolutum, mandatum Ordinarij Calaguritani directum Beneficiatis de præsentando; & præsentationem factam à dd. Beneficiatis de persona Iosephi de S. Clemente, nec non collationem ab eodem Ordinario factam de beneficio, de quo agitur, cui alius inde sequutus esse attentatam, & iuxta stylum huius S. Tribunalis esse apponendum sequestrem non esse reuocandum, prout prætendebatur à Iosepho procedendo ad vltiora in disputatione super adiudicatione beneficij, fuit resolu- tum Francisco Diaz de Medina digniori esse adiudica- tum beneficium. Si quidem cum tam ipse, quam Iosephus, in partibus fuerint ab Examinatoribus renunciati habiles, & idonei, & in vtroque concurrant requisiti Mo- tus proprij Clem. VIII. in pari habilitate obtinere de- bet Francisco, qui maioribus gaudet meritis, & digni- tatibus *c. si forte. 65. dist. c. licet ergo §. q. 1. Guiter. conf. 44. n. 10. Sarnen. in reg. de infirm. q. 15. n. 21. Ro. in To- letana Canoniceatus Penitentiariæ 22. Aprilis 1647. conf. quantum coram R. P. D. meo Cerro, & ita nullum in istis beneficiis Calaguritans, et in Calaguritana bene- ficij de Brina 9. Ianuar. 1629. coram R. P. D. meo De- cano. in Calaguritana beneficij de Lograno 27. Aprilis 1648. coram R. P. D. meo Roias in alia Calaguritana pariter de la Casa de la Reyna 4. Iulij 1648. coram R. P. D. meo Verospio, in eadem sub die 16. Ianuar. 1647.*

coram R.P.D. meo Bichio, & in Calaguritana beneficij de Cornago 28. Jun. 1647. vbi præferunt coram R. P. D. meo Orribono.

2. Quod autem Franciscus maiori gaudeat dignitate, & qualitate evidenter probatur, quia est Sacerdos, vt ex litteris patentibus sui Ordinarij, & Sacerdos concurrens cum alio hac qualitate carente semper in adiudicatione beneficij est præferendus, etiam si Capellania non requireret Sacerdotium, quia est dignior respectu Ordinij Presbyteratus Gut. conf. 2. n. 22. Rota in Calaguritana benef. de Cornago s. Maij 1639. coram meo, & in ead. 7. Iunij 1642. coram R. P. D. meo Carillo in suprad. Calaguritana benef. de Corn. 27. Apr. 1646. coram R. P. D. meo Roias, & deinde in simili causa Calag. benef. de la Casa de la Reyna 4. Iun. 1646. coram R. P. D. meo Verospio, & in Calaguritana benef. de Lumbveras sub eadem die coram R. P. D. meo Orribono, in quaiori etate constitutus, cum in lucem prodierit 28. Sept. 1605. Ioseph vero prima Iunij 1623. vt ex fide Baptismi vtriusque Guttier. d. conf. 2. num. 28. Bald. conf. 167. in fine vers. & in dub. lib. 1. vbi argumento l. finalis de fide instrum. tenet quod in dubio in beneficiis conferendis præferendus est senior, quem sequitur Barba. conf. 2. 3. in fin. vol. 1. & dixit Rota in dicta Calaguritana benef. de la Reyna coram R. P. D. meo Verospio, vbi quod in beneficiis conferendis semper est præferendus senior, prout resoluit in Calaguritana benef. de Brinas prima Iunij 1628. coram Reuerendiss. D. meo Decano vers. Secundo quia est senior, ac in d. Calaguritana benef. de Logrono coram R. P. D. Roias s. Vltimus. dictus Ioannes est etate senior, multo tempore inseruiuit Ecclesie, & in absentia Parochi Sacramenta ministravit, ex eo de curam animarum in Ecclesia Oppidi de Angustiana Calaguritana Diocesis, quæ qualitas fuit ponderata in Ripana parochialis 27. Iun. 1608. coram Sandiss. D. N. relata per R. P. D. meum Verospium in dicta Calaguritana benef. de la Casa de la Reyna 4. Iulij 1646. s. Has vero maiores post medium vers. Et quod alias animarum curam, & fuit dictum in ea Calagur. 16. Ian. 1647. coram R. P. D. meo Bichio, quas qualitates multum facit pro prælatione reportanda in beneficiis adiudicandis, Rot. in d. Calagur. coram Reuer. Patribus Dominis Decano, Roias, Bichio, Verospio, & Orribono, & passim ubi agitur de aliquo præferendo data paritate, & quod in vtroque concurrant requiuita dicti Motus propriij Clementis VIII.

3. Non obstat quod Iosephus ultra approbationem Examinatorum de partibus habebat præbationem Beneficiorum, cuius vigore fuit institutus ab Ordinario habente legem sibi præfixam in d. Constit. Clementis VIII. super prouisione beneficiorum in Ecclesia Calaguritana, vt debeat instituire illum, quem ex approbatis sibi præsentauerint Beneficiarij, quæ qualitates nõ concurrunt in Francisco, qui quamuis se opposuerit, non fuit præsentatus à Beneficiarijs, nec ab Ordinario institutus, cum non posset institui, qui non fuit præsentatus, Quia obiectum procedit in casu quo non processit appellatio interposita à relatione Examinatorum, sedus autem quando per appellationem vnus ex oppositoribus à mala relatione Examinatorum, interpositam, negotium fuit deuolutum ad hoc Sacrum Tribunal; Ratio est quia tunc impossibile est quod Beneficiarij præsentent, cum propter appellationem, & litis pendentiam super titulo beneficij ligata sint eorum manus, vt non possint amplius præsentare, ad quod faciunt tex. expressi in c. 2. vt lit. pendem. in 6. quos procedere etiam in præsentatione tradit Calder. conf. 1. vt lit. pend. conf. 18. Iur. patron. Lap. al. eg. 22. num. 3. ita tenet Garz. de benef. p. 5. c. 9. num. 218. vbi allegat resolutiones Rotales in istis terminis Lotther. de re benef. lib. 2. q. 20. n. 2. & seq. Rota coram Caval. dec. 56. n. 1. & quatenus præsentent, præsentatio non debet attendi, cum sit attentata, & nulla; vnde Rot. in supradict. duabus decisionibus in hac cau-

Tom. VIII.

sa factis censuit, præsentationem Beneficiorum, & collationem Ordinarij de beneficio, de quo agitur, factam Iosepho esse attentatas, & in earum executionem fuit iuxta stylum Tribunalis appositum Sequestrum. Ita quod cum in hoc casu tam præsentatio, quam collatio habeantur ac si non essent factæ, & remaneat beneficium vacans, loco arbitrij Beneficiorum succedit arbitrium Sacrae Rotæ vbi pender causa appellatio- nis iuxta text. in Clem. Auditor de refer. & in puncto ita responderit Rota in supra alleg. Calagur. benef. de la Casa de la Reyna 16. Iun. 1647. coram R. P. D. meo Bichio in §. Non obstat quod, & in §. seq. & per consequens beneficium est digniori adiudicandum, qui de iure debet alijs præferri ex supra allegatis.

4. Minus facit quod dictus Franciscus habeat à suo beneficia, nempe integram portionem in Parochiali Ecclesia de Angustiana, & aliam similem de Saxa Calaguritana, seu Burgen. Diocesis, Regula autem est, quam sequuta fuit Rota in Calaguritana benef. coram Seraph. dec. 767. n. 1. quod non habens beneficium præferendus est ei, qui habet, scilicet de præben. in 6. Rota dec. 26. n. 2. eod. tit. in nou. cum alijs alleg. Siquidem placuit responsio quod cum in Francisco plures supra relatæ qualitates concurrant, merito venit præferendus, licet sit beneficiatus, & præsertim cum testes formiter examinati, pro eodem Francisco deponant beneficia, quæ possidet, iuncto etiam beneficio de quo agitur, ad quod se opposuit, considerata penuria temporum præsentium, & tenuitate fructuum dictorum beneficiorum non sufficere pro eius congrua sustentatione, & cum in illis possit deseruire per substitutum, vt deponunt testes, cessat tum obiectum pluralitatis beneficiorum, quod non intrat in beneficiis simplicibus quando primum non sufficit ad honestam vitæ sustentationem, ad latè tradita per Garz. de benef. p. 11. c. 5. n. 264. & 307. sequendo Innoc. in c. fin. de Cle. non resid. n. 1. & in c. cum iam dudum n. 2. & 4. de præb. Lap. Card. Rebuff. & alios per eum ibi velar. Tum obiectum incompatibilitatis, quæ cessat, quia ista beneficia sunt inter se compatible, & possunt deseruire per alios, nec onus inseruiendi est præcipuum, sed causatum respectu scilicet fructuum quos, qui non inseruit, non percipit. Hinc est, quod Gonz. super reg. 8. glof. 5. n. 25. tenet Constit. Synodalem Calaguritana, dum dicit in fine, omnia beneficia illius Diocesis esse seruitoria, esse intelligenda non respectu incompatibilitatis, sed respectu fructuum, quia non residentes illos non percipiunt, & tollitur omnis difficultas, cum supradicti testes pro Francisco examinati deponant prædicta beneficia Oppidorum de Augustana & de Saxa, & de la Casa de la Reyna esse simplicia, seruitoria, & nullum ex eis requirere residentiam personalem, nam in omnibus illis deseruire solet per Capellanos, & si Francisco adiudicaretur supradictum beneficium de la Reyna posset in illo personaliter, inseruire, & in alijs apponere Capellanos.

5. Denique nulla ad hunc effectum est habenda ratio quod Ioseph fuerit deegratus gradu Baccalaureatus. Tñ quia qualitas Sacerdotij efficit Franciscum longè digniorem iuxta cumulata per Valez. conf. 142. n. 111. & plurib. seq. qui in specie sub n. 12. post Frat. Pet. Boll. dicit fuisse semper Sacerdotij statum cæteris honore præclariorem, ac fulgidiorè, hinc Sacerdos dicitur habere vim duorum testium in xvi. gloss. in c. Monachus 7. dist. quam probant alij congesti per Franc. Anton. Cost. conf. 40. n. 13. quod cautum non reperitur in gradu Baccalaureatus, & tamen etiam cum Sacerdotio concurrunt in eodem Francisco tot alia maiores prerogatiuæ superius ponderata, & in terminis quod gradus in Theologia non faciat quem esse præferendum Sacerdoti, iuxta Guttier. d. conf. 2. n. 2. vers. Non obstat. Tum ex quo Iosephi gradus Baccalaureatus fuit assumptus 24. Apr. 1613. iudicium lite pendente, imò pene biennio post oppositionem ab eo factam de anno 1643. & propterea tanquam gradus

acquisitus.

acquisitus lite pendente non debet ei suffragari, & sic affectatè assumptus, quæ affectatio impedit, ne factum proficit affectanti ex congestis à Sur. *conf. 381. n. 96. & duob. seq.* Hinc est, quod privilegia data Officialibus non habent locum in procurantibus officia secundum Bart. in *l. vniuersi C. de legation. lib. 11. Roma. in l. si verò §. de viro in 36. fallent. ff. solut. matrim.* & de aliis similibus nuper graduatis, vel aliquod officium assequutis latissime idem probat Felin. qui aliis pluribus conclusionem exornat in *cap. final. n. 3. consequent. ff. de testib.*

6. Accedit supradictis, quod Iosephus innodatus censuris & recursus ab ipso habitos ad Iudices laicos ex deducis in vltima decisione in hac causa remanet incapax ad iudicandis beneficij, de quo agitur iuxta tradita per Rotam *dec. 83. n. 17. & 18. part. 7. recent.*

Ex quibus vtraque parte informante fuit dictum beneficium esse adiudicandum Francisco.

DECISIO LXIX.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Bichio.

In causa Coloni. n. Decanatus.

Veneris 15. Maij 1648.

§. 1. **T**anquam vacantem per resignationem in manibus Serenissimi Ducis Neuburgi factam à Guillemo Bont possessore Decanatus Collegiate Ecclesiae Beatissimae Virginis in Dusseldorf, ad eundem Decanatum Iacobus Merchen electus fuit à Capitulo dictae Ecclesiae sub die 6. Decembris anni 1637. & secuto intra duodecim dies dicti Guillelmi obitu, idem Dux titulo hereditario Ducum Montensium, quibus Bonifacius Pontifex eius nominis IX. huius Decanatus Iurisdictionis concesserat, praesentauit Iacobum Liniichium, inter quem, & Ducem illi adhaerentem ex vna, & Merchen ex altera, moto desuper iudicio coram Officiali Coloniensi, hic per sententiam diffinitiuam pronunciauit, electionem Capituli esse confirmandam, & electum pro confirmatione obtinentem ad Eminentissimum Archiepiscopum Coloniensem remisit, saluo, & reservato Domino Duci Neuburgi asserto iure nominationis, seu praesentationis in petitorio. In cuius sententia executionem electus Archiepiscopus confirmatione successiue obtinuit.

2. Non obstante appellatione ab huiusmodi sententia per Dominum Ducem interposita intra legitima tempora, quae ex rescripto Signaturae iustitiae simpliciter admittitur, eiusque causa commissa Rotae, prodiit in primis cognitio super possessione Decanatus capta à Iacobo electo, quae visa est nullius esse momenti: siue capta fuerit antequam Archiepiscopus electionem confirmaret, quia tunc resisteret aperitissima iuris dispositio in *c. auaritia de elect. in 6.* quam procedere, tam in dignitatibus, quam aliis beneficiis ob identitatem rationis notat ibidem Archid. *sub n. 2. vers. nullus Franc. n. 2. vers. si d. certè, & reiecta contraria opinione.* Gemin. & Lambert. id ipsum affirmavit Gabr. *conf. 199. n. 4. l. b. 1. Marefc. var. resol. lib. 2. c. 35. n. 47. Rot. penes Crescen. dec. 6. n. 11. de inrepar. dec. 261. n. 3. vers. neque etiam obstat penes Card. Mantie.*

3. Siue capta fuerat post obtentam confirmationem, cum enim confirmatio emanauerit in executionem sententiae, à qua victus intra legitima tempora appellauit, & deinde Signaturae iustitiae causam appellationis simpliciter commisit, tam ipsa confirmatio, quam possessio subsequuta, & quicquid aliud medio tempore gestum fuit, attentatum est *c. non solum de appellat. in 6. Lancell. te. artent. p. 2. c. 12. limit. 49. n. 2. & seqq.* & in terminis electionis *rexi. in c. si postquam de elect. in 6.* non secus ac si rescriptum Signaturae praecessisset, quia retrorahitur ad diem latae sententiae, & interpositae appellationis,

Rot. *dec. 96. n. 4. dec. 240. n. 3. coram Reuer. Regellen. de. cis. 305. n. 19. p. 6. recent.* & in aliis relatis per Cremon. in *Ca. aguriana beneficij de Lumbretas 20. April. 1646. coram R. P. D. meo Oribono.*

4. Quo magis, quia sententia vti lata in contraditorio iudicio contra praesentatum, & Patronum, habet vim diffinitivae, ac propterea est appellabilis, Franc. in *c. auaritia, n. 5. de elect. in 6. Garz. de benef. p. 9. c. 4. n. 16. & seq. Lancellot. de attentat. p. 1. c. 4. in prefat. n. 621. & c. 12. limit. 40. n. 11. limit. 49. per tot. Rot. *dec. 6. n. 1. p. 1. d. res.* Nec dubitandum est, quin Dux potuerit appellare, & impetrare appellationis Commissionem, eamque proferre, qui valeat, cum contra ipsum nominatum lata fuerit sententia, & ratione iuris patronatus, quod in hoc Decanatu se habere praetendit, sit legitimus contradictor ad impediendam, seu impugnamdam confirmationem, & possessionem electi, ne sua praesentatione neglecta illius admittatur *c. 2. ubi glo. verb. in eadem, sit. pendens in 6. Gemin. in c. vi circa §. primo sub n. 9. vers. vel patronatus de elect. in 6. Ioan. Andr. in c. auditis n. 5. de elect. Felin. in c. super his n. 5. de accusat. Rot. *dec. 2. de inrepar. in nou.***

5. Ideo Domini dilata terminatione summarissimi possessorij, mandarunt videri de bono iure Iacobi electi, eoque pluries ad trutinam euocato, non constare de bono iure Iacobi, hodie responsum fuit, ex quo mittitur electioni dupliciter nullae, & primò, quia Decanatus de tempore electionis non vacabat, ut requiritur *c. 1. & 2. seqq. de concess. prob. c. de liberat. §. prohibemus de offe. de leg. in 6. Regid. dec. 443. in princ. Par. de resign. lib. 8. c. 7. n. 138.* Siquidem vivebat Guillelmus antiquus illius possessor, & quamvis resignasset, quia resignauit in manibus laici, & propterea nulliter *c. quod in dubijs ubi §. verb. manum laicam de renunc. Maiol. de irregul. lib. 3. c. 6. sub n. 12. vers. si ille etiam. Par. de resign. lib. 8. c. 7. & seqq. ubi signanter n. 12.* hoc ampliat etiam in resignatione facta fuerit coram Laico constituto in dignitate Ducali, Regali, vel Imperiali, & n. 14. idem dicit procedere quamvis fiat coram Laico habente beneficij resignati Iurisdictionem, ea ratione quia fieri debet coram Superiore, *c. ad monet. s. vltim. de renunc. qualis non est Princeps, aut Patronus Laicus, Barbof. in collect. ad dist. c. quod in dubijs, n. 3. Fulf. de Vstrat. lib. 2. c. 28. n. 12.* ex huiusmodi resignatione non fit inducta vacatio, quippe quae nec quoad resignantem insurgit ex solo actu resignationis, sed oportet, vt accedat Superioris admissio, cum respectu proprietatis ac tituli non sit in potestate Beneficiarij se liberare ab Ecclesia, cui erat obligatus per quasi contractum acceptationis, vt bene aduertit Ioann. de Imol. in *d. c. quod in dubijs n. 10. vers. & idem Compostell. ibid. n. 2.* ubi ait quod renunciatio facta in manibus non Superioris tenet quoad renunciantem ad effectum vt ex capite huius delicti primarij possit beneficio, sed renuncians antequam à Superiore primus, non amittit beneficij proprietatem, Callrop. *per moral. tom. 2. irrat. 13. disp. 6. punct. 2. §. 2. sub n. 1. Caldas conf. 3. sub n. 4. vers. quia per cessionem, Lotther. de re benef. lib. 3. c. 9. 14. n. 24. & 26. & 9. 15. n. 44. Bisignett. dec. 4. sub n. 2. vers. & licet de renunc. Callac. dec. 2. sub n. 3. eod. tit.*

6. Nec releuat, quod postea Superior, nempe Archiepiscopus Coloniensis, resignationem ratificauerit, electionem confirmando: quicquid enim sit, an sicut per subsequentem admissionem, seu ratificationem legitimam Superioris conualescit resignatio facta in manibus personae Ecclesiasticae inferioris, eo quod nulla erat ob iniuriam, quae sit ipsi Superiori: qui proinde potest illam remittere, Card. in *Clem. 1. sub num. 17. de renunc. Abb. in cap. vlt. n. 4. eod. tit. cum aliis allegat. à Par. de resign. lib. 7. quest. 1. num. 48. & seqq.* conualescit patitur resignatio facta in manibus Laici, quae videtur ipso iure nulla iuxta distinctionem Hostien. quam sequitur Abb. in *d. cap. quod in dubijs num. 8. Anton. de But. ibidem n. 9.*

num. 9. de renunc. Bero in c. sollicitudine num. 16. vers. potest
& num. 19. de restit. spoliat. & probat verò Paris. de resig-
n. d. lib. 7. c. 1. num. 34. certum est. quod donec Superi-
or admittat, seu ratificet, vacatio est in pendenti, ideo-
que interim beneficium resignatum conferri, aut ad il-
lud eligi non potest, Butr. in d. c. quod in dubiis sub n. 8.
vers. est tamen verum, & ibidem Panormit. sub num. 8.
vers. est tamen verum. Imol. n. 13. Paris. de resig. d. q. 1.
sub n. 28. vers. ideo inquit. Castrop. oper. moral. tom. 3.
tract. 17. disp. 3. punct. 17. sub n. 1. Mohedan. dec. 22. de
renunciat.

7. Cum itaque electio secuta fuerit antequam Superi-
or Ecclesiasticus resignationem admittet, seu ratifi-
caverit, verum est dicere, quod tunc Decanatus non va-
cabat, & propterea electio non tenet, vt in puncto Fran-
cis. Caldas. conf. 8. sub n. 13. vers. sed magis post Ioan.
Andr. in c. non firmatur 18. num. 6. & 7. de reg. iur. in 6.
Cumque illa sit restricta ad vacationem ex causa resig-
nationis, sustineri non potest, aut ex subsequenti vaca-
tione per obitum resignantis c. susceptum de rescript. in
6. Mandol. super reg. 1. Cancell. q. 17. n. 3. Gavz. de benef.
par. 11. c. 1. n. 8. Menoch. de arbit. cas. 201. b. 103. Bu-
rat. dec. 162. n. 3. & seq. aut ex successiva post dictum obi-
tum admissione resignationis, quia semper videt defectus
vacationis de tempore electionis, ad quod cum
tunc electio esset nulla superueniens illius admissio
non retrahitur, vt in puncto 10. Andr. in supradict. c.
non firmatur n. 2. vers. illa tamen, & n. 7. vbi dicit ratio-
nem, quia in electionibus spectatur initium, Franc. ibid.
sub n. 1. in fin. de reg. iur. in 6. Caldas dicto conf. 8. sub n.
5. vers. quamobrem, facit Calder. conf. 1. n. 3. de elect. Paris.
de resig. lib. 9. q. 17. num. 70. & 71. Licet ad effectum
deuolutionis, collationis tempus currat a die renun-
tiationis, non autem admissionis ob rationes diversifi-
catis, quas affert Nauarr. in c. accepta in 7. oppositio. so-
lut. n. 31. & 32. de rest. spoliat. Rot. dec. 1. de elect. in an-
tiquo. Eoque minus suffragatur admissio, quia emanauit
in executionem sententia suspensa per appellatio-
nem, vt in terminis electionis admittit appellatio-
ne pendente, Hostien. in c. audi. n. 6. de elect. & ex
prædictis hic non intrat retractio, ob quam consen-
sum lite pendente præstitum resignationi ante litem
motam factæ attentatum non esse tradit Lancell. de ar-
tentat. part. 2. c. 4. limit. 29.

8. Gratis autem dicitur admissionem Superioris non
fuisse necessariam, eo quod renunciatus non esset verè
Decanus, sed solum haberet ius ad rem quod absque
Superioris autoritate renunciari potest, vt tradunt
Zabar, Archid. Gemin. & alij allegati à Paris. de resig-
n. lib. 7. q. 1. n. 76. & seq. quia non probatur assump-
tum, & aduersarius qui desumendo vacationem ex per-
sona renunciantis, ipsum in verum, ac legitimum Deca-
num agnouit, contrarium asserere hodie non potest,
Add. ad Put. dec. 333. lib. 1. in corr. Rot. dec. 411. sub
num. 1. ve. squam ex eo part. 3. rec. & in Compostellana
Parochialis 10. Februarij 1645. coram R.P.D. meo Ve-
rosio, in Neapolitana Camillaribus 26. Iunij 1647. co-
ram me.

9. Secundo electio reddita fuit, irrita per obitum resig-
nantis infra 20. dies, sic disponente in verbis regula
20. Cancellaria nuncupata de Infirmis, ibi, Collatio hu-
iusmodi sit nulla, ipsum ue beneficium nihilominus per
obitum censetur vacare, que locum habet etiam in resig-
nationibus factis extra Curiam, cum generaliter lo-
quuntur, eiusque ratio vbiq; militet, vt reprobo
conf. Dec. 232. quem secutus fuit Mandoz. super d. reg.
q. 16. per tot. late tuetur Sarnen. super ead. reg. q. 26.
num. 4. Rebuff. in tract. nomin. quest. 17. sub num. 5.
nec refragatur, & conf. 72. vers. præterea regula. Yames.
conf. 257. n. 12. Paris. de resig. lib. 12. q. 5. num. 8. Azor.
in supradict. moral. p. 2. lib. 7. c. 18. vers. quarto quartum Castropal.
oper. moral. tom. 2. tract. 13. disp. 9. punct. 2. §. 3. n. 7. Cres-
Tom. VIIII.

cen. dec. 12. de renunc. Rota in Eodien. benef. 15. Maij
1640. §. primo enim, & 2. seq. coram R.P.D. meo Cerro,
pariterque locum habet etiam in Dignitatibus Sarnen-
super hac regula q. 6. sub n. 1. Paris. de resig. lib. 12. q. 5.
n. 2. & seq. ac etiam in beneficiis iurispatronatus, Azor.
d. c. 28. vers. se xid. quartum Castrop. d. §. 3. n. 8. Paris.
vbi supra n. 22. & seq. Caputaq. dec. 6. num. 12. & 13.
part. 3.

10. Neque evitari potest, eo quod in casu nostro eccl-
set suspicio fraudi, aliterque fidei fauor, cum in resig-
natione exprimitur eam fieri, ne si beneficium vacaret
per obitum, D. Marchio Brandenburgi, qui est Catho-
licus, & ad quem vigore alternatiua inter ipsum, &
Dominum Ducem Neuburgi sequari solite spectaret
præscriptio, personam Acatholicam præsentaret, & in
Capitulo introduceret. Nam sufficit respondere, quod
de hoc non creditur assertioni renunciantis, ne sit in
eius arbitrio regulari dispositionem eludere, vt in for-
tioribus terminis Oldricor. 161. per tot. Paris. conf. 36.
n. 11. lib. 4. Egid. dec. 617. in prim. Barbof. de potest. Episc.
cap. al. q. 66. n. 23. Rot. dec. 716. n. 1. dec. 752. n. 1. p. 1.
diuer. & in Narnien. 2. monis Iulij 1643. coram meo
imò eadem assertio mendicata, & falsa apparet, quia
impossibile erat quod per præsentationem D. Marchio-
nis Brandenburgi, persona Acatholica Decanatum as-
sequeretur, cum in privilegio Bonifacij IX. ex quo
idem Marchio, ac Dux Neuburgi vti successores Du-
cum Montensium Iurispatronatus desumunt, expressè
cautum fuerit, quod nullus habeat Decanatum, nisi Caro-
nicus præbendatus.

11. Tertio informantes pro D. Duce electionem imp-
ugnabat, quia, & si à primæua erectione facta anno
1303. Decanatus electio competeret Capitulo, tamen
postea de anno 1393. Bonifacius Nonus ex certa scientia
ius præsentandi ad Decanatum concessit Ducibus
Montensibus, & n. c. s. est in beneficiis lib. præsertim
dubitare de potestate Papæ, vt in terminis Iurispatrona-
tus Azor. in supradict. moral. p. 2. lib. 6. c. 19. vers. duodecimo qua-
ritur, Castrop. oper. moral. tom. 2. tr. 13. disp. 2. punct. 2. n.
10. vers. non est dubitandum.

12. Verum quia plura hinc inde super existentia, ac
pertinentia Iurispatronatus deducta fuerunt altiore
indaginem requirunt, & pro exclusione boni iuris
Iacobi à Capitulo electi priora duo argumenta suffi-
ciunt ex illis dumtaxat, ita decisum fuit vtraque parte
informante causa quater propoita.

DECISIO LXX.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R.P.D. Roias.

In causa Marianeñ. seu Accieñ. beneficij.

Mercurij 10. Iunij 1648.

§. 1. VAcante simplici beneficio sub inuocatione S.
Petri de Accia Te ræ Rustini de mens. Martij
1642. Episcopo gaudente alternatiua fuit de eo vti re-
seruato vigore regule 9. Cancellaria per Sedem Apo-
stolicâ proniis Carolus Antonius Ornanus, Episcopus
verò illud vniuit Mensæ Capitulari Martineñ. præten-
dens d. beneficium vti existens in Diocesi Accieñ. non
cõprehendi sub alternatiua ab ipso acceptata nominado
se solum Episcopu Marianeñ. quamuis ad. duæ Ecclesiæ
Marianeñ. & Accieñ. fuerint ab antiquissimo tempore
ad inuicem vnita, & consequenter, dum illud vacauit de
mens. Martij, qui cessante d. alternatiua est Ordinarij
iuxta d. regulam 9. Cancellaria huiusmodi collationem
ad ipsum spectare. Vnde hodie dubitari, An prædicta
alternatiua obtenta per Episcopum Marianeñ. suffrage-
tur, quoad Accieñ. quod affirmatiue fuit resolutum.

C c 2 2. Siquidem

2. Siquidem de alternatiua per Episcopum acceptata non potest debitari, dum de hoc clarè constat ex libris Dataria, vbi similes acceptationes adnotantur iuxta opinionem Rotæ, vt in *Ferrariens. Prioratus* 12. *Martij* 1608. *coram Penia*, & in *dec. 349. num. 1. part. 3. dec. 205. num. 2. part. 4. recent. & coram Buratt. decis. 888. num. 3.* Et licet & alternatiua obrenta fuerit sub sola expressiõne Diocesis Marianen. Nihilominus sub illa comprehenditur Diocesis Accien, adeo vt suffragetur pro omnibus beneficiis in vtraque Diocesi existentibus.

3. Tum quia sola expressio nominis Marianen. stat demonstratiuè, non autem taxatiuè, prout in dubio semper præsumitur *Aymon. conf. 301. num. 3. Rota dec. 662. n. 3. part. 1. diuers. & decis. 114. n. 5. dec. 312. n. 4. part. 1. rec. & in Casaraugust. beneficij de Tausse* 14. *Novemb. 1586. coram Platto* relata per *Garz. de benef. part. 5. c. 1. num. 706. in vers. non obstat.* Et appositum fuit solum nomen Marianen. quia vti dignius ab eo semper denominatio sumitur, ex argumento Text. in *l. quæritur ff. de stat. homin. Rebuff. in prax. tit. de vnion n. 16.* & in terminis obseruat *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. n. 31. & 32.* Maximè quia hoc fuit etiam seruatum in propositionem dd. Ecclesiarum facta in Consistorio Papæ ad fauorem prædicti Episcopi, in qua dumtaxat nominata fuit à Cardinali Ponente Ecclesia Marianen. quamuis vtraque proponeretur vnde ex solito inferitur, quod sub sola expressiõne Marianen. comprehenditur etiam Diocesis Accien. *Puc. dec. 45. n. 2. lib. 1. in correct.* *Rota in Valenia subsidij 4. Maij 1611. coram Penia*, & in nullius seu Sublacen. attentatorum 15. *Ianu. prætorij coram R. P. D. meo Bichio.*

4. Tum etiam quia quamuis sint duæ Dioceses, respectu tamen Episcopi attenda illarum vnione vtraque pro vna Diocesi habetur Anan. in *c. nouit. num. 2. de offic. legat. Hoied. de in comparib. benef. c. 3. num. 2. ad me. d. vers. 3. modo inter tract. diuers. tom. 15. p. 1. fol. 167. Gratian. discept. 655. num. 6. Barbol. de iur. Eccles. lib. 3. c. 16. num. 21. Rota coram Caualer. dec. 418. num. 3. & fuit dictum in *Apartien. seu Cinitaten. Archyepiscop. byera. tus* 14. *Decembris 1646. coram R. P. D. meo Bichio.* Vnde cum beneficia vtriusque Dioc. spectent ad liberam collationem Episcopi Marianen. in omnibus debet alternatiua gaudere, vt in fortioribus terminis firmavit Rota in *d. Casaraugustana benef. de Tausse coram Platto*, vbi resolutum fuit, quod Episcopus gaudet alternatiua per ipsum acceptata etiam super beneficiis extra suam Diocesim existentibus, dummodo sint ipsius libera collationis.*

5. Tum denique quia obseruantia subsequuta apertè declarauit Episcopum Marianen. acceptasse alternatiuam in vtraque Diocesi, dum eueniente vacatione beneficiorum in Diocesi Accien existentium in mensibus Alternatiuis Martij, & Septembris, illa contulit vigore d. alternatiua. Ex hac enim obseruantia clarè desumitur, qualis fuerit intentio Episcopi vsque ab initio in acceptatione huiusmodi alternatiua, Crauet. *conf. 101. n. 3. Mantie. de iact. & ambig. lib. 2. tit. 1. num. 5. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 63. n. 8. Rota coram Gregor. dec. 502. n. 2. ac in alijs adductis in dec. 28. num. 13. part. 7. rec.*

6. Nec disceptandum est in præsentis casu; An dd. Ecclesie sint aequè principaliter, vel subiectiue vnite, quia licet Dioceses essent distincte, aut aequè principaliter vnite, tamen quoad Episcopum reputatur vna Diocesis exemplo Præsidis duarum Provinciarum, vt præter supra allegatis tenet *Innocent in d. c. nouit in fin. de offic. legat. quem sequuntur ibi Hostien. num. 13. Io. Andr. num. 5. & nota secundum, ac alij relati per Caualer. in d. decis. 418. num. 3. & in dec. 537. num. 4. tom. 3. recent.*

7. Itaque licet dictum beneficium vacauerit de mensè

Martij, qui vigore regulæ 9. Cancellaria est semper Ordinarij, ita tamen d. alternatiua, que suffragatur in Diocesi Accien. prædictus mensis effectus fuit Apollon Mandos, *conf. 18. sub n. 1. & 8. & dixit Rota in Segobien. beneficij 26. Martij 1604. coram Iustos in alijs conge. flis in d. dec. 349. n. 1. p. 3. recent.*

Et ita Ornano tantum informante resolutum fuit, &c.

DECISIO LXXI.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Mellio.

Hispalen Decimarum.

Veneris 19. Iunij 1648.

§. 1. **C**onceffo mandato de manutendo sub die 19. Februar. 1647. Decano, Capitulo Hispalen. in exactiõne decimarum bonorum nuncupatorum de Buena Esperanza prouenientium ex hereditate Ferdinandi Henricij, & acquisitorum à Patribus Prædictatoribus S. Pauli Cinitatis Hispalen. in vim dicti mandati expedite fuerunt litteræ executoriales de petendo sub comminatione censuræ summæ. Capituli n. 2. quæ capitulariter dictis Patribus intimata, d. summ. non. 4. atque in actis legitime reproducta, & seruari quatuor termini soliti num. 7. cum per dictos Patres nedum necessaria paritio non fuerit præstita, sed apertè recalcitra fuit sub hac die contra illos resolutum pro relaxatiõne declaratiua, quæ deneganda non erat non solum ob non paritionem iuxta stylum huius Tribunalis, de quo testatur *Veltr. in prax. lib. 8. cap. ult. num. 19. Abb. in c. 1. num. 10. de iud. Mohed. dec. 1. de senent. excom. Achill. dec. 5. num. 2. eod. tit. Buratt. dec. 27. num. 1. & in recent. dec. 445. num. 4. part. 2. 254. num. 1. part. 6. & 299. num. part. 1. part. 7. & fuit firmatum in *Deriufen. decimarum* 11. *Maij 1609. coram Marquemontio apud Marches. part. 1. fol. 675. Bouen. Abbatis* 10. *Novembris 1645. §. moti fuerunt coram R. P. D. Argulles. Tolerana Canoniciatus* 18. *Iun. 1646. coram R. P. D. meo Oribobono, Casaraugustana distributionan* 25. *Maij eiusdem anni coram R. P. D. meo Cerro*, verum etiam ex asserta expressa contraditiõne, quæ colligitur ex responsione data per Syndicum dicti Conuentus allegantem nullitatem, & iniustitiam dicti mandati Rotalis d. summ. num. 6. & fuit ponderatum in eadem *Bouen. §. & præserim, & in d. Tolerana Canoniciatus* §. *imo quoad peius est. Tridentina Decanatus* 27. *Maij 1642. & in Barcinonen. Canoniciatus* 26. *Februar. 1646. coram R. P. D. meo Roias, Buratt. dec. 825. num. 2. vers. & ex respõsione.**

2. Non obstat prætensa immemorabilis per dictos Patres circa exemptionem decimarum deducta ad effectum euitandi talem declaratoriã, Quia cum Testes ad illam probandam examinati non deponant per verbum fuit, & est, & careant alijs requisitis recentis per *gloss. in c. 1. in verb. memoria de prescript. in 6. Allocum depositio non releuat, Seraph. dec. 454. num. 4. 1101. num. 2. aut ex testibus, Greg. XV. dec. 449. num. 9. vers. nam quoad immemorabilem, & decis. 101. num. 8. & part. 4. tom. 2. recent.* Et isto interim donec talis immemorabilis melius probata fuerit, non est retardanda manutentio Capitulo iuxta *text. in cap. cum persona* §. *fin. de priuil. in 6. & fuit resolutum in dec. 1380. n. 1. vers. bis tamen non obstantibus coram Seraph. Deriufen. decimarum* 1. *Iul. 1620. coram Sacrato, & in rec. dec. 341. & 562. part. 1. 189. & 205. p. 2. Hispalen. decimarum* 27. *Iun. 1644. §. nec aduersantur decisiones coram R. P. D. Corrado.*

Nec

3. Nec releuat quod Patres à Nuncio Hispaniarum mandatum de manutenendo obtulerint in possessione exemptionis, seu libertatis non soluendi has decimas, & per consequens ex hoc eorum possessio probata remaneat, excludatur possessio Capituli: Quia Patrum possessio contra Capitulum abique illius scientia, atque patientia non potuit acquiri quod, autem ab eodem Capitulo nulla fuerit habita scientia, & præfita patientia, elicitur ex attendamentis decimarum per istos Ministros factis singulis annis cum expressa reservatione exigendi decimas à renuentibus, & immunitatem præcedentibus, ut deponunt Testes in summ. præcedentis positionis n. 7. & sic cortuit possessio dd. Patrum, ex quo illa ab ipsis alias acquiri non potuit, nisi data prædicta scientia, & patientia eiusdem Capituli; de quibus non doceatur, ut in his propriis terminis bene respondit Rot. in Hispanen. decimarum 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado §. nec visa fuerunt subsistere. V. ar. l. a. decimarum. 13. Nouembr. 1645. coram R. P. D. meo Cerro. §. minus etiam, & in Hispanen. decimarum de Barata 12. Ianuarij 1646 §. quicquid ad finem coram eodem. Et ex hoc reficitur etiam obiectum factum super nullitate mandati de manutenendo concessi d. Capitulo, deductum ex eo, quod in illo non reperitur reuocatum d. præcedens mandatum de manutenendo Patribus concessum à Nuncio Hispaniarum in possessione exemptionis, seu libertatis non soluendi decimas, quam reuocationem necessariam esse declarat modern. Perul. de manu. obseru. 1. 8. n. 6. cum regulariter Iudices procedere non possint, non reuocata sententia præcedenti, ne detur sententia contra sententiam iuxta text. in l. 1. C. quoad reuoc. non est necess. Felin. in cap. inter monasterium n. 1. §. & seq. de sent. & re iud. & declarat Gabr. conf. 54. n. 8. lib. 1. Nam prædicta procedunt in casu quo primum mandatum non reperitur notorie iniustum data enim notoria iniustitia, ut illud non indigeat aliqua reuocatione declarat idem Modern. de manu. d. obseru. 1. 8. n. 42. alios allegans. De tali autem iniustitia hic non est hæsitandum, eo quia Patres concludenter non docuerunt de eorum præfata possessione exemptiua, cum scientia, & patientia Capituli, ut supra deductum fuit, & late etiam firmatum apparet in decisione in hac eadem causa emanata coram me sub 15. Februarij 1647. §. & dum & c. imò talis acquiescentia aduorsarij esse debuisset decennalis iuxta mentem Rotæ declaratam in Sponcia pensiois 8. April. 1647. coram R. P. D. meo Peuringerio.

4. Vtcrius etiam fuit per DD. ponderatum, quod sententia Nuncij Hispaniarum ad fauorem Patrum prolata emanauit diffinitiuè in iudicio ordinario petitorio, ac possessorio simul complicatis, ut colligitur ex illius lectura sum. Patrum n. 1. quapropter cum adhuc ab illa pendeat appellatio, bene potuit Capitulum intentare summariissimum mantentionis remedium, atque in eo per decretum pronunciar, cuius effectus durabit lite ipsa pendente Seraph. dec. 299. n. 1. & seq. & n. 9. vers. quarto non obstat cum seqq. Greg. XV. de decis. 275. vers. quia aut volumus.

5. Nihilque facit, quod Mangellum Procuratorem dd. Patrum fuerit facta oblatio, eosdem esse paratos, & promptos parere mandatos de manutenendo, & executorialibus, facta tamen prius liquidatione d. sum. n. 8. quæ cum vsque adhuc facta non appareat, vtique ad relationem declaratoria denentiri nequeat.

6. Nam similis oblatio Patribus non suffragatur tanquam facta à dicto Mangello carente speciali mandato ad hunc actum necessario, & quod semper requiritur pro declaratione eorum, quæ latent in animo principalem Angel. in l. si quis intentione ambigua ff. de iud. Bart. in l. 1. §. 1. col. 1. ff. de liber. agnos. Alex. consil. 18. n. 12. vers. sed ita est lib. 5. Paril. consil. 31. n. 113. p. 1. Seraph. dec. 1100. n. 7. & in rec. dec. 523. n. 1. p. 4. tom. 2. Vi-

Tom. VII. l.

cen. pensiois 4. Decemb. 1641. §. res. coram R. P. D. meo Decano atque ista oblatio vti verbalis non est sufficiens ad impediendam declaratoriam ob non passionem, vt fuit firmatum in Colonien. monasterij 4. Aprilis & 7. Maij 1629. coram Vbaldo & Leodien. Abbatissus 1. Iulij 1644. coram R. P. D. meo Ghislerio.

7. Obiecta incertitudo summe debite, ac illius omiſſa liquidatio minusque Patribus suffragatur, dum ipsi non comparuerunt, nec insteterunt, vt talis fieret liquidatio, prout tenebantur *Mis. in reposito ver. excommunicatus in se Rot. dec. 5. de re iud. in nou. Achill. dec. 1. 2. prin. de sent. excom. & in rec. dec. 1. 54. n. 8. p. 6. & fuit actum in Vien. pensiois 18. Martij 1639. coram R. P. D. meo Dec. Imò etiam si per eos petita fuisset liquidatio, vltcrius debuissent Patres aliquid quantumvis modicum tollere, facta per eos obligatione de soluendo residuo post factam liquidationem, vt dixit Rot. in prælegata Derusen. decimarum, & plenius in D. Vien. pensiois 18. Martij 1639. §. non obstat, & 4. Dec. 1641. §. non coram eod. Reueren. meo Decano, d. moder. Perul. d. obseru. 104. n. 2. & seq.*

8. Tandem non obstat præfatus excessus mandati contra Patres relaxati, cum illud contineat decima ante motam litem decurtata, & per consequens declaratoria vigore d. mandati non sit concedenda.

9. Quia quando agitur de mantentione super aliqua re fructifera, & geritur res ipsa principaliter fructus etiam veniunt ex quadam consequentia, & non debentur nisi à die petitionis mantentionis, & in his terminis loquuntur decisiones Seraph. 1168. n. 3. vers. decisiones in contrarium allegate, Tirason decim. 5. Maij 1608. coram Marquemonto penes Marchef. de commiss. p. 1. fol. 1262. d. moder. Perul. obseru. 74. n. 11. §. sed est quidem aduertendum secus autem est quando principaliter fuit actum super ipso facto exactionis decimarum, vt in præfenti casu, & decima petuntur tanquam fors, & non vti aliquod accessorium, & sic veniunt etiam decimæ debite ante motam litem iuxta opinionem huius Tribunalis, vt in dec. 589. p. 3. lib. 3. & dec. 176. n. 6. p. 4. diuers. Bisignet. dec. vlt. in fine de restit. spol. Mediolan. pensiois 19. Ianuar. 1635. coram Merlino in rec. dec. 3. n. 6. vers. prima est. & n. 18. vers. sit q. semper p. 7. confirmata sub 31. Ianuar. & 27. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Bicchia de modern. Perul. obseru. 74. n. 11. vers. secus veros & c. firmando id procedere etiam in pensioibus, censibus, & aliis similibus annuis præstationibus. Vetum Domini benignius agendo ordinarunt, & mandarunt quod declaratoria concedatur expectato prius spatio temporis vnus mensis quo videri possit, si vere Patres mandato contra illos relaxato, parere velint, vt aliàs fuit obseruatum, & signanter in Theatina iurisdictionis S. Ioannis in Venere 10. Iunij 1621. coram bo. me Coccino, quæ est decisio 290. n. 6. p. 4. rec. tom. 2.

Et ita vtraque parte, & c.

DECISIO LXXII.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Arguelles.

Pisaurensium localium.

Luna 22. Iunij 1648.

§. 1. Dissoluto matrimonio anno 1644. inter D. Comitissam Mariam Lauram Santinellæ, & boni mem. D. Camillum Pampillum, istius Hæres coram Auditoribus Eminentiss. Legati Urbanatensis petiit localia, aliaque res per sponsum ipsius, traditas, ac transmissas, & per sententiam obtinuit condemnari ad restitutionem localia, & vestes pretiosas, ac festinas dignitatis. Causa appellationis mihi commissa dubitanti, An, & quæ res veniant

Ce 3 nianè

niant per Comitissam restituenda, & Domini pro enucleatione dubij animaduertebant res, de quibus agitur, esse sriplis species. Primo, siquidem localia auro composita & margaritis, gemmisque ornata. Secundo vestes festiuae & pretiosas. Tertio vestes quotidianas aliasque res parui momenti, & crumenam nummorum.

2. Posita autem hac distinctione facti, intrat modo distinctio iuris per Rotam, & Doct. communiter amplexa quoad alias res in primo, & secundo loco descriptas, nempe quod

3. Aut sponsus tales res sponsae animo donandi tradidit se, vel per Nuncium habentem commissionem ad donandum, & tunc intelliguntur donatae irrevocabiliter, & repertae non possunt per text. in l. mater. Codice de donat. in nupt. leg. cum hic status §. 1. ff. de donat. inter virum & uxorem. dicitur intellectum Bart. in l. penult. §. servus. ff. sol. matr. Bald. in amb. ex testamento n. 3. Cod. de collat. & tunc nihil refert quod sint pretiosae, cum etiam in pretiosis teneat donatio irrevocabiliter, l. quod adipsenda, & l. nuper. ff. de donat. inter virum & uxorem. Rom. cons. 146. accipit ista questio per tot. Palacios in rub. de donat. inter vir. & uxorem. §. 5. Fontanell. de pact. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 6. n. 76. Rot. dec. 113. n. 1. p. 1. rec. Surd. dec. 166. n. 21. & segg. sancti mem. Greg. XV. dec. 474. n. 1.

4. Aut vero quod sponsus noluit donare, sed dumtaxat ad usum concedere, & tunc soluto matrimonio restituenda sunt marito vel eius heredi, l. mortis sua causa in fin. ff. de donat. inter vir. & uxorem. in l. commodato. §. sicut ff. commodat. Fontanell. ubi supra dict. num. 74. c. i. c. med. vers. aut verbum constat sponsus, & Rot. dec. 113. n. 2. p. 1. recent.

5. Aut sumus in dubio, quia non constat de animo sponsi donandi, & isto casu Doctores in varias opiniones deueniunt, ut ex traditis à Bart. in l. penult. §. servus n. 2. ff. de matrim. ab Angel. ibidem num. 3. Imol. n. 10. & Castren. numer. 4. Fontanell. ubi supra n. 67. Rot. dec. 113. n. 2. part. rec. Sed communiter in hoc conveniunt quod quando localia, & vestes sunt festiuae, pretiosae, & magni valoris non censentur donatae, sed transmissae ad usum sponsae, & ut gratia ipsius sponsi, & eius honoris honestius, ac honorificentius incedere valeat, & ideo heredibus viri veniunt restituenda per text. in l. vi certo §. interdum vers. 1. ff. commodat. l. sed si vir bona 31. ff. de donat. int. vir. & uxorem. l. id vestimentum 25 ff. de pecul. L. Quintus Mutius 27 §. cui legatum §. 4. vers. si factum. ibi, siue alterius visionis causa, & ff. de aur. & arg. leg. hoc legatum 45. l. si quid eorum 47. ff. de legat. 3. cum aliis per Palat. Rub. d. §. 3. & d. §. 4. Bart. in d. l. penult. §. 1. n. 3. vers. tertia opinio ff. sub matrim. Corn. cons. 81. num. 10. & segg. lib. 1. Roland. cons. 10. num. 15. lib. eodem. Honded. cons. 30. num. 14. lib. 2. Surd. dicta dec. 166. num. 4. & segg. Fontanell. dicta claus. 7. gloss. 3. part. 6. n. 74. sub med. vers. aut sumus in dubio sancti mem. Greg. XV. d. dec. 474. n. 1. Rot. d. dec. 113. n. 3. part. 1. recent. & multi alij statim recent.

6. Quibus sic praemissis in facto, & in iure, facilis visa fuit resolutio praesentis dubij quoad res in primo, & secundo loco descriptas, quod scilicet cum non probetur Comitissam donatas fuisse à sponso, nec à Nuncio donandi facultate habente, tanquam pretiosas, festiuas, magni valoris, & deferendas dumtaxat dum in publicum prodiret sponsa, censentur accommodatae ad usum, & causa, ac gratia mariti, eiusque honoris, ut ornatioe sponsa incederet, & ideo cum non versetur in primo casu, hoc sufficit ad effectum ut dissoluto matrimonio veniant restituenda leg. si cui certo §. interdum. ff. commodat. & communiter Doctores in l. penult. §. servus uxoris. ff. sol. matr. Bald. in Arbr. ex testamento n. 50. Cod. de collat. Angl. cons. 339. num. 3. vers. contrarium. Auchar. cons. 131. num. 3. Castren. cons. 4. §. 8. num. 2.

lib. 2. Boer. in consuetud. Bituricensi cap. 8. col. 4. p. 1. m. d. qui dicit ea fuisse pluries indicium contra viduas. d. d. dec. 315. num. 1. & 2. qui testatur ita indicasse Concilium Neapolitanum tribus vicibus contra viduas feminas. Surd. d. dec. 166. num. 4. & seg. Card. Mantica testatur lententia Palat. Rubr. in rubric. de donat. §. 6. num. 5. & §. 11. à num. 1. Canez. var. resolut. lib. 1. cap. 9. num. 192. Ripol. var. cap. 10. num. 72. Comel. in l. 401. Tauri num. 3. & alij congesti à Merend. contron. lib. 6. cap. 7. num. 2. latissime Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 25. num. 10. & seg. Citrac. contrones. 110. num. 50. & 67. & Rota pluries hanc opinionem sequuta est in coram Bisfigueto dec. vnic. sub num. 4. vers. quoad vestes, & ioculias, & num. seqq. de donat. int. vir. & uxorem. in Vrbariana localium 12. Junij 1589. coram Orano, & in Ferrariensi d. d. d. Martij 1606. coram Montanedis, quae est supra allegata, dec. 113. part. 1. recent. & coram sancti mem. Gregor. IX. d. dec. 474. & in Romana localium 11. Decembris 1641. coram bon. mem. Merlino in §. postro autem, & c. ubi subdit rationem posse creditur marium tradidisse hoc localia ad pompam & dignitatem suae familiae, & ut satisfaceret consuetudini patriae, dedecus enim fuisset si eius sponsa inchoa profuisset, ideo recitanda est praesumptio donationis, quae nunquam admitti solet dum alia recipi potest lege cum de indebito ff. de probat. Sanchez Cyriacus Fontanell. & alij superius allegati, & p. p. n. d. Rota in dict. dec. vnic. num. 6. coram Bisfigueto de donat. int. virum & uxorem, & d. dec. 113. n. 3. part. 1. recent. & quod vestes & ornamenta pretiosa censentur dumtaxat data ad vtilitatem multas citatis Antonell. in c. 1. cons. 14. num. 1. & segg.

7. Nec vlla distinctio est facienda, an localia tradita fuerint ante, vel post consummatum matrimonium. Quia quocumque tempore inspecto nunquam censentur donata quando sunt pretiosa, semper enim militat eadem ratio non praesumenda donationis, dum alia capi potest praesumptio, ut optime probatur in dict. lege. sicut certo dict. §. interdum ubi sponsa sine sua vir uxori ff. commodat. Imol. in leg. penultim. §. servus sub numero 1. vers. idem attende. ff. sol. matr. Roland. cons. 10. num. 13. vol. 1. Clar. in §. donatio quall. 10. num. 3. Rot. in dict. dec. 448. num. 2. coram sancti mem. Gregor. XV. & d. dec. 113. part. 1. rec. num. 7. & 9. ubi prudenter dubitavit de opinione Ant. Gomez contrarium tenentis, quem postea, & in super Montanedis, & Marienz. male distinguentes aperte reprobat Gattietez pract. q. Civil. lib. 2. q. 19. per tot. & reprobat etiam Sanchez de matrim. d. lib. 6. disp. 25. num. 38. Rot. in dict. Romana localium coram Merlino in §. nec vero vlla faciendae, & alij per Merend. ubi sup. num. 4. & Leo dec. Valent. num. 36. num. 8. & d. dec. 113. n. 9. p. 1. recent.

8. Praedictaque certiora sunt in casu nostro, quia nequa pro parte Comitissae non probatum fuit nos versari in primo casu propterea debuit ad effectum defendendi donationem, quam praetendebat, & sic esset nos versari in tertio casu, nempe in dubio quod scilicet non constet de animo donandi, ad effectum ut donatio excludatur. Sed insuper ex depositionibus Testium datis in Summae heredis n. 10. probatur sponsum praedictas res sponsae transmississe, ut incederet ornatioe, & conforme alicuius pari (ut sunt verba Testium) ideo certum remanet nos versari in secundo casu excluderet penitus donationem, ut probatur supra alleg. & signanter Fontanell. de pact. nupt. d. claus. 6. gloss. 3. part. 6. n. 74. circa med. & Rota d. dec. 113. n. 2. part. 1. recent.

9. Ex praedictis Testibus annuum sponsi non donandi dependentibus omnino est inharendum, cum vnius sit Avunculus Comitissae, omnes sint formiter examinati, & deponant de certa scientia, & de publica voce,

tes & fama, ex not. per Bart. in l. admonendi sub n. 48. ff. de iur. iur. Alex. conf. 280. sub num. 6. vers. licet enim lib. 2. Fabr. de probat. concl. 1. num. 8. & in fortioribus terminis, quod ad declarandum animum, & voluntatem testatoris sufficienter duo Testes traduntur. Mantie. de coniect. lib. 3. tit. 1. n. 2. Asslit. dec. 44. num. 27. vers. resolutorem dixit. & num. 29. vers. ex quo probatur, Rota dec. 761. num. 13. par. 1. rec. imò quod sufficienter Testes singulares Castr. conf. 395. num. 1. vers. isti quidem Testes, post med. lib. 2. Aym. conf. 73. num. 33. & conf. 714. num. 16. Sor. ian. conf. 178. num. 6. & seq. lib. 2. Rot. dec. 765. num. 7. par. 2. recem. & decif. 1302. n. 1. coram Sepate. Quodque ad hunc effectum sufficienter duo Testes coniectes, & minus idonei tradit Signorol. conf. 188. n. 15. Mandell. conf. 529. num. 2. vbi de communi Surd. conf. 129. num. 28. in fin. & consil. 356. n. 12. Manic. de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 19. sub n. 2. & seq. Rot. dec. 381. num. 6. & seq. coram Cauat. & in Auenion. fideic. 9. Decemb. 1637. §. nec Dominus coram Emin. & Reuer. D. meo Card. Pancirolo.

10. Absque eo quod quidquam obitet vnicus Testis à Comitissa datus num. 2. deponens sponsum de his locatibus, & vestibus dum sponsa exornabatur dixisse, megletele accidit sele goda perche son sue. Tum ista verba non probantur per Testem vnicum & singularem c. licet & conuincens de testib. Far. de test. q. 63. c. 1. & seq. Rot. in Florentina, seu bonon. de Barbaroris 13. Jul. 1640. coram Cocino. Tum etiam quia prolata non sufficienter ad inducendam donationem tanquam blanda, & iocosa ad hoc à sponsa prolata, vt Puella sponse animum & geminis vestibus, & verbis recrearet, non autem vt inde delumi posset argumentum donationis, quemadmodum dicitur de verbis captatorum, & blandis in c. cum venissent, & ibi Canonist. de insti. & in l. ita stipulatus, vbi laf. num. 3. ff. de verb. oblig. latè multis congestis Gomez in dil. Tauri 50. n. 3. & in his terminis Sanchez de matrim. d. lib. 6. disp. 25. sub num. 14. vers. at licet & vers. 3. quia & n. 15. & si vir fateatur res esse vxoris contra Barbofam, & in d. Rom. localium 11. Decemb. 1641. coram Merlino in §. deducta autem & c. in d. dec. 113. num. 10. par. 1. rec. sed iuxta subiectam materiam intelligi deberent ad omne peius de donatione ad vltim. vt docet Bart. in l. 1. §. nec Castrense n. 10. vbi & ideo pro off. de collat. bon. Palatius Rub. de donat. int. vir. & vx. §. 7. num. 1. & seq. §. 11. à num. 1. vbi latè multis adductis iuribus optima & singularis gloss. in l. eum quid in verb. pro caut. off. si cert. per. multi apud Merend. vbi supra d. n. 4. vers. quo in casu & c. Tusc. concl. 698. num. 27. in verb. donatio cum aliis per Roland. conf. 10. num. 15. & 16. lib. 1. & Borgini. decif. 64. num. 19. & seq. Fontanell. vbi supra n. 76. Vers. ad asslit. dec. 315. num. 1. Modern. Maceraten. d. conf. 24. num. 3. & Alex. Rolan. & alii.

11. Nec placuerunt Dominis coniectura per informentes pro Comitissa ponderata. Nam prima deducta ex nobilitate vtriusque coniugis non vrget, imò verior est contraria, quod nempe iocalia pretiosa, neque inter magnates ceplentur donata, quemadmodum de pretiosis ornamenti traditis à Ruberio Malatesta sponso filia Ducis Urbini sponse consulit, Corn. conf. 81. vol. 1. & comprobant Laderch. conf. 118. n. 3. & 4. & Hond. conf. 30. vol. 2. & de Magnatibus Regni viris Primariis & opulentissimis loquitur. Guttier. pract. q. lib. 2. q. 19. n. 4. & 9. & de familia Iustiniana clarissima, & splendidissima loquitur d. dec. Rom. localium coram Merlino, & de familia Bentiuola nobilissima loquitur d. dec. 113. p. 1. rec. quò n. 14. subdit quod contraria opinio aliquam probabilitatem haberet si coniuges essent disparis conditionis, quæ disparitas hæc cessat, Grat. disc. for. c. 189. n. 19. & 20. Surd. d. dec. 166. n. 22.

12. Quæ doctrina caret difficultate quando maritus tentat eius qualitate non potest dici diues, Cancr. d.

c. 9. n. 192. plurimi apud Merend. vbi supra n. 3. probantes istam distinctionem etiam inter coniuges Illustri, quia non solum qualitas, sed etiam facultates sunt consideranda l. si filie 43. ff. de leg. l. q. n. 60. l. sine generalis. 81. & l. cum post. 69. §. Gener. à sacro 4. ff. de iur. dot. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 1. cas. 88. n. 49. & 50. & cent. 3. cas. 118. num. 5. vbi hoc tantum procedere in opulentissimis & Principibus, Barbof. in l. qua doctis 34. n. 80. vers. 2. limitat. ff. sol. matrim. Fontanell. de pact. nupt. d. claus. 7. gloss. 3. par. 6. n. 77. Leo. dec. Valenti. 36. n. 5. oprime Rot. dec. 113. n. 3. par. 1. rec. imò & nobilitatem, & iustitias simul non sufficere, nisi actus à nobili gestus inueniret donationi, & in rebus non magnis ex Bart. & aliis contra Barbof. defendit Sanchez de matrim. d. disp. 25. n. 19. ceterum vbi fuit.

13. Secunda vero coniectura deprompta ex senectute sponsi, & iuuenute sponsæ, eò minus visa fuit releuans. Nam præterquam quod senectus ista non probatur, non intrat præsumptio donationis, quando ex aliis manet recompenfata iuuentus Honded. d. conf. 10. n. 26. lib. 2. Bald. Nouell. in tract. de dot. part. 10. n. 10. Et satis recompenfata videtur iuuentus sponsæ ex eo quod nupta fuerit cum tam modica dote, quæ licet fuerit seculum millium, attamen duo millia erant accipienda in bonis stabilibus æstimatis, & reliqua millia in sex terminis, & sex annis minutatim soluenda, quæ solutio incommodissima est creditori, l. 3. ff. de alim. & cib. bar. legat. l. plane 3. ff. famul. ercisc. cum aliis per gloss. ibi in verb. non minimam, & per Ant. Fab. in Rational. Gail. de credit. c. 4. q. 8. n. 1045. & 1046. vbi in puncto de dote, nam exiguitas dotis detrahit iuuentis merito, vt istis verbis Surd. con. 164. n. 36. in fin. & concludit Palat. Rub. sup. §. 11. pretiosus non censeri donationem, nec à senectute facta quia cum in §. 10. loquutus fuisset de senectute postmodum in d. §. distinguit inter pretiosas & quotidianas, quò argumento vtiunt Sanchez d. disp. 25. n. 19. vers. ceterum, Leo, vbi supra n. 17.

14. Et nullam posse considerari recompenfationem vbi non adest commodum burfale dicit Bald. Nouell. d. rr. de dot. p. 10. num. 8. in puncto de donatione facta iuueni à senectute, quæ magis stringunt in proposito ex eo, quod fratres Camilli spongi habuerunt dote sex millium scutorum licet fuissent minus diuites, & quando dos est parua non præsumitur donatio, etiam si alias præsumeretur, Palat. Rub. dist. §. 1. n. 14. in fin. Fontanell. vbi supra num. 72.

15. Et tandem ista coniectura nihil omnino potest operari quando constat de voluntate (provt in casu nostro) spongi non donandi, vt probant omnes supra allegati quibus addi possunt Hond. d. conf. 30. num. 25. lib. 2. Gail. obseru. 144. num. 6. lib. 2. Card. Seraph. dec. 712. n. 4. Reuerendiss. Vrgell. dec. 405. n. 10. Rot. dec. 478. n. 10. part. 4. tom. 2. rec.

16. Et hæc concordēs Domini dixerunt quoad res in primo, & secundo loco descriptas & in sententia de partibus enumeratas, nempe solum margaritarum, iociale aureum adamantiibus ornatum, duos annulos aureos cum rubino, & adamante in eis apertis, & in aures aureos cum margaritis ex eis pendentibus, & vestes scriptas, vt vulgo dicitur l'habito di brocado refino, & la veste di broceto bianco.

17. Quo vero ad alia in tertio loco descripta Domini non fuerunt concordēs. Quia licet pro maiori parte censuerint quod ea tanquam non pretiosa, & ad quotidianum vltim destinata irruocabiliter spectent ad viduam superstitem, & ideo non veniant restituenda, Asslit. dec. 315. n. 3. & ibi Add. vers. vestes misse vxori, & Vers. n. 1. Menoch. qui admittit iudicis partes esse hoc arbitrari cas. 215. n. 15. de arbit. iud. Guttier. d. alt. quest. lib. 2. q. 19. num. 9. Cyriac. contr. 120. num. 54. & 72. Surd. dec. 166. num. 8. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 25. num. 10. 11. 13. 22. 23. 24. 25. & seq. Fontanell.

part. nupt. de claus. 7. gloss. par. 6. num. 54. 55. 56. & 58. ubi de vestibus a bitrandis à Iudice. & d. claus. 7. gloss. 3. par. 7. nupt. 8. Bart. in l. in his §. ff. sol. matrim. Bald. in l. cum à re col. fin. C. de donat. ant. nupt. Peregr. dec. 140. n. 3. Castill. dec. 93. num. 9. Rot. in d. Romana iocalium coram Merlino §. fin. Gomel. sup. num. 4. ad fin. Menoch. de arbit. cas. 88. num. 5. & cas. 218. num. 5. ubi plures Sanchez de matrim. d. disp. 25. num. 20. & alij per Merend. d. c. 27. num. 5.

18. Vnus tamen ex Dominis agebat in presenti casu non solum vestes pretiosas sed etiam quotidianas, & omnia alia paruis etiam valoris esse restituenda. Quia quando appret de animo non donandi nihil nec modicum quidem apud sponfam remanere debet, vt probant omnes allegati in principio decisionis, ex quibus multi etiam in dubio dixerunt non presumi donata ex allegata à Fontanell. supra n. 67. Vill. ad Afflit. dec. 315. n. 1. Sanch. disp. 15. n. 1. At in presenti Testes Sum. heredis n. 10. deponunt Dominum Camillum voluisse demtaxat ad vsum commodare, non autem donare; sed etiam intelligeretur donatio, adhuc omnia essent restituenda, quia omnes præceteri Doct. loquuntur non solum quando matrimonium est ratum, sed etiam quando est consummatum, aliàs nil sponfam lucrari Gregor. Lopez in l. 3. tit. 2. p. 4. Gomez in l. 50. Tauri n. 3. melius Palat. Rub. d. Rubric. §. 4. in princ. & in l. 52. Tauri n. 10. Sanch. d. lib. 6. de matrim. disp. 10. n. 2 & 3. optima omnes ratione, quia cum ista sponfalitia largitas facta sit ob causam matrimonij læcum veterum 15. C. de donat. ant. nupt. ubi DD. non accedente consummatione non est perfecta adimpleta conditio.

19. Nec dicatur consummationem presumi ex eo quod simul sponsi cubauerint. Nam ultra quod hoc non probatur, solum enim producitur cuiusdam ancillæ testimonium, quæ nihil aliud dicit quàm quod sponsi remanserant soli in Cubiculo, quæ cum sit mulier, Ancilla, & vnica quam nihil probet clarius est quam vt probatione indigeat Fatinac. de testib. quest. 59. num. 4. & 37. & quest. 55. n. 55. & n. 115. & quest. 63. cap. 1. n. 1. & etiam admittitur hac depositione nil releuat, quia ad probandam copulam presumptiones debent esse violentæ c. præerea 27. de Testib. c. ex litteris 12. c. 3. loco 13. de p. as. Rota multis citatis in Romana Nullitatis matrimonij 19. Ianuar. 1646. §. Et in hac materia coram me. & quod ad lucrandam largitatem sponfalitiam non sufficiat presumptio consummationis matrimonij resultans ex eo quod sponsus traduxerit sponfam ad domum suam docet Abb. in c. fin. in fin. de sponsal. & alij citatis Sanchez d. lib. 6. disp. 19. n. 4. reprobat Gregorio Lopez. Nec interest quod opponitur in facto, quia vt bene notat. Abb. in d. c. fin. de sponsal. n. 2. Vbi ius aliud quod inducitur ex presumptione certa, seu ex aliquo facto non est satisfactum nisi illud factum sit perfectum quæ sunt ipsius & Abbatis verba, & optime ille rexit ad propositum.

20. Et cum hoc sit suæ intentionis fundamentum id tenetur probare. Quia in exceptionibus Deum paribus Actoris fungi oportere, ipsamque exceptionem velut intentionem implere his verbis Vlpian. ait in l. in exceptionibus 19. ff. de probat. & ad idem est text. in l. Ab ea 3. l. ff. de iur. 9. l. Quoties 18. eod. tit. l. 1. ff. de excepti. cum alijs per gloss. & Gotof. ed. 2. bigue.

21. Imò è contrario pro non consummatione matrimonij multa videtur vigere. Primo testes qui deponunt se id audiuisset sapius à Domino Camillo, & de publica voce, & fama, quæ cum multum attendatur etiam ad probandam copulam c. præerea 27. de testib. c. 2. de consanguin. & affinit. à fortiori pro non copula facit. Secundo confessio Iudicialis eiusdem sponsi, dum petit vt sponfa cohabitaret, vel Religionem intraret quod vltimum fieri non poterat matrimonio consummato c. ex publico de Consanguin. & Affinit. Sanch. cum multijs de

matrim. lib. 2. disp. 22. & 24. per tot. Tertio non leue argumentum est matrimonij non consummati quod Patet sponfa dotem promissam Camillo à debitore eidem bonam fidem factum fuisse si matrimonium non habuisset pro desperato.

22. Nec leuis presumptio est ipsa propterea, & tantum non antelucana sponfa è cubiculo, sive è cubili migratione, vt colligitur ex cuiusdam Poëta versu,

23. Hec mora profuit unica velata recinila, & ex Satyrico.

24. Raptimque a dem Venere intravit. Et vnus ex Testibus Anculus Sponfae pro argumentum non consummationis adducit noluisse sequi Matrum.

25. Accedit quod ipsa allegat senectutem Sponsi, & licet non satis probatur, sufficit tamen ad præsumendum quod cum tanquam senem aspexerit, imò desperarit vt ex alio Poëta.

Et senis amplexum culta puella fugit.

26. Nec se excusare potest à culpa vt pretenditur ab Informantibus pro ea. Quia non sufficit copiam sui nocte vna Marito fecisse, nam debuit tempus conueniens expectare ad irad. per Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 108. n. 21. Narbon. de erat. ann. 50. q. 6. n. 1. Quia vt ait Satyricus.

Quod hodie non est cras eris, & magis in puncto, summi tamen excusationis mea hac est 3. Placebo tibi sine culpam emendare permiseris.

27. Ex quibus presumptionibus oritur saltem quod Sponfa maioris probationis onere prægrauerit gloss. & U. D. in l. trasfessione C. de transact.

28. Sed & forte sufficere etiam consummato matrimonio noluisse sponfam ad viri domum accedere, & cohabitare, ad quod iure naturali diuino, & positivo teneri docet Sanch. supra lib. 9. disp. 4. n. 3. sicut & debitum reddere disp. 2. ad liberorum procreationem, qui finis est matrimonij idem Sanch. lib. 2. disp. 29. n. 8. & 14. & sequi maritum ad suum domicilium c. conuagante 13. q. 2. & ibi gloss. & Barbo. Tiraquell. lib. 3. Coniug. gloss. 15. art. 1. num. 39. Sanchez supra lib. 1. disp. 4. n. 6. & disp. 41. a num. 1. sub pena peccati mortalis num. 2. Nauarr. in sum. c. 14. n. 20. cum alijs per nos adductis.

29. Præterquam quod contrahens matrimonium nõ solum liberorum procreationem intendit, sed omnia quæ veniunt ex natura matrimonij, vt est illa indiuicta vitæ consuetudo, de qua in eius definitione c. illud in fin. de pres. l. 1. D. de nupt. cum alijs per Sanch. d. lib. 2. disp. 1. num. 1. & Aristot. lib. 8. Ethic. c. 14. Homines (ait) Coniugium subeunt non solum procreationis, sed etiam etiam gratia quæ ad ipsam conferunt vitam, & ex D. Thom. & alijs Sanch. lib. 9. disp. 4. num. 4. Et sic cum causa propter quam fuit donatio non fuerit sequuta, & hoc Sponfae culpa quæ iuris & Iudicis decreto insuper habitis Sum. n. 4. noluit cohabitare, nullo iure poterit nec modicum ex dicta donatione retinere 1. §. final. ff. de donat. l. 1. §. d. l. tam 8. C. de cond. ob caus. l. ff. ego 9. ff. de iur. dot. quia causa non videtur implota, nisi plene liquatur effectus rexi. in l. fin. in fin. ff. de cond. caus. dat.

30. Accedit, Vestes quotidianas ideo censeri donatas quia computantur in alimentis, vt late probat Sanch. de matrim. d. disp. 25. n. 10. 26. & 28. sed vitum non tenent alere vxorem quæ sine iusta causa ab eo decedit multis probat. Surd. de alim. tit. 7. q. 1. 6. num. 1. & tit. 6. q. 10. n. 5. Quia mulier debet esse in obsequio viri, & cum principaliter maritus alit propter obsequia, quæ præstantur ab vxore d. q. 16. n. 1. & bene tit. 3. q. 32. n. 8. & durum quidem fuisset ad alimenta virum cogere, & vxore & dote spoliatum, cum alias nec indotatam alere teneretur, ex vulgatis.

Nec

DECISIO LXXII.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelles.

In causa Fancii Præcedentiae.

Abreuij 1. Julij 1648.

29. Nec sufficit partem implere nisi totum perfectè impletum sit *l. si quis aliam 46. de solut. & ita impleatur, vt non auocetur ab incipiente l. si rem meam 20. ff. de solut. cum alijs per gloss. ibi verbo Rem. meam.* Non enim videtur possessionem adeptus qui ita nactus est, vt eam retinere non possit per hæc verba ait lauolenus *in l. non videtur 20. ff. de acquir. poss.* Non ergo sufficere potest vna nocte cum viro cohabitasse, si amplius non licuit Marito illam indiuiduam vitæ consuetudinem retinere Sponsæ culpa; Vnde ex actu poena digno non debet vllam legale præmium reportare *l. sine hereditaria 22. in fine ff. de reg. gest. Sanchez dist. lib. 6. disp. 18. n. 6.*

30. Iisdem rationibus tentari posse videtur etiam donata Mariti, Sorori & fratribus sponsæ restituenda, vel ab ipsis accipientibus (cum fuerint ob eandem causam donata quia rediit ad non causam effectum matrimonij plenè non sequuto *l. nihil refert 4. in fine ff. de cond. sin. caus.* Nec interest quod per eos non stererit. Quia etiam casu fortuito non sequita causa donatio intercedit *l. 1. 2. §. fin. ff. de don. Vel ab ipsa spon. quia in donatione ob causam non adimplet, tenetur ad interesse l. naturalis 5. §. 1. & 2. ff. de prescrip. ver. & ad sumptos propter illam causam factos l. qui pecuniam 5. §. 1. ff. de cond. caus. dat. & ibi Faber. lit. A. col. 6. fol. mibi 266. col. 2. statim post princ.*

31. Crumenam verò cum pecunijs omnino reddendam securus affirmabat, cum non sit computanda inter res ad vsum quotidianum comparatas, nec dubitetur de traditione, nec interesse quod non constet de quantitate, quia id partis tradentis Iuramentum deferendum, cum constet de traditione dixit *Dec. conf. 146. sub n. 14. post princ. vers. ex hoc Hippolyt. de Marfil. singul. 639. qui dicit menti tenendum. Gal. de Cred. c. 2. tit. 4. n. 754.* Nec obesse testimonium de restitutione, quia vt est in broccardicis dictum melius proxime *Farin. de test. d. c. 63. num. 1.*

32. Deinde quia fuit missa ab Illustriss. D. Christophoro Camilli fratre, & sic in quocunque euentu siue sequuto siue non sequuto matrimonio eo dissoluto debet restitui, quia donata à Consanguineis viri, eius contemplatione censetur donata nulla habita distinctione inter pretiosa, & quotidiana, vt ex Bart. *1. as. & alijs Roland. consil. 10. num. 1. lib. 1. Borquin. dec. 64. num. 22. Castill. dec. 93. n. 5. lib. 1. Clar. recepti sentent. lib. 4. §. Donatio quest. 10. num. 2. Thesaur. lib. 3. quest. 5. num. 4. Gratian. disceptat. 139. num. 3. Fontanell. de pall. nupt. claus. 7. gloss. 3. part. 6. num. 92. Sanchez dist. lib. 6. disp. 26. n. 11. cum multis alijs, & Sacrae Theologiae, & Iuris Auctoribus in id expenden. leg. si eius plures 11 §. in arrogato ff. de vulg. & alia Iura Cancr. variat. lib. 1. c. 9. n. 194. Ripol. dist. c. 16. num. 309. Rota dicta Romana localium §. Idemque dicendum coram Merlino etiam si conueniant tantum vxori, vt contra Angelus Imol. in l. sed si plures §. in arrogato num. 11. vers. ceric Alex. n. 13. ff. de vulg. Thesaur. supra num. 5. vnde missa à sororibus Camilli corona flores, & alia videbantur restituenda.*

33. Addebat quod non satisfacit Sponsa reddendo vestes tritas, & consumptas, quia cum eius culpa causa non fuerit sequita non potuit eis bona fide vti, & quia tenetur ad interesse vt supra dictum est.

34. Fuit tamen secundum communem DD. sententiam, & distinctionem capta resolutio esse restituendas res dumtaxat descriptas supra in §. Et hæc concordet Domini, &c.

Vtraque parte informante, &c.

§. 1. Abbas Vifredotius in suo testamento iudauit sex beneficia in Cathedrali Fanesi. & per alia ordinauit, quod sanctissimum Eucharistia Sacramentum cum ad infirmos deferretur, comitarentur post Canonicos beneficiati, & in Choro cum ipsis Canonicis interessent horis diuinis: referuato iure patronatus suis hæredibus de Primogenito in Primogenitum Sum. Vifredotij n. 1. Capitulum Sede vacante acceptauit fundationem, & Patronatum, & assignauit dictis Beneficiatis locum immediatè post Canonicos, sed cum instaretur apud Reuerendiss. D. Episc. vt dictos Beneficiatos institueret, hoc fecit assignando eis locum post Curatos ciuitatis, & post duos Mansionarios, qui præceduntur à Curatis, quando interfunt in Choro: Acquiuerunt instituti, sed Patronus appellauit, & mihi commissa causa dubitauit, quis locus esset assignandus dictis Beneficiatis & Donini esse assignandum immediatè post Canonicos responderunt.

2. Ratio resolutionis fuit quia cum dicti Beneficiati constituant cum Canonicis corpus Cleri Ecclesie Cathedralis *Grat. discept. 298. num. 50.* & teneantur cum eisdem inseruire, segregari non debent ab ipsis per interpositionem Curatorum aliarum Ecclesiarum, vt respondit *Sacra Rituum Congregat. in vna Turritana 1. & 27. Julij anni 1601. & in alia Terull. 20. Decemb. eiusdem anni, vt refert Barbof. in summa dec. Apostol. Collet. 10. verb. Beneficiatis n. 3.* Quibus S. Congregat. placitis semper maxima cum reuerentia ab hoc nostro Tribunali declaratum fuit, vt testatur *dec. in Romana præcedentia 18. Maij 1620. coram Sacratio, & in Oppiden. Processionum 28. Maij 1646. Et hæc, & 15. & Jun. 1647. §. 1. coram R. P. D. meo Verosio,* vbi multi cantantur & quod si ordo Præbendariorum qui immediatè sequitur post Canonicos Rot. in Hispal. Præminentiarum 17. Jun. 1613. coram Sanctissimo inter. rec. dec. 506. n. 3. p. 1. Monstruosum enim, & præter ordinem naturæ videretur intra vnum corpus aliud inferere, vt bene *Ferr. de præcedent. quest. 1. num. 6. in fin. quam rationem considerat. Io. Monach. in c. Rom. num. 9. de sent. excommun. Gratian. discept. 111. num. 3. & facit bon. memor. Coccin. dec. 197. n. 1. cum seqq. & n. 13. & 15. Rot. decisi 52. n. 1. p. 6. rec.* Et in proximis terminis de Priori S. Mariæ de Pilar volente se in choro Cathedralis intercedere dixit *Rot. decisi 111. num. 1. & 4. pag. recent. & facit aliud responsum eiusdem sanctæ Congregationis in vna inter Canonicos, & Clerum Cathedralis Viterbien. cum eiusdem Ciuitatis Curatis, vbi quod etiam quando ipse Parochus defuncti eius ferretur comitatur debeant præcedere Capitulum, & Clerus Cathedralis, & in alijs sic fuisse decisum commemoratur per Barbof. de offic. Paroch. c. 9. num. 7. & de Canon. c. 18. num. 60.*

3. Secundò, quia Beneficiati exercent officium suum in propria Ecclesia (in qua Curati considerantur tanquam Clerici extranei) & sic debent præferri, bonus text. in *l. 1. c. de offic. Vicar. Nat. cons. 62. per tot. Gratian. discept. foren. cap. 298. num. 1. 38. 40. 41. & 54 & alijs in Taurinen. delationis Baldacchini 4. Julij 1646. §. neque demum coram R. P. D. meo Corrado, Ferr. de præced. quest. 8. num. 7. & q. 32. num. 2. & 3. faciunt erudite congesta per R. P. D. Contelorum in tract. de præced. n. 17. 19. & 63. & non solum ratione officij, sed & ratione*

ratione loci competit illis & a precedencia in choro ad tradita per *Gratian supra dicto num. 38. & 2. Barbof. dicto c. 9. n. 36. & seq. & de Canon. c. 18. n. 97. Ferr. dicta q. 32. num. 2.*

4. Deinde quia idem cauetur in processuum incesfu, ut habetur in Ceremoniali Episcoporum lib. 2. c. 33. col. 3. vers. & vltimo loco Clericis Ecclesiae Cathedralis, &c. Cuius dispositio seruari debet ex Constitutione sancti memor. Clementis VIII. dat. 11. Iulij 1600. Incipit cum nouissime 6. in ord. Bull. meo, tom. 1. fol. 99. & plenè firmat Rota *Aliis congestis in d. Oppid. Gratian. discept. 298. num. 28.* Vnde idem dicendum quoad ordinem sedendi in Choro ad tradita in allegata *decis. 106. num. 3. part. 1. recent. Gratian. discept. 940. num. 1.*

5. Vltius quia Capitulum admittit fundationem cum qualitate quod beneficiatis assignaretur locus immediatè post Canonicos, quod eo magis firmum consideratur, quia factum Sede vacante, quo tempore Capitulum habet vices Episcopi in omnibus concernent. Iurisdictionem Episcopalem (quibusdam exceptis, inter quae hoc non reperitur) *c. cum olim. 14. vbi gloss. & Doctor. de maior. & obed. cum multis aliis per Rota in prax. decis. 572. num. 1. Barbof. d. c. 4. & de potest. Episc. alleg. 36. num. 9. & alleg. 45. num. 27. & de iur. Eccles. c. 32. num. 61. Viuian. in prax. Iuris par. lib. 5. c. 3. num. 2.*

6. Vnde bene potuit admitti istam fundationem cum supradicta qualitate, ut post Lambert. & alios *Paquin. de potest. Sede vacant. p. 59. num. 5. Garz. de beneficiis pa. 1. 5. c. 9. n. 79. Viuian. de iure par. lib. 1. c. 2. n. 44. & lib. 2. c. 1. num. 15. Barbof. de potest. Episc. alleg. 70. num. 32.*

7. Quapropter non obstat D. Episcopi Decretum. Et eò minus quia appellatione extinguitur iudicatum l. 1. fin. C. ad sen. conf. Turpill. vel suspenditur. l. furi 6. §. 1. ff. de his qui not. infam. l. si quis 11. C. de reb. credit. vbi communitè scribentes.

8. Nec obstat consuetudo praetensa per Curatos praecedenti Mansionarios. Nam licet in honorariis potissimum obtineat locum, ut notat Bald. in c. causam n. 6. de probat. & in c. eum olim de consuetud. Menoch. conf. 126. num. 1. Nauar. conf. 2. de maioritat. & obed. Gratian. d. discept. 298. num. 8. Rot. decis. 4. in fin. de elect. in nou. & decis. 214. num. 4. part. 8. seu part. 4. tom. 2. & decis. 85. num. 5. part. 5. & quod signet locum sedendi, eundi, & standi *Franc. decis. 387. num. 4. Decian. conf. 211. num. 6. volum. 1. & multis cumularis Tirazuel. de nobilitate c. 2. n. 55. vers. Sed in hoc. & facit Bulla san. memor. Gregor. XIII. in ordine 8. cuius meminit Zeval. in prax. Episcop. 1. p. v. b. Processiones vers. Ad tertium principale. & Rot. in Mutinen. praecedencia 25. Iunij 1638. coram bon. Merlino cum aliis. Primo quia nec probatur, nec docetur de praescriptione eò magis quia est odiosa Rota in Astens. sedus, quae est 865. num. 5. & 6. p. 4. diuers. Gratian. vbi proxime n. 53. Et sic non extendenda nec de casu ad casum, nec de persona ad personam *Fab. de Ann. conf. 122. n. 32. & 33. lib. 2. Mastrill. cum aliis de Magistratib. lib. 4. c. 13. num. 64. Surd. consil. 303. n. 6. & decis. 131. num. 9. Ponte de is. 8. num. 10. & 11. Rota decis. 172. n. 2. p. 1. diuers. & decis. 513. num. 17. part. 5. recent. & est text. in l. 1. §. si quis hoc interdito vbi Bart. ff. de iur. aduoc. priuat.**

9. Praecipue cum hoc non sit ratione introductum ad l. quod non ratione introductum est 39. ff. de legib. interpretando et eorum similibus de similibus in specie, ut fecit gloss. vbi dicitur se vna probata ab Ant. Fab. ibi in Rational. Osuald. ad Donell. lib. 1. c. 5. lit. A.

10. Porro quia sumus in facultatis, quia non inducunt consuetudinem in his quae sunt liberae potestatis Abbat. in c. ex p. Essensi 10. num. 7. in vltim. notab. de concess. Præbend. l. as. in l. quominus num. 28. ff. de summa.

Crauer. conf. 56. num. 4. Grat. vbi supra num. 10. Requiritur enim prohibitio, & interpellatio, à cuius temporibus incipit praescriptio, Bald. in l. 2. C. de seruis. n. 54. lib. 1. Grat. vbi proxime in fin. & c. 88. n. 15. & c. 89. n. 18. Nec Mansionarij poterunt praedicare Beneficiis ad notata per eundem, Grat. dicto c. 2. §. n. 9. Nam laedi possunt, Albanen. consil. 156. n. 23. Vincent. de Ann. Alleg. 131. n. 12. Ferr. cum aliis in vlt. de preced. q. 18. num. 20.

11. Accedit regula text. in l. sapè 63. ff. de re iud. cap. inter directos, §. in omnibus autem vers. nec interpellationes de fid. inst. & tot. tit. in Rubro & nigro C. vltimè a tot. a. l. a. Rot. in alleg. Taurinen. vers. Tum quia, & c. facit Milenitana Antianitatis 30. Maij 1639. §. Non obstat nonnulli actus praecedentia coram R. P. D. meo Decano.

12. Vltius quia isti Mansionarij videntur suprameritarij, qui non habent Praebendam in Ecclesia Cathedrali, sed in alia Sancti. Simonis & Iudae (vbi est in confesso inter patres) & sic sunt postponendi numeratis ex traditis à Ferr. vbi supra c. 10. n. 5. vbi ex Ca. l. Ca. C. & aliis. Quapropter retorqueatur argumentum pro Curatis adductum, quod Beneficiarij sunt suprameritarij, non habeant praebendas, sed Curati, & Mansionarij non habeant.

13. Minus obstat quod affectur de Dignitate Curatorum. Nam hoc procedit in propriis Ecclesiis, non vero in Cathedrali, qualitas quae non facit ad actum, nullum parit praeminentiam considerationem *Ferr. dict. 627. n. 2. & quest. 13. n. 3. D. Conetel. supra n. 22. Barbof. de Canon. dist. cap. 9. n. 11. Et de praecedencia in vno loco non potest argui ad praecedentiam in alio, idem D. Conetel. n. 63. Et vbi agitur de praecedencia Collegiali, Dignitas non Collegialis quamuis magna non attenditur, Seraph. decis. 1216. in fin. Gratian. vlt. citatis dist. discept. 298. num. 33. idem D. Conetel. vbi supra num. 13. & 24.*

14. Denique non obstat acquiescentia Beneficiatorum ex regula *dict. l. sapè*, nec D. Episcopus potuit praedicare Iuri patroni iam quaesito ex Decreto Capituli emanato Sede vacante, ad tradita per Felin. in c. an acquiescent. n. 4. de praescript. Coccin. dec. 197. n. 9. Baratt. decis. 598. n. 8. & 9. in quibus recententur.

Et ita, &c. vtraque, &c.

DECISIO LXXIV.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Arguelles.

In causa Burgeñ. nullitatis professionis.

Veneris 16. Iunij, 1649.

§. 1. **P**RO Ventura responsum, pro quo faciunt sequentia verba Lapi. [Primo iste erat in probatione, & deliberatione, quia talis Annus datur etiam in fauorem sui, ob fragilitatem humanae conditionis, ut in c. 2. de Regul. lib. 6. sed eximio, & dimittendo habitum (ut in themate proponitur) videtur ipso facto deliberasse se nolle profiteri, seu se non posse pati auctoritatem clausuræ, & sic confirmatum fuit pro hac vice propositum suum, vnde mutato postea nouo proposito, quia erat nouo tempore iterum probandum, & deliberandum, nam ex eodem tempore probationis non potest sequi placencia, & displicencia, & sic etiam Monasterium, quia ista sunt aduersantia, & vna, & eadem res non debet pati diuersos effectus, praeterea ex his quae inordinatè procedunt, nihil inordinatè sequi potest, de accus. c. qualiter 1. & vbi fundamentum est vitiosum, nihil tutum superadificari potest, 1. quest. 1. Cum Paulus,

Ius, sed iste regressus, quem fecit dictus iuuenis ad dictum Monasterium, fuit inordinatus, & vitiosus nam dictus iuuenis captus, & inuitus detentus rediit ad Monasterium, & sicut matrimonium carnale debet esse liberum, de sponsal. Cum locum, ita matrimonium spirituale quod est maius cap. 1. sed hic iuuenis dicit fratres mendicantes in sua deliberatione iam facta fuit impedire, & per consequens impedierunt constitutionem (loquitur de dict. cap. 2. de Regul.) id est annum probationis sub pena nullitatis, sed etiam quod infra annum quemlibet non impediat quo minus ad seculum redeat, prout de sua voluntate processit, ut in dicto versiculo, quod si forsitan reperitur coniunctum generaliter tota prohibitio ibi, contra hanc probationem (sic legitur, sed errore libarii, nam in textu est, prohibitionem &c.) Prohibitio autem prædictorum emanauit coniunctim, & sub principali verbo Non præsumatis, ergo receptio postea facta de dicto iuuenis non tenuit. Præterea dictus annus probationis, ut supra est dictum, datur etiam fauore Monasterij, ut Monasterium probet mores ingressi si bonos mores habeat, & si voluerint admittat, & si malos mores habeat, puta, quia non est aptus ad Religionem, ut quia austeritates regulæ pati non potest, aut non vult cum extra remanere volente repellunt, sed cum iste infra probationis annum fugiendo exiit extra Monasterium, & habitum dimiserit apparuit eis quod bonos mores non habuit, & Religioni aptus non erat, ergo cum repellere deberent non per violentiam reducere, & sic contra mentem iuris hoc fecerunt, in præiudicium Monasterij infra ex dolo suo, huc vsque Lap. alleg. 46. n. 3. ante finem postquam eod. num. 3. statim à principio vers. item cum lex firmavit annum Nouitiatum debere esse continuationem physicam, cum eam comparat continuationi præscriptionis, de qua infra dicitur.

2. Et si quidem nomen Religionis demas (quod nihil interest ad casum) & quod ibi non per se ipsos, sed per alios apprehenderunt Religionem fugientem (quod facit illum casum fortiorum; nam in nostro, officio Birtuariorum persunt sunt ipsi fratres, seu maius Canonici Regulares S. Norberti) nec lac lacti tam simile est, quam casus Lapi huic nostro, nisi fortior etiam ille videatur, quia Nouitius ibi bono spiritu ductus ingressus fuit Religionem, non vero desperatione, ut iste noster.

3. Sufficeret pro decisione tanti viri auctoritas, & iidem penè rationibus Domini decreuerunt constare de Natiuitate Professionis Venturæ Muxicæ, qui non inspiratione, sed desperatione potius impediti matrimonij carnalis ad spirituale transiuit, tentauit inconsiderate (quod debuerant Monachi rectè perspicere, ut præcepit san. mem. Sixtus V. in sua Bulla 71. Cum de omnibus 6. Kal. Decembris. 1587. §. ceterum 4. versus finem, ibi, nisi denique constet ipsos non humana aliqua ratione, sed tantum deuotione, seu pietate, seruire vni an religiofam spontè, & animo elegisse, ut bene explicat Suar. de relig. tom. 3. lib. 5. c. 10. n. 16. paulò post facti penitens inconsiderati (inde enim fit, ut ait M. Basilius, ut eodem temere vnde fuerat egressus, reuertatur) ad seculum redire velle sapius protestatus vestesque suas seculares repetens, (quas debuit Abbas restituere ex d. c. 1. de Regul. in 6.) precibusque ac lacrymis instans, ac tandem nil proficiens habitu exutus religioso, per cloacam, siue aqueductum nocte fugam arripuit, & postera die à duobus Monachis cum famulo ad id missis apprehensus, ut fuit in Monasterium reductus, carcerique additus, & panis, & aqua per mensem maceratus lactymis semper, & ciuilatibus obtestans se nolle prosequi Nouitiatum, & Religionem, & sine intermissione noctu diuq. clamans, & quiritans, cum præter hæc Abbas

continuo minaretur cuidam Militum ductori, qui in vicino loco Milites cogebat ad virgens ardensque, tunc bellum Fontistræie plenum discrimine, imò desperatione se eam traditurum, vel magis proditurum, coactus tandem professionem emisit lacrymis, & singultibus antea, & postea, & in ipsa professione metum magis quam motum animi à Religionem auersissimi demonstrans, & sequenti die palam repetens se metu compulsam, ut primum potuit ad Ordinarium proficiscens iterum à Monachis arreptus iuriori carcere mancipatus, rupta satis alta fenestra lintheisque in modum funis intortis præcipitavit se potius quam demisit, ac descendit, seque in desideratam libertatem (si alibi libertas est, quam vbi Spiritus Domini ex Paul 1. ad Corinib.) asserere aperto vitæ periculo protraxit, adeo hominis natura libertati student Cas. lib. 2. de Belli Gallic. adeo multiplex patet ad libertatem via lib. 3. de ira c. 15. & adeo non ardua virtus, seruitium fugisse manu; dixit Lucan lib. 4. Pharsal.

4. Enim vero probationis annum continuum esse debere clarius est, quam ut multis indigeat probationibus, nec sufficit coniungere priora tempora cum secundis, c. ad Apostolicam 16. de Regul. & Abb. n. 9. Anchar. 7. Franch. alios citans in c. 1. de regularib. in 6. num. 3. vers. quod autem si non fuit, & seq. contra Gloss. Specular. & 10. Andr. explicando Ancharanum, & Fortius post S. Concil. Trident. sess. 24. de Regul. c. 15. utrobique, multis diligenter velati à Reuerendiss. Barbosa Episcopo Vgentin ibi num. 5. hic num. 5. 24. & de Poesst. Episc. 3. part. alleg. 101. num. 23. de iure Eccles. lib. 1. cap. 42. num. 11. & in summa dec. Apostol. collect. 31. num. 12. (vbi sic declarasse Sacram Congregationem Concilij) dixerat prius Bart. in l. final. §. quotiens 3. ff. de publican. & velligal. arguens de seruis Nouitios Religionum per eum textum, qui bene congruit ibi, sunt autem veterana que anno continuo in Vrbe seruiuerunt, &c. Nouitia autem mancipia intelliguntur que annum nondum seruiuerunt, Nauarr. cons. lib. 3. de Regul. cons. 32. n. 1. vers. tertio quod &c. Mirand. in manual. part. 1. quest. 22. art. 4. & art. 5. per tot. Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 59. Suarez latè ad partes d. tom. 3. lib. 5. cap. 15. à n. 1. & manu plenissima pro more R. P. D. res. mor. tom. 5. tr. 5. de paruit. materia res. qua hoc est incom. 7. tr. 1. res. 155. & c. 19. multi per Bordon. de profess. c. 4. q. 11. vers. Nouitiatum & c. Nauarr. in sum. Bull. de Nouitiis recipiend. n. 3. & 4. & in mucerna Regul. verbo annus n. 6. utrobique testans sic Congregationem de erminasse, Marsil. in remission ad Concil. c. 15. R. P. Lazzari in sum. Regul. tom. 3. verbo professio n. 10. & tom. 1. c. 2. n. 11. Ciartin. contr. lib. 1. c. 108. n. 14. Vecch. in prax. Nouitiorum disp. 11. dub. 3. n. 1. testans etiam de S. Congregationis declaratione 7. Nouemb. 1597. Rota dec. 175. n. 2. par. 1. recent. vbi de dicta declaratione & alij infra citandi.

5. Qui omnes rationem reddunt quod vbi sit mentio de tempore, lege, vel statuto, semper de continuo intelligendum est. Genero 8. ff. de his qui nor. infam. l. 3. cum Gloss. penult. l. naturaliter 5. leg. nunquam la secunda in ordin. 31 §. primo ff. de r. suc. Bart. vbi sap. Lap. vbi supra num. 3. & ibi Mandos. littera E. Amaya ex Glossi Menoch. Donell. Osuald. ol. seruar. lib. 1. cap. 10. num. 6. Albert. Brum. in tract. de permanenti. & perseveranti. num. 4. habetur, tract. com. tom. 17. fol. 395. Anton. Bart. de tempore vili. & continuo c. 3. num. 9. vbi idem tom. 6. fol. 210. col. 4. Fœnui. in tract. de moment. tempor. c. 30. num. 104. relati à Vecch. vbi supra num. 2. Pellizar. in manual. Regular. tract. 2. cap. 1. num. 10. Vela discept. Hispanen. 18. num. 3. lib. 1. Peyrin. tract. 2. de Prælat. quest. 3. cap. 1. §. 4. num. 100. Bordon. cont. Regul. tom. 2. res. 99. num. 28. & resolut. 54. num. 188. vbi magna congeries iurium, & auctorum Bart. à S. Fausta Thesaur. Religios. lib. 5. §. 163. n. 5. Remig. Scrof. solut. quest. mor. 9. 31. num. 2. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 35. difficult. 5. num. 7. qui testatur de S. Congre

S. Congregationis declaratione, Tamburin. de iur. Abbat. tom. 3. disp. 9. n. 10. & 11. plurimi per modern. Iesuitam Regim. Ch. st. ane Reimbica tom. 2. lib. 11. disp. 24. qui omnes & alij referendi exornant etiam supra traditam conclusionem g. antecedenti.

6. Et omnes quidem magna concordia firmatas supra conclusiones amplectuntur, & interrupti dictam continuationem si Nouitius habitu dimisso, & animo deserendi i. religionem extra Claustra se conferat citati a Vecch supr. Peyrin. r. 10. Pontell. verbo Nominatus n. 49. Tamburin. n. 17. Bordon. d. quest. 5. n. 19. Reuerendiss. Vgerin. d. cap. 15. num. 31. & ante eos Suarez de Religio. tom. 3. lib. 5. c. 15. n. 6. quem sequitur Sanchez ad Prac. de calog. lib. 8. cap. 4. n. 32. & alij inferius. Vtrum vero sufficiat quodlibet interruptio physica, & realis, an vero moralis, & cuius temporis necessaria sit, magna discordia est.

7. Nam quod tempora conlunguntur egresso Monasterium, & regresso teneuerunt ex antiquioribus Gloss. final. in cap. cum qui certus de reg. iur. in 6. Speculat. ad tit. de stat. Monach. n. 43. & ibi Adde. littera G. & qui eos refert. & Anchar. Alex. cons. 54 num. 2. lib. 4. Bard. ubi sup. n. 9. vers. in Pradillo & c. Roman. d. 1. sup. §. quotiens n. 2.

8. Ex recentior. paucarum dierum interpolationem non impedit istam temporum coniunctionem, seu non interrumpere, moraliter teneuerunt l. ff. de inst. & iur. d. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 5. vers. secundo hunc annum in fine, & ante cum dixerat Franc. dicit. cap. 1. de Regular. in 6. num. 3. paulo post medium, vers. scilicet tamen videtur, qui pro contraria citat Lapus, & Nauarr. dicit. consil. 32. vers. tertio quod, ubi etiam si per solos tres dies foris maneret interrumpi Nouitiatum, quasi sentiat minorem interruptionem non sufficere ipse alios pro se citat, & alios, Diana d. resol. 19. Reuerendiss. Vgerin. de Potestate Episcopi d. allegat. 101. num. 25. & de iure Eccl. d. lib. 1. cap. 42. num. 124. & d. sess. 25. cap. 15. num. 7. vers. contra Lessius & Pellizar. d. tract. 2. cap. 1. num. 10. & Bordon. d. quest. 11. d. resol. 54. n. 202. qui extendit ad spatium quinque dierum, & amplius pro quo nullum habet auctorem; & Nauarr. ab eo citatus, ubi supra qui loquitur de tribus diebus, forte hoc non dixit, nisi arguatur a contrario sensu, (quod non recipitur in doctrinis auctorum Rota decis. 135. in fine par. 4. recent.) dicit enim interrumpere exeuntem, etiam si per solos tres dies maneret, Remig. Scrof. supra quest. 31. sensu per spatium vnus noctis, vel vnus diei, quorum placita ultra adducta per eos possent forsan probari ex l. Paulus 48. §. Gius ff. de liber. causa, quem Roman supra. n. 3. dicit nescire quod fit alibi.

9. Contrariam tamen sententiam teneuerunt Bart. in d. §. quotiens num. 2. Angel. & Alberic. ibid. Abb. & Anch. ubi supra, dum comparant istam interruptioni praescriptionis, melius Lapus, vt diximus eleganter Suarez d. cap. 1. num. 6. per hac verba. [Mih]i autem videtur magis esse considerand[um] grauitatem actionis per quam interrumpitur probatio Nouitiatu[m], quam temporis diuturnitatem, quia alias nil certum de hac interruptione eiusque sufficiencia dici poterit, sed relinquendum erit cuiuscumque arbitrio, alicui enim videbitur parua mora trium, vel quatuor dierum, alij vero magna, quo circa censeo, si quis dimisso Religionis habitu egressus est, eo ipso interrumpi annum probationis etiam si paulo post intra diem peniteat, quia eo ipso amittit statum quem habebat, & indiget noua receptione, & admissione, vt possit iterum Nouitius esse &c. vnde quod Nauarr. ait annum interrumpi per exitum trium, vel quatuor dierum e Monasterio sine licentia Superioris si intelligatur de exitu totali, id est animo non redendi, & dimisso habitu non solum verum est, sed etiam sine limitatione temporis fuisse asserendum,

quia actus ipse per se sufficit & moraliter interrumpit periclerantiam, & constantiam propter quam constitutum. 7. in medio vers. per dimissionem, sequitur Sanchez in prac. de a. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 32. qui postquam de continuatione, & interruptione multis ad sanctorum congruenter late differuit a num. 30 & quamlibet interrupcionem sufficere ex ipso Nauarr. probant can. 53. a. litem confetur pei tanquam forma, vt probat rector in Glossa in verbo forma & c. At omisso forma in minimo 12. id Sanchez supra, & quando tempus est datum pro forma, nec addit, nec detrahi potest, nec minimo quidem vt per Scribenes in l. ff. de lib. & postum. Fratru. de 2. traque retract. p. 1. §. 1. Gloss. 2. n. 11. Formi supra cap. 32. n. 2. cap. 3. num. 9. facit vulgari regula quod si forma desit in minimo actus conuinit. cum in §. si prae ff. de transact. cum vulg. per relata Axiom. 157. littera F. iisdem rationibus, & multis citatis Bartol. d. sancta Faustol d. lib. 1. q. 164. n. 2. Tamburin. de q. n. 1. Clarin. d. c. 108. num. 20.

10. Cum ergo ad professionis valorem petat S. Concil. Trident. annum continuum, quantumvis modicus continuationis defectus cum irritam redderet, sicut etiam quantumvis modicus illius anni temporis defectus sufficeret ad professionem cassandam, ita Sanchez argumentatur ubi supra, d. numero 32. vers. cum enim, & Religio Bassus in suo tract. Florentinus Theolog. verbo Religio 3. n. 5. vers. pro resolutione. Nam certum est tempus istud numerari de momento ad momentum, vt ferè per omnes supra citatos, & cum multis alijs Reuerendiss. Vgerin. d. cap. 42. num. 139. vbi adducit declarationem Eminentiſſimarum DD. Cardinalium 21. Ianuarij 1617. latius num. 118. & d. sess. 25. cap. 15. numero 20. & 21. ubi de alijs declarationibus plenissime d. allegat. 101. num. 22. vers. verum & c. exornans ait se in illa tertia impressione re maturius examinata distendere a contraria opinione quam teneuerat in iuris, & rationibus ubi videntis.

11. Quam opinionem, de modica inquam interruptione, sequuti sunt multi alij a supra citatis adducti, & a Peyrinis d. tract. 2. de Pralat. 9. cap. 1. §. 4. num. 100. fol. 406. ubi de reuerso post tres horas Casp. Palas in oper. moral. p. 3. tract. 16. disp. 1. §. 2. num. 7. quia illa est vera, & propria interruptio status qua cessat status assumptus, & contra vero cessat status probatiuus si habitum dimittas animo relinquendi vitam capiam, seu surgendi obedientia iugum, siquidem Nouitiatu[m] consistit in assumptione habitus animo Religiosam vitam experiendi; sic Palas supra, & alij citati a modern. Iesuita d. disp. 24. Miranda in manual. tom. 1. quest. 22. art. 3. concl. vnica vers. quidam dicunt ex Bulla Iulij Secundi deducit per solam habitus dimissionem animo delectam Religionem Nouitiatum interrumpi, Villalobos in summa tom. 2. tract. 35. diff. 15. n. 7. qui loquitur de interruptione physica, dum adducit Aristotelem dicentem quod sex non sunt bis tria, sed semel sex, & in puncto dixit Abbas d. c. ad Apostolicam n. 9. quod sc. & 50. non faciunt 100. adducit etiam Villalobos semel, & multi ex citatis comparationem praescriptionis in qua semel data interruptione tempora non coniunguntur, ita in proposito nostro Anchar. in d. cap. 1. de vita & benef. Cleric. lib. 6. n. 1. ad fin. vers. sentie enim. Corn. cons. 147. vis. num. 23. dicit. 2. Petr. Barbof. ad l. cum notissimum 7. §. in no. num. 29. Cod. de praescripti. 30. vel 40. ann. quia interruptio totum tempus praeteritum extinguit Bald. d. 1. 7. num. 7. Barbofa n. 7. & 9.

12. accedit quod possessio per momentum temporis perditur vt de capto ab hostibus ad l. cum lae edes, §. 1. ff. de acquir. possess. etiam si per momentum capus extitisset

extitisset *Castr. in lsi is qui pro emptore* 15. num. 7. ff. de usufrucap. *Mench. de recuperend. 14. num. 8. Pamut. supra cap. 32. num. 15. argumento text. in l. 2. & 3. Cod. de posth. hered. instit.* & possessionem semel amissam non continuari cum possessione de nouo acquisita. *Bard. supra num. 13. ex Bartol. & aliis.* Et multo magis si vna est iniusta *Ferret. conf. 1. in causa possessoria. num. 8. lib. 1.* vt in præfenti, quia secundus ingressus fuit violentus. Nec posse duas possessiones diuersæ speciei coniungi *argumento text. in l. vnica. C. qui numero tutel. l. Spadonum 15. qui iura 11. ff. de excusat. tut. l. 1. §. fin. ff. de vacat. mun. & cum ista continuatio ab animo pendeat Nouitij eo ipso, quod egrediendo animum mutauit, interruptur, & mutasse animum eo ipso præsumitur, quod auferit, vt tunc probatur *ex l. naturale 5. §. pauonum ver. cervos ff. de acq. rer. domin. §. pauonum 15. Inft. de ver. diuis. Donell. lib. 4. comm. cap. 13. Borcholten. d. §. 15.**

13. Ex quibus apparet communiorem videri opinionem *Lepi. Suarez, & sequacium*: nec obstat d. l. Paulus 38. §. Caius, quam expendit Sanchez supra num. 30. post Romanum vbi supra, nec text. in lege quod dicitur 38. §. miles ff. de milit. testam. nec l. vnica. ff. de honor. possess. ex testam. milit. aut. nec non 28. si quis sapius ff. ex quibus caus. maior. quos adducit Alberic. vbi supra Nam ipsi respondent ibi fauore libertatis, militis, & absentis Reipublicæ causa sit responsum; nos sumus in materia odiosa, nisi dicitur Rota d. dec. 175. num. fin. part. 1. recent. quia contra fauorem, & Nouitij, & Religionis esset, malè probatum ad Religionem admittere, intentio namque finalis constituendi animum probationis fuit occurrere apostasie, in quam facile dilabuntur hi qui minus consulto Religionem profitentur *dicit. c. ad Apostolicam dicit. c. 2. & per hoc iura Rota penes Sanch. dec. 121. n. 2. Vecch. vbi supra dub. 2. num. 6. & faciunt verba Sancti Basilij supra relata.*

14. Sed esto quod difficilis questionis resolutio sit, ex quo sum sensum aperire noluit R. P. Diana vbi supra, contentus hinc inde Auctores referre, extra istam aleam Ventura Muxica est, quia omnes supradicti Auctores vtrique adducti excepto, *Lapo, & Ciartin.* loquuntur quando deserens Religionem, Monach. penitentia ductus regreditur, non vero quando coactus, & vi reductus, vel potius raptatus, vt Ventura, quo casu nulli venit in mentem tempora coniungi, in d. Bordon. in suo casu ait necessariam esse nouam inuentionem, & in regresso, & in monasterio.

15. Quæ omnia eo magis procedunt, cum non solum fuerit violenter retractus Ventura, sed metu compulsus ad professionem, quo casu nullam esse latissime probauit Rota multis iuribus, & auctoribus dec. 175. n. 5. & per tot. part. 1. rec. Præf. discept. 27. & *Vitiboni. nullitatis professionis 29. Ianuarij 1646. num. 3. & seqq. confirmata 10. Decembris eiusdem anni §. ex quibus satis & sequenti. coram me.* Et in præfenti metu adfuisse cadentem in constantem virum satis probatur, omisso quod multi dicunt, sufficere reuerentialem etiam sine minis propter summam libertatem ad actum istum requisitam, tenuit Bassens supra verbo metus, num. 3. cum multis ibi citatis, *Cardin. multis aliis iuribus, & Doctoribus dicit. cap. 108. qui latè prosequitur, appositissime ad nostrum casum, quoad qualitatem metus passij, & quoad probationem, & etiam ad coniecturas ex fuga, & lacrymis, protestationibus ante & post professionem, ita vt durior appareat casus noster legendus à num. 27. & ante eos Nauarrus ex glossa, & aliis ad Tir. de his que vi. lib. 1. consil. 10. num. 4. & de conuers. coniugat. lib. 3. consil. 3. num. 4. & in manual. cap. 22. num. 51. & de metu reuerentiali Prælati cum minis, Vecch. supra disput. 3. dub. 12. num. 19. & de reuerentiali cum mala tractatione, Bordon. supra resolut. 3. §. num. 87. ver. mala autem, & de motu reuerentiali Abbatisse, Rodriguez quest. regul. Tom. VIII.*

tom. 3. quest. 17. artic. 8. & reuerentiali pedagogi in officio funti in puero 15. annorum satis notanter reuerend. *Vgentin. copulatissime pro more, libro primo vot. 1. à num. 41. ad 48. vbi per tot. in casu fortiori matrimonij carnalis, nam in Spirituali minorem iusto metum sufficere docuit Reuerend. P. Diana part. 3. tractat. 2. de dub. regul. resol. 92. ex declaratione S. Congregationis, & Rota multis congestis, vt solet *Pont. de matrimonij lib. 4. cap. 11. num. 15. & 16. qui meminit Rote decisionem, alij per Sperell. dec. 79. num. 28. referendo S. Congregationem, Rotam, & etiam per Ciartin. dicit. cap. 108. num. 33. latè disputat Cabrer. de metu ex S. Congregatione, & Rota, & multis aliis lib. 2. cap. 10. num. 49. viden. à n. 43. vbi post longam enumerationem contrariorum n. 50. respondet ad cap. fin. quæ Cleric. vel ouentes n. 50. distinguendo inter matrimonium carnale, & spirituale.**

16. Sed quia multi contrarium defendunt, de quibus Sanchez & plurimi relati ab *Ognare de contract. tom. 1. disp. 3. sect. 14. n. 247. & à Sperell. d. dec. 79. à n. 60. Reuerendiss. Vgentin. voto 17. num. 128. lib. 2. Ventura tot metus imagines, tot minas, tot male tractationes fuerunt incussa, vt non puerum 16. annorum in quo minor metus sufficit, *Vgentin. de vot. 1. num. 22. lib. 1. de voto 17. n. 203. lib. 2. & late ab Ognare supra n. 212. Ciartin. d. cap. 108. n. 31. vbi de puero 16. annorum, vt erat Ventura Bordon. dicta resol. 38. n. 87. ver. mensurandum, Eligius Bassaus vbi supra dicit. verbo motus, num. 5. Vecch. num. etiam 3. Sperell. n. 6. sed virum constantissimum possent mouere.**

17. Et saltem si per se singula non fuissent, vt sunt sufficientissima sufficerent simul iuncta *Sperell. dec. 5. m. 67. & d. dec. 79. n. 80. & de metu leui cum in e. raptione Nouitij. tunc considerauit Rota decif. 175. num. 5. parte prima recent.*

Et ita &c.

DECISIO LXXV.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Corrado.

In causa Ianuæ. Priuilegiorum.

Luna 28. Iunij 1649.

§. 1. Commissa mihi causa appellationis interpositæ ad Sanctissimum D. N. pro parte RR. PP. Congregationis sancti Philippi Nerij Ciuitatis Ianuæ. à sententia Rotali, qua fuit declaratum illis non licuisse, neque licere Ecclesiam, Domum, seu Conuentum ædificare, vel recipere neque habitare, aut residere in Ecclesia sancti Panctatij, vel alio loco infra spatium centum quadraginta cannarum ab Ecclesia Sancti Sirti, seu Conuentu RR. PP. Theatinorum distanti iuxta Summorum Pontificum Constitutiones. Hodie habitauit, An illa sit confirmanda, & Dominice denud exactè discussa, responderunt affirmatiue.

2. Quia nititur expressis verbis Bullæ san. mem. Sixti Quarti priuilegium hoc concedentis RR. PP. Carmelitis sub Dat. 4. Kal. Decembris 1476. vt in ea legitur penes *Roderic. in Collect. Priuilegior. Regul. fol. mihi 209. sub num. 79. & P. Lezan. in summa qq. Regul. tom. 5. part. 2. fol. mihi 519. sub eod. n. 79. ibi.* Et vt quieti eorumdem Fratrum dicti Ordinis vltimus cõsultator, Constitutione felic. mem. Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri super Domibus professorum Mendicantium propè Domo aliorum Ordinum Mendicantium professorum infra spatium centum quadraginta cannarum de nouo non recipiendis. Ad omnes alios Religiosos aliorum Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium vtriusque sexus, & quascumque alias Eccle-

D d . haliæ.

siasticas personas prope Domoꝝ Fratrum dicti Ordinis de Monte Carmelo nouas Ecclesias, & Loca construere, vel alias de nouo recipere, & habere volentes extendimus, Ita vt nulli eorum infra prædictum spatium centum quadraginta cannarum etiam per aërem mensurandarum, vbi alijs commodè per terram mensurari non possent, edificare de nouo, seu construere, aut inhabitare iuxta Loca prædictorum Fratrum de Monte Carmelo præsumant. Siquis verò cuiusvis conditionis, status, aut dignitatis fuerit, qui contra prædicti Clementis prædecessoris Constitutionem, & nostram ampliationem venire, aut agere præsumperint tam ipsi quam auxiliium, vel fauorem præstantes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, quam ferimus in his scriptis, & nihilominus cuncta, & singula ab eis facta pro infectis habeantur, &c.] Ad illis in fine clausula sublata, &c. & Decreto irritanti, &c. & amplis derogationibus.

3. Idem referunt, Hieronym. Sorb. in Compend. Priuilegium Regular. in verb. edificare, sub n. 19. vers. eisdem Sixtus sol. mibi 314. ac ipse iterum Roderic. 39. Regular. tom. 2. quest. 59. art. quinto, vers. quo priuilegio. Lud. Mirand. in manual. Pralat. tom. 1. quest. 33. art. quarto, in tertia conclusione, Barbof. de vniuers. iur. Eccles. lib. 2. cap. 12. sub num. 76. vers. pro Fratribus &c. & alij.

4. Quod quidem fuit deinde communicatum, ac principaliter concessum eisdem PP. Theatinis tam à Clem. VIII. in Constitutione incip. Dudum pro parte vestra. Dat. 2. Martij 1533. in ordine 38. §. 12. Ac insuper nobis. Bullar. par. 1. ac Pium V. in eius Constitutione. incip. Ad immarcescibilem. Dat. septimo Idus Februarij 1567. in ord. 31. in §. 14. Ipsisque, & §. 15. Bullar. part. 2. & sanct. memor. Gregor. XIV. in eius Breui Dat. 5. Aprilis 1591. ibi. [Et insuper volentes prædictam Congregationem pro singulari quo eam ob eminentia merita, charitatis affectu complectimur amplioribus fauoribus, & gratis, vt par est, cumulare, & exornare, eisdem Congregationi, & Clericis, vt vltra priuilegia, & alia sibi concessa prædicta, omnibus, & singulis alijs Priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, Indultis, Indulgentijs, & peccatorum remissionibus, & relaxationibus, cæterisque gratis, tam spiritalibus, quàm temporalibus, quibusvis Religionibus, Congregationibus, & ordinibus quocumque nomine nuncupentur etiam Mendicantium, ac tam virorum, quàm mulierum, eorumque Monasterijs, Domibus, & alijs Pii locis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, dictamque Sedem hæctenus quomodolibet concessis, & imposterum concedendis, ac quibus illorum vtriusque sexus personæ de iure, vel consuetudine, aut ex priuilegio, vel alijs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum in his, quæ eorum Regularibus Institutis non aduersentur dumtaxat, non solum ad eorum instar, sed equè principaliter, ac pariformiter in omnibus, & per omnia, perinde ac si eisdem Congregationi & Clericis specialiter, & expressè concessa forent vti, potiri, & gaudere libere, & licitè valeant perpetuò concedimus, & indulgemus, illaque eis communicamus, & concedimus, & ad eos extendimus. Decernentes præsentem literas, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, nec ex quibuscumque alijs causis quantumvis legitimis, & iudicis de subreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, retrahi, &c. non posse &c. sublata &c. ac iterum &c.] & pro vltimo constat ex eodem Breui, cuius vigore quæcumque Priuilegia cæteris Religionibus concessa, & concedenda effecta sunt propria dd. PP. per-

inde ac si fuissent ipsis nominatim concessa, independenter ab alijs. *omnia, & ibi notat. C. de Episcop. & cum alijs relatis per Horat. Mandos. in eius Tractat. de priuilegijs ad instar, & questione quarta per 101. Rota penes Crescent. decisione 9. sub numer. cunctis, vers. si numer. secundo, vers. qua communicatio parte quarta, com. Licien quarta funeral. 15. Ianuarij 1618. coram bon. mem. Coccin. in princ. vers. in casu aucten de quo agitur, & in Rauennaten. iur. sepultur. 18. Februarij 1618. coram Eius Clericis Regularibus. Quare omnino sunt obsecranda, nec ab eorum tenore recedi potest, cap. porro. vbi gloss. fin. & cap. seq. de priuilegijs, Rota penes Card. Mantie, dec. 329. num. primo vers. nam tenor priuilegij ac in recent. dec. 226. n. 24. vers. quod cum fuerit, par. 7. cum alijs relatis per modern. Roman. dijs. ep. 47. n. 28. vers. cuius tenor.*

5. Nec aduersantur Decisiones in Toletan. Redificat. Capella 24. Februarij 1592. coram bon. mem. Card. Mantic. decis. 163. & in Iansen. domorum 15. Maij 1615. coram bon. mem. Manzaned. in recent. decisione 676. part. 1.

6. Quia in illa Toletan. fuerat probatum Ecclesiam Sancti Ioseph, cuius Patroni, & Capellani in ea existentes nouam inceperant edificare Capellam, fuisse constructam ante Monasterium PP. Discalceatorum, vt in ea legitur sub n. 3. vers. imo probatur, &c. In causa autem proposito constat Ecclesiam Sancti Siri ab antiquissimo tempore edificatam, de qua mentionem facit Sanctus Gregor. Dialogor. lib. 4. c. 53. Eandem apud MM. Cassinenes prius existentem fuisse deinde concessam PP. Theatinis anno 1575. ex publicis Instrumentis in processu productis, Et ab eis restauratam, vt attestatur Card. Baron. in Notar. ad Martyrolog. in Let. diei 29. Iunij SS. Apostoli, Petro, & Paulo facti in verb. Sancti Siri Episcopi sol. mibi 365. Et in ea recentiori Sancti Pancratij PP. Congregationis longè postea receptos, & introductos anno scilicet 1644. proindeque illis inuitabiliter obstat dispositio relata Constitutionis Apostolicæ prohibentis non solum Ecclesias, Domoꝝ, ac Monasteria de nouo edificari, sed iam edificata etiam de nouo recipi, ac habitari infra spatium dd. centum quadraginta cannarum, vt apparet ex eius lectura, & tradunt DD. supra citati Illa veto Iansen, discussus tantummodo, atque decisus fuit articulus. An RR. PP. Societatis IESV tenerent vendere nonnullas Domoꝝ, & situs] pro ampliatione dicti Monasterij Sancti Siri ex Priuilegio iure communi inducto Ecclesie, ac Religionis fauore, per l. si quis sepulchrum ff. de Religios. & sumpt. funer. vt patet ex dicta dec. 676. parte prima recent. vbi quoad hæc ipsa particularia priuilegia, quibus modo agitur eisdem PP. Theatinis competentia, expressè fuit reueruata cognitio num. 1. vers. qua tamen, &c.

7. Minus releuat, quod sub eiusmodi generalibus Priuilegiorum communicationibus illa comprehendendi non soleant, quæ sunt alijs præiudicialia.

8. Quia non procedit obiectio, quando consultat de voluntate Summi Pontificis intendens omnia indistinctè complecti, vel ex amplitudine verborum, vel ex aliquorum præiudicialium expressione, vel ex clausulis adiectis. Quæ omnia concurrunt in proposito casu, in quo prædictum Indultum non solum per viam communicationis, sed principalis concessio in omnibus, & per omnia pariformis cæteris præcedentibus aliarum Religionum amplissimis verbis conceptum fuit, expressis, etiam specialiter immutabilibus, & exemptionibus, quæ sui natura solent esse alijs præiudicialia, necnon additis clausulis abrogantibus defo-

Etiam citationis, atque consensus omnium interesse habentium, ac etiam subreptionis, & obreptionis, & intentionis ipsius concedentis oppositionem. Ex quorum sane amplitudine satis probatur deliberata, & enixa Pontificis voluntas impertienti huic Religioni quæcunque, & qualiacumque privilegia, etiam si tertiis præiudicialia, cæteris Religionibus antea concessa, & impoliter concedenda, licet alias sub generalibus simplicibus verbis non fuissent comprehensa, ut bene comprobatur Horat. Mandol. in dicto *vratat. de privileg. ad instar. dist. 9. 4. sub num. 7. vers. que omnia; cum seq. & fuit resolutum in Bonon. exemptio. 25. Maij 1618. coram bon. mem. Cardin. Verospio in recent. decis. 30. per tot. part. 4. tom. 2. & in Meliten. collectar. 7. Maij 1627. coram bon. mem. Card. Val. d. dec. 63. num. 4. vers. & quidem & c. ac seq. part. 5. eandem. Et in his terminis quod sub eiusmodi generali communicatione comprehendatur d. Privilegium, de quo nunc agitur, tradunt Ioan. Baptist. Confess. in summa priuil. Ordin. Mendicant. tit. 5. cap. 1. fol. mibi 363. Roderic. 90. Regular. tom. 2. d. 9. 5. artic. 5. vers. quo privilegio & c. Mirand. 7. 33. artic. 4. in conclusione secunda, in fin. vers. quo privilegio. Laurent. de Portel. in dub. Regul. part. 1. in verb. communicatio privilegiorum sub num. 9. vers. si nova Religio, & alij passim.*

9. Præterea non consistit, quod d. privilegia fuerint moderata, ac reformata per Constitutionem san. mem. Clem. VIII. incip. Quoniam ad institutum Dat. 23. Julij 1603. inter impressas eiusdem Pontificis in ord. 99. Bullar. part. 3. confirmata per san. mem. Greg. XV. in Constitutione 31. incip. Cum alias 17. Aprilis 1622. & per san. mem. Urban. VIII. Const. 25. Romanus Pontifex 28. Augusti 1624. Bullar. p. 4.

10. Quoniam est advertendum duplicem in hac materia vigere prohibitionem. Alteram scilicet generalem Sacrorum Canonum, & Conciliorum, qua vetitum est novas Ecclesias, seu Monasteria in quibusvis Ciuitatibus, vel locis edificari, erigi, ac introduci cum præiudicio iurium aliorum ibidem iam existentium, ut habetur in cap. qui unque 16. q. 1. cap. 2. vbi gloss. in verb. veteribus, de Eccles. edificand. cap. 1. de excess. Pralat. in 6. S. Concil. Trident. sess. 25. de Regular. cap. 3. in fin. vers. nec de cetero; Guid. Pap. dec. 360. Rot. penes Cardin. Seraph. decis. 847. sub num. 2. vers. nam iam ex forma scripti, quam ex dispositione iuris communis. Et de hac disponunt præfatæ san. mem. Gregor. & Urban. Constitutiones, quibus præscribitur forma in præmissis seruanda, ac numerus quidam Religiosorum in singulis Monasteriis erigendis, alendorum definitur, ut patet ex eorum lectura, & in eisdem terminis loquitur Rot. decis. 745. part. 2. recent. qua emanavit in causa vertente non inter duas Religiones, sed inter PP. Sancti Augustini Dicalceatos, & Capitulum Ecclesiæ B. Mariæ de Pilari Casaraugustanæ Ciuitatis, ut patet ex positione.

11. Alteram vetò specialem ex peculiaribus singulorum Ordinum, & Religionum Indultis, & Privilegiis, quibus per Summos Pontifices prohibitum fuit personis Ecclesiasticis, ac Religiosis in Ciuitatibus, ac loca quæcumque demò introductis, atque receptis, Ecclesias, Conuentus, ac Monasteria edificare, siue iam edificata recipere, habere, & habitare infra certa præscripta spatia ab aliis ibidem iam erectis, ac institutis distantia, Quæ sicut non ex ratione (ut quidam asseuerant) sed ex alia diuersa, & particulari processit, nempe ad evitandas emulationes, iurgia, dissensiones, & scandala, quæ oriri possunt ex eorum vicinitate, ut apparet ex relatis verbis Bullæ san. mem. Sixti Quarti, & aliorum Summorum Pontificum, & explicat S. Bonauen. tur. in Libello Apologetico, quest. 7. vers. Cum potius deberetis diligere tom. 2. Opuscular. fol. mibi 430. ac pro ipsis PP. Theatinis respondit Rot. in Ianuen. domorum

Tom. VIII.

20. Decembr. 1610. coram bon. mem. Manzaned. in recent. dist. decis. 87. sub num. 3. vers. que autem deducebantur p. 4. Ita sub generalibus illis Constitutionibus san. mem. Gregor. & Urban. favore earundem Religionum ob aliam causam emanatis non comprehenduntur, nec ab eis reuocantur, sed in eorum robore permanent, quippe diuersam continent, non autem contrariam, nec repugnantem dispositionem, cum inuicem non aduersentur, sed bene conueniant, quod Religiones, & personæ Ecclesiasticæ, seruata forma d. Constitutionum, admittuntur, & recipiantur in Ciuitatibus. Attamen non edificent, neque consueuant Ecclesias, Conuentus, neque habitationes eorum, & locis alteri Religioni vicinis infra dictam spatium cap. veniens ibique gloss. in verb. nullam, de prescrip. c. si propter de reseruat. lib. 6. l. hac saluberrima, vers. ita tamen, ibique gloss. in verb. conuerrere, C. de præposit. agent. in reb. lib. 12. Horat. Mandol. de priuil. ad instar. gloss. 8. d. num. 6. vers. secundo quia & seq. Rot. penes Pui. decis. 83. num. 1. vers. & fuit decisam ac seq. lib. 3. Verat. dec. 380. num. 1. part. 2. & in recent. dec. 229. num. 33. vers. & cum secundum privilegium, part. 7. & in hac specie sensit Rota d. decis. 87. sub num. 5. part. 4. recent. & P. Lezan. in eius summa part. 4. in verb. Monasteria Regularium sub num. 10. vers. notandum secundo & part. 5. tom. 2. circa §. 25. fol. 699. sub num. 227. vers. secundum vero, & c. dicens se in hac Vrbe experientia didicisse, quod quando Religiosi reclamant huiusmodi privilegiorum obseruantiam petentes à Sede Apostolica adiuntur.

12. Postremò non obstat quod d. Privilegia non sint vsu recepta.

13. Primum quia contraria vrget iuris præsumptio præsertim fauore illorum, quibus concessa fuerunt, ideoque neganti incumbit onus probandi legitime, & concludenter cap. accedentibus de priuil. & respondit Rot. penes Crescent. decis. 4. num. 2. vers. vnde Domini voluerunt, de priuil. & decis. 67. num. 3. vers. neque obstat & seq. part. 2. diuers. Card. Caualer. dec. 423. numer. 1. vers. neque videbatur, & in recent. dec. 197. sub n. 5. vers. & cum vsu, & decis. 215. sub num. 1. vers. que Constitutiones, part. 1. & dec. 572. num. 16. vers. obseruantia allegata, & c. & seq. part. 4. tom. 3. Id enim non satis probatur ex literis, atque Decretis exhibitis pro PP. Congregationis. Nam quædam loquuntur de annis trecentis, quæ ab eodem sanct. memor. Clement. IV. in alia eius Constitutione relata per Ioan. Baptist. Confess. in Collectan. literar. Apostol. Mendicant. fol. 12. Constituit. 3. & ab aliis deinde Summis Pontificibus fuerunt reductæ ad annos centum quadraginta. Aliæ de sola mutatione situs Monasterij antiquitus in eodem solo constructi ab ipsismet Religiosis iam dudum in eo degentibus ob necessariam causam faciendam, quia sub eiusmodi prohibitione non comprehenditur, ut probat Mirand. in manual. Pralat. tom. 1. dist. quest. 33. artic. 5. conclus. 2. Suarez, & alij relati per Barbos. d. cap. 12. sub num. 78. vers. sicut etiam. Alia vetò in particularibus casibus, in quibus peculiare vigebant rationes, nec constat de hac distantia actum fuisse. Et propterea ex illis ad casum propositum congrua fieri non potest illatio iuxta reg. l. Papinianus 21. ff. de iur. iur. l. si maritus. la prima in fin. vbi gloss. in verb. separata sit inter vir. & vxor. Castri. in conf. 97. ne improbitis utamur vocabulis. sub numer. 3. vers. nec obstat. & c. part. 2. Rot. penes Cardin. Seraphin. decis. 892. numer. 4. vers. & ideo est decis. 349. sub num. 1. vers. quia termini istarum decisionum part. 4. diuers. & penes san. memor. Gregor. 470. sub num. 9. vers. ex quò dicebant Domini.

14. Secundò quia ob solam patientiam, & tolerantiam Regularium, vel aliquodam ex eis non fuerunt amissa huiusmodi privilegia validissimis clausulis, ac decretis

D d 2 irritati

irritantibus roborata, que ex Principis intentione omnia contra eorum tenorem per inferiores acta ita infirmant, & quouis iuris effectu prorsus destituunt, ac si gesta non fuissent. Ideoque non vltus, vel contrarius vltus suffragari non potest. *Archid. in cap. cum de beneficio. sub num. 2. vers. sed pone, de prebend. in 6. Felin. in cap. cum accessissent. sub num. 30. vers. quarto limita &c. de Constit. Rota dec. tertia de priuil. anstiq. & penes Crescen. dist. dec. 4. num. 4. vers. & in hoc, & sequere ad fin. eod. tit. & dec. 240. num. 5. vers. & cum illud priuilegium. ac se. 6. part. 4. diuers. Cardin. Caueser. dec. 223. numer. 2. vers. 4. respondebatur in super. & seqq. Buratt. dec. 704. num. 10. vers. tertio quia, &c. *Horat. Mandos. de priuil. ad instar. gloss. 15. sub num. 32. vers. quomodo fallit, &c. Ioan. Baptist. Confess. in summa priuil. Mendicant. tit. tertio cap. 3. fol. mibi 292. idemque in specie comprobat reiectis contrariis, Campanil. in diuersor. iur. Canon. rubr. 12. cap. 13. sub numer. 81. vers. Sorbus autem &c. & P. Lezan. in loco supra citat. Eoque magis hoc procedit stante mutua generali communicatione priuilegiorum inter ipsos Regulares per Summos Pontifices facta, ob quam gaudent concessis à Nicolao I V. sanct. memor. PP. Carthusiensibus, & ab Eugen. IV. sanct. memor. PP. Cassinensibus, qui ab euilmodi præiudiciis præseruantur, vt apparet ex Bullis relatis per Roderic. in dict. Collectan. Bullar. sub eodem Eugen. Bulla 9. numer. 19. vers. Adicientes. fol. 86. & Bulla 11. numer. 10. vers. Adicientes. fol. 90. & P. Lezan. in eius summa part. 4. in verb. priuilegia Regularium. sub n. 17. vers. notanda etiam fol. mibi a 88.**

15. Tertio quia, quicquid sit de aliis Religionibus, certum est quod obiectio ex facto tollitur quoad PP. Theatinos, nam hi quoties casus euenit huiusmodi priuilegio tam in iudicio, quam extra vlt fuerunt & specialiter ipsa Ciuitate Ianuæ cum RR. PP. Iesuitis, vt apparet ex dec. 676. n. 11. vers. quia tamen. part. 1. & dist. dec. 87. part. 4. recent. ac iterum cum eisdem in Ciuitate Messanæ anno 1542. vt patet ex litteris S. Congregationis Episcoporum, & Regularium, & cum RR. PP. Præmonstratensibus hic in Vrbe. Ac demum cum Presbyteris secularibus S. Caroli Borromæi in Ciuitate Neapolis, vt apparet ex Decreto eiusdem Sacre Congregationis sub die 16. Februarij 1643. relato etiam à P. Lezan. in loco citat. sub dicto numer. 20. vers. vnde cum Neapoli. Ita quod licet quoad alios non essent in vltu, tamen quoad alios seruari debent, quibus propria diligentia prodesse, aliorum autem incuria nocere non debet. *Abb. in cap. cum accessissent. sub numero 8. ad fin. vers. dic ubi priuilegium. de Constitur. Rot. penes Cardinal. Seraph. dec. 951. num. 1. vers. priuilegium. ac se. 99. & dist. dec. 240. num. 6. vers. hoc autem part. quarta diuers. Buratt. dec. 704. numero 9. vers. secundo quia. Ioan. Baptist. Confess. dist. cap. 3. sub princ. Ant. Cordub. in Addit. ad Sorb. in compend. priuileg. Regular. in verb. communicatio priuilegiorum in verb. tandem fol. mibi 198. Roderic. qq. Regul. tom. 1. quæst. 8. art. 5. & quæst. 55. art. 19. Mirand. in manual. Pralat. tom. 2. quæst. 47. art. 8. Portel. in dub. Regular. dist. verb. communicatio priuilegiorum. sub num. 11. vers. quamuis vna Religio, & in verb. priuilegij communicatio sub numero 22. vers. quando vna Religio. Quod fortius etiam procedit attenda confirmatione, & noua concessione eorundem omnium priuilegiorum ad ipsorum fauorem emanata à sanct. memor. Gregor. XV. Motu proprio, ex certa scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine per aliud Breue Dat. 16. Octobris 1621. cuius viget præcedentia reuolunt, & in pristinum statum reducant à quibusuis antea actis præiudiciis vindicta Ioan. Baptist. Confess. dist. cap. 3. in fin. vers. quæ quidem inuolutiones. fol. 293. Roderic. qq. Regular. tom. 1. quæst. 8. art. 4. col. 2. vers. ino talis confirmatio. Suarez de*

legib. lib. 8. cap. 19. sub num. 1. vers. quia confirmatio eorum scientia &c. & cap. 20 sub num. 8. vers. secundo dicendum est &c. ac seq.

16. Postremò huiusmodi non vltus eo minus allegari debet pro parte PP. dict. Congregationis, qui in eiusdem Inlstituti Confratres in dicta Ciuitate Neapolim similem prohibitionem obtinuerunt, vt apparet ex Breui, Dat. die 17. Maij 1631. producto in Registro Rotali fol. 297. & seqq. Itaque iustitie, & equitati consonum est, vt eodem ipsimet iure æquo animo utantur erga se ipsos quod in alios exercuerunt, nisi illud ne in aliquando alteri facias; ac in Euang. S. Marthæ cap. 7. in princ. & S. Luca cap. 6. post med. & in cap. dilecti. ubi gloss. in verb. nolles de maior. & vlt. ad in l. 1. ff. quod quisque iur. eum concord. relatis per Tirap. de retract. lignag. §. 1. gloss. 13. sub num. 6. vers. praxia. cum seq.

17. Cum igitur ex prædictis, & aliis doctis, ac plene adductis in duabus præcedentibus decisionibus coram R. P. D. meo Royas sub diebus 24 Iunij 1647. & 24 Ianuarij 1648. appareat iustitia sententie Rotalis, cuius validitas ex iplo processu iustificatur, in quo fuerunt seruata iuxta dec. Verat. 262. part. 2. iure merito fuit per Dominos conclusum illam esse confirmandam ad text. in cap. ea qua ubi gloss. & DD. de senten. & re iud.

Et ita Decisum informantibus tantum RR. PP. Theatinis. Alia verò parte sæpe sapius citata, &c.

DECISIO LXXVI.

Sacre Rotæ Romanæ coram R. P. D. Bichio.

In causa Pampilonen. Alienationis.

Veneris 15. Ianuarij 1649.

§. 1. Alienatio Molendini, aliorumque bonorum spectantium ad Archidiaconatum de Tableta de anno 1613. in Sanctium de Mortal inuvalida hodie dicta fuit ex defectu cause, & solemnitatis copulatiuè requisitæ in alienationibus bonorum Ecclesie capite primo de rebus Eccles. non alien. in 6. Clem. 1. eodem tit. & vtrobique Doctores Couarr. varior. resolut. libro secundo cap. 17. num. 2. Rot. dec. 22. num. 2. part. 6. recent.

Fuit siquidem ad alienationem deuentum vt solueretur æs alienum contractum ab Archidiacono illius temporis pro extinguenda pensione, que super Archidiaconatu reseruata fuerat ad fauorem clar. mem. Cardinalis Antonij Pacheteni, cuius ætis alieni solutio cum ad ipsum Archidiaconum spectaret non fecit, ac pensionis extinctio, & solutio ex fructibus beneficij Cæs. de Grass. decisione 12. numero primo de prebend. Seraphin. dec. 66. numero tertio, Rota inter impreg. post Pacif. de Saluian. decisione 189. numero quarto & decisione quinta sub numero tertio vers. maxime parte septima recent. præbere non potuit iustam causam alienandi proprietatem bonorum Ecclesie, vt in puto. Ro. de Rota decisione 94. numero 64. vers. ac de solutiõne parte septima recent. oportet enim quod causa, nisi necessitatis, siue vtilitatis respiciat ipsam Ecclesiam, non autem titularem, §. nos igitur auth. de non alien. Redoan. de rebus Eccles. non alien. quæst. 10. num. 103. & 2. seqq. Rota dec. 318. numero 16. & seqq. part. 5. recent. vbi dicitur quod alienatio reperitur prohibita fauore Ecclesie, non autem Clericorum, vt sunt verba gloss. in l. i. h. m. 14. verb. consensum. C. de Sacros. Eccles. sicut in simili dicimus, quod necessitas ob quam fieri potest vniõ quæ est species alienationis.